

ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ

Ερχονται 12 μονάδες για να μη διψάσουμε

Ο προγραμματισμός της κυβέρνησης προβλέπει τη λειτουργία 12 μονάδων αφαλάτωσης, οι οποίες μαζί με άλλα μέτρα που θα εφαρμοστούν πιστεύεται ότι θα καλύψουν τις ανάγκες ύδρευσης του 2026. Οι αρμόδιοι παραδέχονται πως με τον υφιστάμενο αριθμό αφαλατώσεων δεν μπορεί να καλυφθούν οι ανάγκες για το καλοκαίρι. Παράλληλα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων πραγματοποιεί μελέτη για το κόστος του νερού που θα δοθεί σε ΕΟΑ και τοπικές αρχές και ενδεχομένως να οδηγήσει σε αύξηση της τιμής του νερού. **Σελ. 7**

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΥΠΕΡΒΑΣΤΕ ΤΙΣ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ.

ΥΠΑΡΞΙΑΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Προς οικονομική σύγκρουση Ε.Ε. και Κίνα

Προς μετωπική σύγκρουση με την Κίνα οδεύει πλέον η Ε.Ε., καθώς είναι πλέον σαφές πως η επέλαση των φθηνών προϊόντων της Κίνας, που τείνουν να την εκτοπίσουν από τις ίδιες τις αγορές των χωρών της, αποτελεί υπαρξιακή απειλή για τις ευρωπαϊκές οικονομίες. **Σελ. 11**

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

«Η ΤΡΕΛΑ ΤΗΣ ΣΙΛΙΚΟΝ ΒΑΛΕΪ ΜΕ ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΘΑ ΛΗΞΕΙ ΑΔΟΞΑ»

Σελ. 9

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΑΠΟΒΑΣΗ ΑΡΑΒΙΚΩΝ FUNDS ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

Σελ. 10

Βαρίδι το κρατικό μισθολόγιο για τον Προϋπολογισμό

Στο επίκεντρο των προβληματισμών βρίσκονται οι ανελαστικές δαπάνες του κράτους

Η **συστήση** για τον Προϋπολογισμό του 2026 κορυφώνεται την Τετάρτη 17 Δεκεμβρίου στη Βουλή, με πολύ μικρές πιθανότητες μη έγκρισής του, καθώς έχουν διασφαλιστεί οι απαραίτητες πλειοψηφίες. Ο προϋπολογισμός προβλέπει έσοδα 16,4 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 4,5% σε σχέση με το 2025, και δαπάνες 15,3 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 5,3%, σε ένα περιβάλλον γενικά θετικής πορείας της κυπριακής οικονομίας. Ωστόσο, στο επίκεντρο των προβληματισμών βρίσκονται οι ανελαστικές δαπάνες, και ειδικότερα το κρατικό μισθολόγιο, το οποίο συνεχίζει ανα-

δική πορεία. Οι δαπάνες προσωπικού για το 2026 ανέρχονται στα 3,77 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 4,2%, με προβλέψεις περαιτέρω αύξησης στα 3,9 δισ. το 2027 και στα 4 δισ. το 2028. Παράλληλα, αυξάνονται σημαντικά οι λειτουργικές και μεταβιβαστικές δαπάνες, ενώ μειώνονται

οι κεφαλαιουχικές. Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2026 Νόμου, έγινε τροποποίηση σημείωσης η οποία προνοεί την αναπροσαρμογή των μισθών με βάση τον δείκτη υπολογισμού της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). **Σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Τρομάζει η οικονομία με τα μπλόκα των αγροτών

Εάν συνεχιστούν οι αγροτικές κινητοποιήσεις στην Ελλάδα, το πλήγμα σε τουρισμό, μεταφορές, λιανικό εμπόριο και βιομηχανία θα είναι τεράστιο. Όλοι οι κλάδοι αναφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, με τους φορείς εκπροσωπώντας τους να προειδοποιούν για το χειρότερο. Ιδιαίτερα έντονο είναι το πρόβλημα στον τουρισμό λόγω των επικείμενων αργιών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Καθώς τα μπλόκα των αγροτών έχουν αρχίσει να δυσκολεύουν ή και να καθιστούν αδύνατες τις μετακινήσεις προς τους περισσότερους χειμερινούς προορισμούς διακοπών, οι ξενοδόχοι σε ορεινές περιοχές κάνουν λόγο για κύμα ακυρώσεων και εξαιρετικά χαμηλές κρατήσεις λόγω των κλειστών δρόμων. Όπως σημειώνουν: «είναι απαραίτητο οι αποφάσεις όλων των παραγωγικών φορέων να σέβονται το δικαίωμα κάθε επιχειρήσης να λειτουργεί απρόσκοπτα». Έντονότερες είναι και οι αντιδράσεις από άλλους κλάδους. **Σελ. 14**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Βέτο από Ουγγαρία στα Συμπεράσματα διεύθυνσης

Χωρίς Συμπεράσματα της Ε.Ε. για την πολιτική της διεύθυνσης, ολοκληρώθηκε η χθεσινή συνεδρία του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, καθώς η Ουγγαρία άσκησε βέτο στην έγκριση ομόφωνου κειμένου. Η Δανική Προεδρία εξέδωσε δικά της συμπεράσματα με τη σύμφωνο γνώμη 26 κρατών-μελών. Γίνεται αναφορά και στο Κυπριακό και τις ανεκπλήρωτες κυπρογενείς υποχρεώσεις της Τουρκίας, χωρίς όμως να τίθεται θέμα συνεπειών για την Άγκυρα. **Σελ. 5**

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κυπριακή Προεδρία με προϋπολογισμό-«φωτιά»

Με το βάρος του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2028-2034 αναλαμβάνει η Κύπρος τα νήια της Ε.Ε. Η Κυπριακή Προεδρία θα στηριχθεί στην πρόοδο της Δανίας, επιταχύνοντας τη διαδικασία και λειτουργώντας ως διαμεσολαβητής προς την επίτευξη συναίνεσης. Έντονη ανησυχία για συμφωνία μέχρι το τέλος του 2026. **Σελ. 6**

ΚΥΠΡΟΣ

Τα ΜΕΔ κοντά στον μέσο ευρωπαϊκό όρο

Ο δείκτης Μην Εξυπηρετούμενων Δανειών μειώθηκε στο 2,3% στο τέλος Σεπτεμβρίου, σε σύγκριση με 2,9% στο τέλος Ιουνίου. Το ποσοστό αυτό προσεγγίζει πλέον τον μέσο ευρωπαϊκό όρο. **Σελ. 4**

ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Το ευρωπαϊκό σχέδιο για προσιτή στέγαση

Σελ. 4

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Όταν οι ΗΠΑ απασφαλίζουν κατά της Ε.Ε.

Η **Ευρώπη** σήμερα, μοιάζει με οργανισμό σε αποσύνθεση που τον διokoύν αδύναμοι ηγέτες. Η δόλωση ανήκει στον πρόεδρο Τραμπ σε συνέντευξη που παραχώρησε στο POLITICO. Σύμφωνα με τον ειδικό γραφικό όμιλο, ο Τραμπ είναι ο πιο επιδραστικός ηγέτης για το μέλλον της Ευρώπης. Σημειώνεται ότι είναι η πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες που Αμερικανός ηγέτης φηγοιράρει στην κορυφή της λίστας Ρ28.

Η πραγματικότητα είναι πως η Ευρώπη διανύει μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Καθώς πλησιάζει το τέλος του έτους, πραγματοποιούνται αύριο (Πέμπτη) δύο κρίσιμες συναντήσεις. Η πρώτη αφορά στη σύνοδο κορυφής των Ευρωπαίων ηγετών με πολύ βεβαρημένη ατζέντα. Η δεύτερη έχει να κάνει με την τελευταία για το 2025 νομισματική συνάντηση της ΕΚΤ.

Την αυριανή συνάντηση στις Βρυξέλλες, που ίσως γίνει διήμερη, θα απασχολήσει το πολύ πιεστικό ζήτημα της ενίσχυσης των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων στον πόλεμο που διεξάγουν με τη Ρωσία. Το ζήτημα είναι διπλό και περιλαμβάνει τόσο το κομμάτι της χρηματοδότησης όσο και το μέρος που αφορά στις επιχειρησιακές δυνατότητες των ουκρανών. Ζητούμενο εδώ και καιρό αποτελεί η εξεύρεση μηχανισμών που θα απελευθερώσουν ρωσικά κεφάλαια ύψους 210 δισ. ευρώ προς ενίσχυση του Κιέβου, υπό τη μορφή δανείου.

Εξάλλου, οι Ευρωπαίοι ηγέτες γνωρίζουν ότι ακόμα και σε μια πιθανή συμφωνία ειρήνευσης, η ανάγκη φύλαξης των συνόρων με τη Ρωσία θα παραμείνει επίκαιρη. Σε σχέση με το σχέδιο τερματισμού του πολέμου, πληροφορίες θέλουν τον πρόεδρο Ζελένσκι να επιδιώκει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος με το ερώτημα κατά πόσο γίνεται αποδεκτή η παραχώρηση της επαρχίας του Ντονμπάς στους Ρώσους.

Η ένταση μεταξύ Ευρώπης και Αμερικής εκτείνεται και στον πολύ σημαντικό κλάδο της τεχνολογίας. Σύμφωνα με τον Λευκό Οίκο, οι Βρυξέλλες αξιοποιούν σε κάθε ευκαιρία την οδηγία για τις ψηφιακές υπηρεσίες για να περιορίσουν τη δράση των αμερικανικών κολοσσών. Ο πρόεδρος Τραμπ μάλιστα εμφανίζεται ενοχλημένος, αφού θεωρεί πως η εμπορική συμφωνία Ιουλίου ρυθμίζει την αντιμετώπιση των τεχνολογικών γιγάντων από την Ε.Ε.

Το προηγούμενο διάστημα στο στόχαστρο των Βρυξελλών βρέθηκαν τόσο η Χ όσο και η Google, που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν καταγγελίες για τη διάδοση περιεχομένου και τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Είναι άλλωστε γνωστές οι περιπέτειες της Meta με τη γραφειοκρατία των Βρυξελλών, όταν αναγκάστηκε να υποποιήσει αλλαγές σε Facebook και Instagram προκειμένου να αποφύγει περαιτέρω κυρώσεις.

Αύριο επίσης συνεδριάζει, για τελευταία φορά φέτος, και η νομισματική επιτροπή της ΕΚΤ. Η συνεδρίαση αναμένεται να κυλήσει χωρίς εκπλήξεις, καθώς όλοι συμφωνούν πως τα επιτόκια στο ευρώ θα παραμείνουν σταθερά για πολύ καιρό ακόμα. Κάποιοι μάλιστα προβλέπουν ότι το 2026 θα κυλήσει χωρίς μεταβολές στα επιτόκια της Ευρωζώνης.

Η αυριανή νομισματική συνάντηση θεωρείται σημαντική, γιατί αναμένεται να εκπέμψει θετικά μηνύματα για τις αναπτυξιακές προοπτικές της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με τις προσδοκίες, η Κριστίν Λαγκάρντ θα αναβαθμίσει για δεύτερη φορά την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη μετά την αναθεώρηση Σεπτεμβρίου στο 1,2%.

Οκτώ δεκαετίες μετά το τέλος του Β' παγκοσμίου πολέμου οι ευρω-ατλαντικές σχέσεις εμφανίζουν ρωγμές. Το κακό κλίμα στη σχέση των δυο πλευρών ενισχύουν και οι αντιρρήσεις Τραμπ για πολιτικές που ακολουθεί η Ε.Ε. —η περίπτωση με το μεταναστευτικό— προκαλώντας ρίγη στις ευρωπαϊκές ηγεσίες, εκλεγμένες και μη.

eurobank.cy

Είμαστε όλοι πρωτοπόροι.
Γιατί οι καθημερινές μας επιλογές, μας πηγαίνουν όλους μπροστά.

EUROBANK

Ενας όχι εύθραυστος «Γυάλινος κόσμος»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο «Γυάλινος κόσμος» του Τενεσί Ουίλιαμς, σε σκηνοθεσία Θανάση Γεωργίου, ανέβηκε στο Θέατρο Δέντρο για αριθμό παραστάσεων τις προηγούμενες εβδομάδες. Πρόκειται για ένα από τα εμβληματικά έργα του Αμερικανού σκηνοθέτη, που ανέβηκε για πρώτη φορά το 1944 στο Σικάγο και το 1945 κέρδισε το Βραβείο New York Drama Critics Circle Award.

Το σκηνοθετικό αυτό εγχείρημα του Θανάση Γεωργίου δεν δικαιώνει τις προσπάθειές του να αναδείξει το σπουδαίο αυτό έργο, αφού θεωρώ πως εγκλωβίστηκε σε μία ανάγνωσή του που το απογύμνωσε από τις αρετές του, από την απόγνωση των ηρώων του και την ευθραυστότητά τους.

Ο Τενεσί Ουίλιαμς γράφει για μία οικογένεια, την οικογένεια Ουίνγκφιλντ, που ζει την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης, η οποία βρίσκεται μεταξύ του χθες και του αύριο, μιας οικογένειας που μοιάζει πολύ με αυτή του συγγραφέα. Που ακόμα βρίσκεται στη σκιά του πατέρα, ο οποίος τους έχει εγκαταλείψει... Ο γιος, ο Τομ, που τον υποδύεται ο Ανδρέας Κούτσουμπας (σε συνδυασμό με τον Θανάση Γεωργίου, ο οποίος λειτουργεί και ως αφηγητής, αλλά και ως ένας άλλος Τομ) θέλει να ξεφύγει από τη μιζέρια, αλλά έχοντας στις τσέπες του πολλά βαρίδια, και ίσως να του λείπει και το κουράγιο για τη μεγάλη απόφαση. Ο Ανδρέας Κούτσουμπας υπάρχει στη σκηνή περισσότερο ως θυμωμένος νέος, παρά ως προβληματισμένος ή και μπερδεμένος, ή ως μετέωρος σε δύο κόσμους. Θυμωμένος με τη μητέρα του, την Αμάντα, που υποδύεται η Σοφία Καλλή, είναι ο Τομ, και μένει εκεί... Με τη Σοφία Καλλή να προσπαθεί να ισορροπήσει μεταξύ αφέλειας και παρελθοντολαγνείας, χωρίς να καταφέρνει να σχηματίσει την ηρωίδα που την ταλανίζει η μιζέρια ζωή που διάγει, σε συνδυασμό με το βάρος που φέρει λόγω της κόρης της, της Λόρας, που υποδύεται η Μαρία Κωνσταντίνου. Μία Λόρα άγνωστης κοπής, λίγο μπερδεμένη, λίγο ντροπαλή, αλλά διόλου εύθραυστη, και η ευθραυστότητα δεν εμφανίζεται ούτε στο προβληματικό της πόδι, αλλά ούτε και στον χαρακτήρα της. Είναι περισσότερο απαθής παρά εγκλωβισμένη στον κόσμο της, η οποία ξαφνικά με την άφιξη του Τζιμ, που παίζει ο Σταύρος Δημόπουλος, του φίλου του αδελφού της, εναλλάσσεται, μεταπιδά με ευκολία από τη μία κατάσταση στην άλλη... Ναι, είναι ευτυχισμένη που βρίσκεται μαζί του, αλλά χωρίς να διαγράφεται η ενδιάμεση κατάσταση. Ο δε Τζιμ λειτουργεί με την απηχάνια ενός προσκεκλημένου σε δείπνο, χωρίς όμως να καταφέρει και με αυτή τη διάθεση πορεύεται στη σκηνή. Γενικά, οι ερμηνείες των ηθοποιών (Σοφία Καλλή, Ανδρέας Κούτσουμπας, Μαρία Κωνσταντίνου, Σταύρος Δημόπουλος) δεν βοηθούσαν ώστε να αναδειχθούν οι ήρωες του Ουίλιαμς, και ο περίπλοκος ψυχισμός τους. Ο Θανάσης Γεωργίου, ως αφηγητής/ηθοποιός και ως σκηνοθέτης, και ως μία μορφή του Τενεσί, σχεδόν τριχοτομήθηκε, με αποτέλεσμα η παράσταση, κατά τη θέασή μου, να μην καταφέρει να αναδείξει ζητήματα όπως τα χαμένα όνειρα, το άγνωστο μέλλον, τις κρίσεις –στην κοινωνία και στην οικογένεια, ή την ευθραυστότητα των σχέσεων.

Το σκηνικό των Έλενας Κοτασβήλι και Τάσου Γκοβάτσου, οι περιορισμένες σιδερένιες σκαλωσιές, ως απλά δωμάτια ή ως χώροι επισφαλείς ασφάλειας, δεν εξυπηρετούσε την παράσταση, με τους ηθοποιούς να πρέπει να ανεβοκατεβαίνουν επίπεδα, με αποτέλεσμα έστω και ανεπαίσθητα να επηρεάζεται η κίνηση των ηθοποιών. Τα δε γυάλινα αντικείμενα, παραταγμένα στα αριστερά της σκηνής και εμπρός από αυτή, δεν είχαν καμία ουσιαστική σημασία, ή έστω υπόνοια συμβολισμού, εκτός από τον προφανή φυσικό, δεν προσέθεταν ωστόσο στο σύμπαν της παράστασης, ή του έργου του συγγραφέα.

Ο Θανάσης Γεωργίου αφαίρεσε από τους ήρωες του «Γυάλινου κόσμου» του Τενεσί Ουίλιαμς την υπόστασή τους, δημιουργώντας ήρωες αλλιώτικους, σχεδόν ατραυματίστους.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας 2025 παρουσιάζει την οπτικοακουστική περφόρμανς «Ground Studies for Pilots – Bluets» του Παντελή Διαμαντίδη, καλλιτέχνη νέων μέσων και συνθέτη ηλεκτρονικής μουσικής. Η παράσταση αποτελείται από δύο ενότητες και στο «Bluets» ο Διαμαντίδης συνεργάζεται με τη vocal performer Kristia Michael (φωνητική καλλιτέχνίδα που γεφυρώνει τη μεσαιωνική, σύγχρονη και πειραματική φωνητική τέχνη), εμπνεόμενοι από το μίλε της Μεσογείου. Ο Παντελής Διαμαντίδης μιλάει στην «Κ» για το πώς ένα εγχειρίδιο για πιλότους τον ενέπνευσε να δημιουργήσει την παράστασή του, λέγοντας πως «το εγχειρίδιο των πιλότων μίλούσε για φαινόμενα που επηρεάζουν τον προσανατολισμό στον αέρα, αλλά, διαβάζοντάς το, άρχισα να το βλέπω ως μια μεταφορά για τον ψυχικό χώρο, στιγμές όπου οι αισθήσεις μπερδεύονται, όπου δεν μπορείς να εμπιστευτείς αυτό που νιώθεις». Για τα «Bluets» λέει πως το έργο κινείται σε έναν χώρο ανάμεσα στη μνήμη, στη φωνή και στην αφαίρεση, και στην ερώτησή μας αν με αυτό το έργο προσγειώνονται οι αισθήσεις λέει πως είναι περισσότερο μια άσκηση μετέωρης παραμονής παρά προσγειώσις.

–Για το «Ground Studies for Pilots» πηγή έμπνευσης είναι ένα εγχειρίδιο για πιλότους. Μέσω της δικής σου δουλειάς με ποιον τρόπο αντιλαμβάνεσαι τις ατμοσφαιρικές αλλαγές;

–Οι ατμοσφαιρικές αλλαγές, για μένα, δεν είναι μόνο φυσικά φαινόμενα. Είναι αλλαγές σε συνθήκες αντίληψης: τρόποι με τους οποίους το περιβάλλον μάς μετατοπίζει πριν το κατάλάβουμε. Το εγχειρίδιο των πιλότων μίλούσε για φαινόμενα που επηρεάζουν τον προσανατολισμό στον αέρα, αλλά, διαβάζοντάς το, άρχισα να το βλέπω ως μια μεταφορά για τον ψυχικό χώρο, στιγμές όπου οι αισθήσεις μπερδεύονται, όπου δεν μπορείς να εμπιστευτείς αυτό που νιώθεις. Η δουλειά μου προσπαθεί να δημιουργήσει τέτοιες «ατμοσφαιρικές αλλαγές»: μικρές μετακινήσεις στον ήχο και στην εικόνα που σε κάνουν να ρυθμίσεις ξανά τον εαυτό σου μέσα στον χώρο.

–Έχεις χρησιμοποιήσει και σε άλλη σου δουλειά βιομετρικά δεδομένα, πώς τα μετατρέπεις καλλιτεχνικά σε ήχο και φως, δημιουργώντας ένα γενετικό οπτικοακουστικό περιβάλλον;

–Δεν με ενδιαφέρει το βιομετρικό δεδομένο ως «επιστημονικό εύρημα». Με ενδιαφέρει ως ίχνος μιας κατάστασης: καρδιακός ρυθμός, αναπνοή, μικροκινήσεις του σώματος. Αυτά μετατρέπονται σε ηχητικά ή οπτικά μοτίβα όχι για να αναπαραστήσουν κάτι, αλλά για να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον

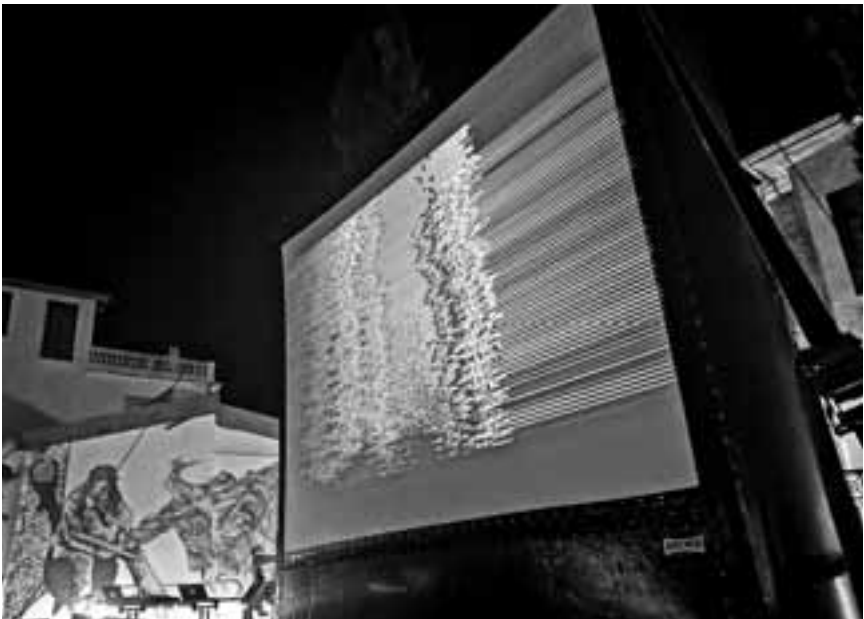
ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η μηχανή υπολογίζει. Ο άνθρωπος αποφασίζει

«Δεν πιστεύω ότι η τέχνη δίνει κατευθύνσεις όπως ένας χάρτης. Αυτό που μπορεί να προσφέρει είναι συνθήκες όπου ο θεατής μπορεί να σταθεί, να ακούσει, να παρατηρήσει τον εαυτό του μέσα σε κάτι μεγαλύτερο» λέει ο Παντελής Διαμαντίδης, καλλιτέχνης νέων μέσων και συνθέτης ηλεκτρονικής μουσικής.

Αν η τέχνη μου προσφέρει κάτι, θα ήθελα να είναι αυτό: ένα περιβάλλον όπου ο προσανατολισμός δεν δίνεται, αλλά αναδύεται μέσα από τη σχέση του θεατή με την ίδια του την εμπειρία.

που εξελίσσεται με τη λογική του ζωντανού οργανισμού. Το αποτέλεσμα δεν είναι αναπαράσταση του σώματος, αλλά μια μεταφορά της ευθραυστότητας του σώματος και της αβεβαιότητάς του σε ήχο και φως.

–Στα «Bluets» «προσγειώνεις» τις αισθήσεις;

–Στο Bluets δεν προσγειώνω κάτι. Προσπαθώ να επιτρέψω στις αισθήσεις να μείνουν για λίγο χωρίς κατεύθυνση. Το έργο κινείται σε έναν χώρο ανάμεσα στη μνήμη, στη φωνή και στην αφαίρεση. Η «προσγειώση» –αν υπάρχει– έρχεται ως μια στιγμή όπου νιώθεις ότι μπορείς να σταθείς μέσα στο μίλε: σε μια κατάσταση ανοικτή, ευ-

θραυστη, χωρίς να χρειάζεται να της δώσεις νόημα αμέσως. Είναι περισσότερο μια άσκηση μετέωρης παραμονής παρά προσγειώσις.

–Η σιωπή μπορεί να είναι πηγή έμπνευσης;

–Η σιωπή για μένα δεν είναι κενό. Είναι περιβάλλον. Κάτι που αποκάλυπτει την κίνηση κάτω από την επιφάνεια. Η έμπνευση δεν έρχεται «από» τη σιωπή ως ιδέα, αλλά μέσα μέσα στη σιωπή, ως κατάσταση ακρόασης, όπου επιτέλους έχεις χώρο να αντιληφθείς αυτό που συνήθως χάνεται στον θόρυβο. Η σιωπή δεν είναι παθητική, είναι ενεργός χώρος όπου το έργο αρχίζει να διαμορφώνεται πριν ακόμη γεννηθεί.

–Ζούμε σε εποχές νομίζω αποπροσανατολιστικές... η τέχνη και εν προκειμένω η δική σου τέχνη, μπορεί να δώσει προσανατολισμό;

–Δεν πιστεύω ότι η τέχνη δίνει κατευθύνσεις όπως ένας χάρτης. Αυτό που μπορεί να προσφέρει είναι συνθήκες όπου ο θεατής μπορεί να σταθεί, να ακούσει, να παρατηρήσει τον εαυτό του μέσα σε κάτι μεγαλύτερο. Σε έναν κόσμο υπερπληροφόρησης, η πράξη της προσοχής, του να δώσεις χώρο σε κάτι, είναι από μόνη της μια μορφή προσανατολισμού. Αν η τέχνη μου προσφέρει κάτι, θα ήθελα να είναι αυτό: ένα περιβάλλον όπου ο προσανατολισμός δεν δίνεται, αλλά αναδύεται μέσα από τη σχέση του θεατή με την ίδια του την εμπειρία.

–Δημιουργείς με βάση την τεχνολογία... πόση ψυχή υπάρχει από πίσω;

–Τόση όση βάζει κανείς όταν εκτίθεται. Η τεχνολογία για μένα δεν είναι ο στόχος, είναι το υλικό. Ο πυρήνας της δουλειάς μου δεν βρίσκεται στα συστήματα, αλλά στη σχέση μου με αυτά: στη στιγμή που ένα εργαλείο γίνεται προέκταση μιας εσωτερικής κατάστασης. Η «ψυχή», αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη λέξη, βρίσκεται στην πρόθεση, στην ευθύνη, στο ρίσκο. Η μηχανή υπολογίζει. Ο άνθρωπος αποφασίζει. Κι αυτό είναι που δίνει στο έργο τη ζωντανή του διάσταση.

Πληροφορίες

Παντελής Διαμαντίδης (σύνθεση/ ερμηνεία), μαζί με την Kristia Michael (φωνητικά), «Ground Studies for Pilots – Bluets», Τρίτη 23 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας

Εισιτήρια από την ιστοσελίδα more.com και το ταμείο του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας (Δευτέρα - Παρασκευή 10:00-13:00).

*** Η παράσταση** περιλαμβάνει στροβοσκοπικά φώτα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Εορταστική εικαστική έκθεση

Ενώ η σημαντική έκθεση του Λευτέρη Ολύμπου «Η Άννα των Τριών» συνεχίζεται στην Κύρια Αίθουσα της Γκαλερί, την Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου εγκαινιάζεται παράλληλα στην Πάνω Αίθουσα η Εορταστική Εικαστική Έκθεση. Πρόκειται για μια ξεχωριστή συλλογή έργων από 21 καλλιτέχνες, που προσφέρουν στο κοινό τη δυνατότητα να αποκτήσει πρωτότυπα εικαστικά έργα ως χριστουγεννιάτικα δώρα. Η έκθεση συνδυάζει ποικιλία ύψους και δημιουργικής έκφρασης, γιορτάζοντας την εορταστική περίοδο μέσα από την τέχνη. Οι επισκέπτες καλούνται να ανακαλύψουν ένα ευρύ φάσμα καλλιτεχνικών προσεγγίσεων και εκφράσεων—από σύγχρονες δημιουργίες έως πιο κλασικές—σε μια ζεστή και φιλόξενη ατμόσφαιρα. Είτε είστε συλλέκτες είτε απλώς αναζητάτε έμπνευση, η έκθεση προσφέρει μια ξεχωριστή εμπειρία για όλους. Διάρκεια έκθεσης έως 3 Ιανουαρίου 2026. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22762605 | <http://gloriagallery.com>

«Η επανένωση της Βορείας με τη Νότια Κορέα»

Το Θέατρο ΔΕΝΤΡΟ και η Θεατρική Στέγη Κύπρου παρουσιάζουν το σύγχρονο έργο του Ζοζέ Πομερά «Η επανένωση της Βορείας με τη Νότια Κορέα» σε σκηνοθεσία Οντισφόρου Οντισφόρου. Ένα έργο που εξερευνά την αγάπη και τη διαρκή διαπραγματιένση γύρω από αυτήν, τις επιλογές, τις θυσίες και το θάρρος που απαιτούνται για να σταθεί κανείς απέναντι στις σχέσεις του και απέναντι στον εαυτό του. Το έργο εξερευνά τα ζητήματα που απασχολούν βαθιά τον σύγχρονο

Την Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου εγκαινιάζεται στην Πάνω Αίθουσα η Εορταστική Εικαστική Έκθεση της Γκαλερί Γκλόρια, με τη συμμετοχή 21 καλλιτεχνών.

άνθρωπο: την ανάγκη για ουσιαστική επαφή, τη συντροφικότητα, την αγάπη, αλλά και τις δυσκολίες που συνοδεύουν κάθε προσπάθεια πραγματικής συνάντησης. Φωτίζει τις επιλογές, τις θυσίες και το θάρρος που απαιτούνται για να σταθούν με ειλικρίνεια απέναντι στους άλλους αλλά και απέναντι στον εαυτό μας, καταγράφοντας τη διαρκή αναζήτηση και τον αγώνα για ουσιαστική επαφή μέσα στη δύσκολη πραγματικότητα της εποχής μας. Ένα έργο που ανοίγει χώρο

Το Θέατρο ΔΕΝΤΡΟ και η Θεατρική Στέγη Κύπρου παρουσιάζουν το σύγχρονο έργο του Ζοζέ Πομερά «Η επανένωση της Βορείας με τη Νότια Κορέα» σε σκηνοθεσία Οντισφόρου Οντισφόρου.

Η Isnotgallery παρουσιάζει για τα Χριστούγεννα του 2025 την ομαδική εικαστική έκθεση «Electric Dreams», στην οποία συμμετέχουν 14 καλλιτέχνες.

λουριώτισσα, Λευκωσία. Πληροφορίες/εισιτήρια τηλέφωνο 99520835 | www.soldoutticketbox.com

«Συνθήκη»

Η γκαλερί Marginalia παρουσιάζει την έκθεση ζωγραφικής του Δημήτρη Παπανικολάου με τίτλο «Συνθήκη». Στο κέντρο της δουλειάς του Δημήτρη Παπανικολάου βρίσκεται ο άνθρωπος και οι συνθήκες που δημιουργεί μέσα σε ένα χώρο

και όπως λέει ο ίδιος ζωγραφίζοντας προσπαθεί να ανακαλύψει την κρυφή ομορφιά των πραγμάτων, δίνοντας σχήμα και χρώμα σε αυτό που εκείνος βλέπει. «Η ζωγραφική είναι μια διαδικασία “εκ των εγκάτων”, ζωγραφίζω από μέσα προς τα έξω, ζωγραφίζω συναισθήματα και αυτό φαίνεται στις “χαρακιές” που έχουν τα πρόσωπα και τα σώματα των εικονιζόμενων», και όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στη δουλειά του προσπαθεί να αποδώσει και όχι να αντιγράψει αυτό που βλέπει, «Μακριά από μια φωτογραφική αντίληψη της πραγματικότητας μπορεί να αποδώσει κάποιος απολύτως ζωγραφικά και υποκειμενικά τη δουλειά του». Διάρκεια έκθεσης ως 3 Ιανουαρίου 2026. Γκαλερί Marginalia, Αρχ. Κυπριανού 15 Δ, Ε Στρόβολος.

Ομαδική έκθεση: «Electric Dreams»

Η Isnotgallery παρουσιάζει για τα Χριστούγεννα του 2025 την ομαδική εικαστική έκθεση «Electric Dreams», στην οποία συμμετέχουν 14 καλλιτέχνες. Η έκθεση «Electric Dreams» συνεχίζει και διευρύνει τον διάλογο με την έκθεση «Στον παράδεισο έχω σημαδέψει ένα νησί», η οποία παρουσιάστηκε στο Almyra Boutique Hotel τον Αύγουστο του 2025. Στην έκθεση «Electric Dreams» παρουσιάζονται επιπλέον έργα, αλλά και νέες συμμετοχές καλλιτεχνών, που συνομιλούν θεματικά και αισθητικά με την έκθεση στο Almyra, επεκτείνοντας την αφήγηση και μεταφέροντάς την σε ένα διαφορετικό χώρο, αλλά και σε ένα νέο συναισθηματικό περιβάλλον. Η έκθεση επιχειρεί να εντοπίσει το εύθραυστο σημείο συνάντησης μεταξύ του συλλογικού και του ατομικού, του ονείρου και της πραγματικότητας,

της μνήμης και της επιθυμίας. Επίσης, η «Electric Dreams» στην Isnotgallery φιλοδοξεί να χαρτογραφήσει τάσεις, ανησυχίες και εικαστικές κατευθύνσεις της σύγχρονης κυπριακής σκηνής. Διάρκεια έως 6 Ιανουαρίου 2026. Isnotgallery. Οδυσσέως 11, Λευκωσία. Πληροφορίες www.isnotgallery.com

STYX Film Encounters

Το STYX Film Encounters παρουσιάζει το πρόγραμμα Memory: What is it Good for? — μια σειρά έξι προβολών που διερευνούν τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνουμε τη μνήμη ώστε να μας στηρίξει, να μας εξηγή ή να μας προστατεύει — και τις στιγμές που η μνήμη παύει να μας υπηρετεί και αρχίζουμε εμείς να υπηρετούμε εκείνη. Στις ταινίες του προγράμματος, η μνήμη μετατοπίζεται από τη μαρτυρία στην κατασκευή, από τη διαβεβαίωση στο βάρος. Τα γεγονότα θολώνουν, οι αφηγήσεις ρηγματώνονται και η ανάμνηση καθίσταται αναξιόπιστη — όχι ως αποτυχία, αλλά ως λειτουργία. Πότε παύει η μνήμη να είναι πραγματολογική; Και πότε αρχίζει να απαιτεί πίστη αντί για αλήθεια; Από τον Δεκέμβριο έως τον Ιανουάριο στον Κινηματογράφο Πάνθεον στη Λευκωσία, προσκαλώντας το κοινό να επανεξετάσει μερικούς από τους πιο ουσιαστικούς κινηματογραφικούς στοχασμούς γύρω από την ανάμνηση, την ευθύνη και την κατασκευή του νοήματος. Πρόγραμμα Προβολών Δεκεμβρίου: «Ραομόν» του Ακίρα Κουροσάβα, Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, ώρα 6:00 μ.μ. Κυριακή 28 Δεκεμβρίου, ώρα 6:00 μ.μ. «Πέρις στο Μαριενμπάντ» του Αλέν Ρενέ. Κινηματογράφος Πάνθεον, Διογάρου 29, Λευκωσία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • Αρχισυντάκτης: ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελούς: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτιπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

epic

ORGANISED BY

15
P M

MUSIC|FOOD|DRINKS|GAMES
SPYRIDAKI SQUARE
MAKARIOU AVENUE, 360 TOWER

20
DEC

- Guido & The Goose • Mr Wurst • Por Favor • Serial Griller Bar & Grill
- Streat Burger • The Garisson Bar & Grill • Ghost Bars • Notes & Spirits
- Rabbit Hop • To Vanaki • Bean Bar • Bruno Coffee • Constantinides bakeries
- Λουκουμάδες Οι Δαλίτες "Αντώνης & Άννα" • Overoll Croissanterie
- Häagen Dazs • Smoothie Factory • Charity Steak Sandwiches

SUPPORTED BY

EUROBANK

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την Τετάρτη 17 Δεκεμβρίου κορυφώνεται η διαδικασία της συζήτησης του Προϋπολογισμού του 2026 στη Βουλή των Αντιπροσώπων και οδηγείται σε ψήφιση. Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα και οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες της γενικής κυβέρνησης για το έτος 2026 προνοούν έσοδα ύψους 16,4 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 4,5% σε σχέση με το 2025 και δαπάνες ύψους 15,3 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 5,3% σε σχέση με το 2025. Παρά τη γενικότερη πολύ καλή εικόνα της κυπριακής οικονομίας και την ανταχτή της στις σοβαρές προκλήσεις που κατά κύριο λόγο είναι εξωγενείς, τα φώτα είναι πλέον στραμμένα στο επίπεδο των ανελαστικών δαπανών και συγκεκριμένα στο κρατικό μισθολόγιο που διαρκώς θα ανεβαίνει. Πολύ μικρές οι πιθανότητες να μην εγκριθεί ο Προϋπολογισμός του 2026, αφού έχουν βρεθεί οι απαραίτητες πλειοψηφίες, ωστόσο αγκάθι που χρήζει σίγουρα επισημάνσης είναι οι δαπάνες προσωπικού που ολόένα αυξάνονται και θα συνεχίσουν να αυξάνονται.

Όπως διαφαίνεται, μέσα στις κυριότερες κατηγορίες δαπανών για το 2026, συγκριτικά με το 2025, είναι οι δαπάνες προσωπικού που αφορούν αποδοχές προσωπικού, συντάξεις και φιλοδώρηματα. Συγκεκριμένα, είναι αυξημένες κατά 4,2% σε σχέση με το 2025, αφού οι προϋπολογισθείσες είναι στα 3,77 δισ. ευρώ, έναντι 3,62 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τον πίνακα, η αυξητική τάση πάντως των δαπανών του προσωπικού δεν θα σταματήσει ούτε το 2027, ούτε το 2028. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες προσωπικού σύμφωνα με το προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2027 θα φτάσουν τα 3,9 δισ. ευρώ, από 3,77 δισ. το 2026 και το 2028 το προσχέδιο του Προϋπολογισμού αναφέρει πως θα φτάσουν τα 4 δισ. ευρώ.

Ενδεικτική και η διήλωση του προέδρου του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, Μιχάλη

Σύμφωνα με τον πίνακα των δαπανών, η αυξητική τάση των δαπανών του προσωπικού δεν θα σταματήσει ούτε το 2026, ούτε το 2027, ούτε το 2028.

Περσιάνη, κατά τη συζήτηση του Προϋπολογισμού του 2026, που επικύρωσε τις παραδοχές του κρατικού προϋπολογισμού του 2026 και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2026–2028. Όπως βρίσκουμε στην τελική έκθεση της κοινοβουλευτικής επιτροπής οικονομικών για τον Προϋπολογισμό του 2026, ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου σημείωσε ότι, παρά τη θετική εικόνα της κυπριακής οικονομίας, η διατήρηση συντηρητικής δημοσιονομικής στάσης κρίνεται πολύ σημαντική, λόγω της αβεβαιότητας που διέπει τις εκτιμήσεις και προβλέψεις, η οποία δεν προκύπτει μόνο από το διεθνές περιβάλλον, αλλά και από εγχώριες επιλογές πολιτικής. Τόνισε πως, μεταξύ άλλων αφορούν στην τροποποίηση των φορολογικών και συνταξιοδοτικών δεδομένων, στη νέα συμφωνία για την ΑΤΑ, στη διαφοροποίηση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, στις δαπάνες που προκύπτουν από το εργαλείο SAFE, στις αποφάσεις σε σχέση με τον θαλάσσιο αγωγό GSI και το τερματικό φυσικού αερίου στο Βασιλικό, καθώς και στις αποζημιώσεις για φυσικές καταστροφές. «Η πρόβλεψη για αύξηση των εσόδων στον κρατικό προϋπολογισμό

του 2026 κρίνεται ρεαλιστική, ενώ καταγράφεται επιβράδυνση στις ανελαστικές δαπάνες, το ύψος των οποίων παραμένει ψηλό», δήλωσε χαρακτηριστικά.

Οι λειτουργικές δαπάνες είναι και αυτές αυξημένες, κατά 11,8%, φτάνοντας τα 1,57 δισ. ευρώ, έναντι 1,4 δισ. ευρώ που ήταν το 2025. Οι μεταβιβαστικές πληρωμές για το 2026 είναι αυξημένες επίσης, κατά 5,2% και γίνεται λόγος για δαπάνες που αφορούν κυρίως κοινωνικές παροχές, χορηγίες προς οργανισμούς δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και αρχές τοπικής διοίκησης, συνεισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Γε-ΣΥ και στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, από 4,01 δισ. ευρώ, αναμένονται στα 4,22 δισ. το 2026. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες για το 2026, ωστόσο, είναι μειωμένες κατά 2,6%, ενώ τα συγχρηματοδοτούμενα έργα και σχέδια από κοινοτικούς πόρους είναι επίσης μειωμένα, κατά 1% σε σχέση με τις δαπάνες του 2025. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες φέρουν κυρίως αγορά γης και κτιρίων, αγορά σταθερών και κινητών μηχανημάτων, αγορά εξοπλισμού, ανεγέρσεις, επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων, ενώ για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα περιλαμβάνονται δράσεις Ταμείων Άλληλε-

γνης και Εσωτερικών υποθέσεων, Δράσεις Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης και Δράσεις Διαρθρωτικών Ταμείων. Τέλος, όσον αφορά στην εξυπηρέτηση δημόσιου χρέους (τόκοι και αποπληρωμή δανείων), για το 2026 προβλέπεται αύξηση κατά 6,9% σε σχέση με το 2025 (2,75 δισ. το 2025 έναντι 2,93 δισ. το 2026).

Δίχως αναφορά

Στην τελική έκθεση της κοινοβουλευτικής επιτροπής Οικονομικών για τον Προϋπολογισμό του 2026 και σε σχέση με τη γενικότερη πορεία της οικονομίας εκφράστηκαν μὲν –εκ μέρους των μελών της επιτροπής– απόψεις που είχαν στόχευση τις δαπάνες προσωπικού, αλλά άφησαν εκτός συγκεκριμένο σχόλιο επί της αύξησης των δαπανών του προσωπικού. Για του λόγου το αληθές, όπως βρίσκουμε στην έκθεση, μέλη της επιτροπής τονίζουν την ανάγκη συνετούς διαχείρισης των δημόσιων δαπανών και ειδικότερα της συγκράτησης του κρατικού μισθολογίου και των ανελαστικών δαπανών, ώστε να θωρακίζεται –όπως αναφέρουν– η ικανότητα του κράτους να ανταποκρίνεται σε απρόβλεπτες και δύσκολες συνθήκες που επηρεάζουν αρνητικά τα

οικονομικά δεδομένα, καθώς και την ανάγκη ενίσχυσης των δαπανών για την άμυνα.

Στη βάση των θέσεων του υπουργού Οικονομικών και των κατατεθέντων στοιχείων, καθώς και σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης για την πορεία της κυπριακής οικονομίας, η επιτροπή σχολίασε όλες τις αυξήσεις ή μειώσεις των δαπανών, πλην αυτών που αφορά τις δαπάνες προσωπικού. Σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του κρατικού προϋπολογισμού του 2026 και συγκριτικά με το 2025, η επιτροπή σημείωσε την αύξηση των συνολικών προϋπολογιζόμενων εσόδων και δαπανών κατά 11,1% και 2,8%, αντίστοιχα, τη σημαντική αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 11,8%, την αύξηση των μεταβιβαστικών πληρωμών κατά 5,2%, τη μείωση των κεφαλαιουχικών δαπανών κατά 2,6%, τη μικρή μείωση ύψους 1% στα συγχρηματοδοτούμενα έργα και σχέδια από κοινοτικούς πόρους και την αύξηση των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατά 6,9%.

Με ανώτατες οροφές

Σε σχέση με την κεντρική κυβέρνηση, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2026

προβλέπει έσοδα (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) ύψους 10,7 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 11,1% σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα για το 2025 ύψους 9,7 δισ. ευρώ και δαπάνες (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων και επενδύσεων) ύψους 11,3 δισ. ευρώ, οι οποίες είναι αυξημένες κατά 2,8% σε σχέση με το 2025 που υπολογίζονται στα 11,05 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται πως, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2026 καταρτίστηκε βάσει των νέων ευρωπαϊκών οδηγιών που εκδόθηκαν τον Απρίλιο του 2024, σύμφωνα με τις οποίες οι ανώτατες οροφές καθορίζονται στη βάση της αύξησης των καθαρών πρωτογενών δαπανών κάθε κράτους μέλους. Για την Κύπρο ο μέσος όρος αύξησης στις καθарές πρωτογενείς δαπάνες σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης ανέρχεται στο 5,2% για την περίοδο 2024-2028.

Τροποποιήσεις για προσωπικό

Σύμφωνα με την τελική έκθεση της κοινοβουλευτικής επιτροπής Οικονομικών για τον Προϋπολογισμό του 2026, ο υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή συνολικά 61 τροποποιήσεις για την ενσωμάτωσή τους στον Προϋπολογισμό.

Όπως σημειώνεται, μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού για το 2026 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης του νομοσχεδίου, ώστε να αυξηθούν ή/και μειωθούν ή/και μεταφερθούν πιστώσεις στον Προϋπολογισμό του 2026 και να ρυθμιστούν διάφορα ζητήματα, μεταξύ των οποίων και θέματα προσωπικού, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν μεταβάλλονται οι συνολικές οροφές δαπανών του Προϋπολογισμού του 2026 και του ΜΔΠ 2026-2028.

Σε ό,τι αφορά τις τροποποιήσεις για τη ρύθμιση θεμάτων προσωπικού, σημειώνεται ότι αυτές αφορούν στη δημιουργία 154 νέων/πρόσθετων θέσεων με ιαόριθμη κατάργηση θέσεων (102 κενών στη δημόσια υπηρεσία και 52 θέσεων ωρομίσθιου προσωπικού). Αξίζει να σημειωθεί πως, με την πρόωθηση των εν λόγω τροποποιήσεων δεν προκύπτει διαφοροποίηση στη συνολική εικόνα του Προϋπολογισμού του 2026 σε σχέση με την απασχόληση.

Τροποποίηση για ΑΤΑ

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2026 Νόμου, έγινε τροποποίηση σημειώσης η οποία προνοεί την αναπροσαρμογή των μισθών με βάση τον δείκτη υπολογισμού της Αυτόματης Τιμариθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Οι μισθοί των αξιωματούχων και των εργοδοτούμενων και οι συντάξεις των συνταξιούχων της κρατικής υπηρεσίας αναπροσαρμόζονται με βάση τον δείκτη υπολογισμού της Αυτόματης Τιμариθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ), με καταβολή από 1η Ιανουαρίου 2026 μέχρι και 30 Ιουνίου 2026, ποσοστού 80% της αύξησης του υποκείμενου δείκτη υπολογισμού της ΑΤΑ κατά το 2025. Καταβολή από 1η Ιουλίου 2026 μέχρι και 30 Ιουνίου 2027, ποσοστού 90% της αύξησης του υποκείμενου δείκτη υπολογισμού της ΑΤΑ κατά το 2025. Καταβολή από 1η Ιουλίου 2027 και κάθε 1η Ιουλίου για το κάθε έτος που ακολουθεί, ποσοστού 100% της αύξησης του υποκείμενου δείκτη υπολογισμού της ΑΤΑ κατά το έτος που προηγείται του έτους αναφοράς.

Τι περιλαμβάνει το ευρωπαϊκό σχέδιο της Κομισιόν για την προσιτή στέγαση

Μέτρα για έναν πιο παραγωγικό και καινοτόμο τομέα κατασκευών και ανακαινίσεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την Τρίτη στο Στρασβούργο «το πρώτο στην ιστορία ευρωπαϊκό σχέδιο για την προσιτή στέγαση», με στόχο να αντιμετωπίσει μία από τις πιο «πесτικές ανάγκες των Ευρωπαίων πολιτών, την πρόσβαση σε προσιτή, βιώσιμη και ποιοτική στέγαση».

Σύμφωνα με το σχέδιο, η Κομισιόν αναλαμβάνει ευρωπαϊκή δράση, προσαρμοσμένη στις εθνικές πραγματικότητες, στο στεγαστικό πρόβλημα καθώς

Η Κομισιόν θα συνεργαστεί με εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές για την απλούστευση κανόνων και διαδικασιών που περιορίζουν την προσφορά κατοικιών, με ιδιαίτερη έμφαση στον χωροταξικό σχεδιασμό και τις αδειοδοτήσεις.

στηρίξη των πλέον πληττόμενων ομάδων, νέους, φοιτητές, εργαζόμενους σε κρίσιμους τομείς, άτομα χαμηλού εισοδήματος και άλλες ευάλωτες ομάδες.

Τα μέτρα για τη στεγαστική κρίση

Μέσω της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Κατασκευή Κατοικιών, η Κομισιόν προτείνει μέτρα για έναν πιο παραγωγικό και καινοτόμο τομέα κατασκευών και ανακαινίσεων, ώστε να αντιμετωπιστεί η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης κατοικιών.

Μέσα από τη σύσταση του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus (NEB), η Ε.Ε. θα στηρίξει έργα που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση και την καινοτομία,

ενώ θα χρηματοδοτεί βιώσιμα, προσιτά και ποιοτικά έργα, κυρίως στον τομέα των κτιρίων. Παράλληλα, η Ακαδημία του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus θα ενισχύσει τις δεξιότητες των εργαζομένων στον κλάδο των κατασκευών, προωθώντας βιώσιμες και κυκλικές πρακτικές. Επιπλέον, οι αναθεωρημένοι κανόνες κρατικών ενισχύσεων της Ε.Ε. θα διευκολύνουν τα κράτη-μέλη να στηρίζουν χρηματοδοτικά την προσιτή, καθώς και την κοινωνική στέγαση.

Η Κομισιόν θα συνεργαστεί με εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές για την απλούστευση κανόνων και διαδικασιών που περιορίζουν την προσφορά κατοικιών, με ιδιαίτερη έμφα-

ση στον χωροταξικό σχεδιασμό και τις αδειοδοτήσεις. Στον σχεδιασμό προβλέπεται μια νέα νομοθετική πρωτοβουλία για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις που θα στηρίζει περιοχές που αντιμετωπίζουν έντονη στεγαστική πίεση. Παράλληλα, θα αναπτυχθεί μια νέα Πανευρωπαϊκή Επενδυτική Πλατφόρμα, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές τράπεζες και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Παράλληλα, το σχέδιο περιλαμβάνει τον σχεδιασμό εργαλείων που θα βοηθήσουν τα κράτη-μέλη να εφαρμόσουν αποτελεσματικότερες λύσεις για τους άστεγους, βασισμένες στις αρχές του «Housing First».

Σύνοδος Κορυφής Ε.Ε. για τη στέγαση

Στην παρουσίαση του σχεδίου στο Στρασβούργο, επισημάνθηκε ότι μέχρι σήμερα η Επιτροπή έχει κινητοποιήσει σημαντικές επενδύσεις ύψους 43 δισ. ευρώ στον τομέα της στέγασης και θα συνεχίσει στο πλαίσιο του επόμενου μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της Ε.Ε. Το επόμενο διάστημα θα δημιουργηθεί μια νέα, Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τη Στέγαση, που θα περιλαμβάνει κράτη-μέλη, πόλεις, περιφέρειες, θεσμικά όργανα της Ε.Ε., οργανώσεις στέγασης και κοινωνικούς εταίρους, που θα προωθήσει την υλοποίηση του Σχεδίου. Η Κομισιόν θα παρουσιάσει έκθεση προόδου το επόμενο διάστημα, ενώ έχει ανακοινώσει την πρώτη στην ιστορία Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. για τη Στέγαση το 2026.

Τα ΜΕΔ της Κύπρου κοντά στον μέσο ευρωπαϊκό όρο

Ο δείκτης Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται στον Πίνακα Κινδύνων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τράπεζων (ΕΑΤ), δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των δανείων και προκαταβολών προς Κεντρικές Τράπεζες και Πιστωτικά Ιδρύματα, μειώθηκε στο 2,3% στο τέλος Σεπτεμβρίου 2025, σε σύγκριση με 2,9% στο τέλος Ιουνίου 2025. Ο μέσος ευρωπαϊκός όρος, όπως βλέπουμε από τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για 113 εποπτευόμενες τράπεζες στο 2ο τρίμηνο του 2025, ήταν στο 1,9%, συμπεριλαμβανομένων των δανείων και προκαταβολών προς Κεντρικές Τράπεζες και Πιστωτικά Ιδρύματα. Εκτός των δανείων και προκαταβολών προς Κεντρικές Τράπεζες και Πιστωτικά Ιδρύματα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια κυμαίνονταν στα 2,22%. Η εικόνα ήταν παρόμοια για το πρώτο τρίμηνο του έτους, στο 1,9% και στο 2,24%, αντίστοιχα.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου βάσει των επικαιροποιημένων συγκεντρωτικών στοιχείων για τον κυπριακό τραπεζικό τομέα (στοιχεία για μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις) με ημερομηνία αναφοράς 30 Σεπτεμβρίου 2025 σημειώνει πως, στο τέλος Σεπτεμβρίου 2025, ο δείκτης Μν Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων (ΜΕΧ) του τραπεζικού τομέα, εξαιρουμένων των δανείων και προκαταβολών προς Κεντρικές Τράπεζες και Πιστωτικά Ιδρύματα, μειώθηκε σε 4,5%, σε σύγκριση με 5,6% στο τέλος Ιουνίου 2025.

Ο δείκτης κάλυψης των ΜΕΔ με προβλέψεις επισφάλειας αυξήθηκε σε 68,5% στο τέλος Σεπτεμβρίου 2025, σε σύγκριση με 62,0% τέλος Ιουνίου 2025. Οι συνολικές χορηγήσεις που έτυχαν αναδιάρθρωσης ανέρχονταν στο τέλος Σεπτεμβρίου 2025 στο 1 δισ. από τις οποίες χορηγήσεις 0,5 δισ. ευρώ εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στις ΜΕΔ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Ο δείκτης κάλυψής τους με προβλέψεις αυξήθηκε σε 68,5% στο τέλος Σεπτεμβρίου 2025.

Η Ουγγαρία άσκησε βέτο στα Συμπεράσματα διεύρυνσης

Δήλωση από Δανική Προεδρία εκ μέρους 26 κρατών-μελών

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΣΑΝΘΟΥΛΗ

«Αδοξα» και χωρίς Συμπεράσματα της Ε.Ε. για την πολιτική της διεύρυνσης, ολοκληρώθηκε η χθεσινή συνεδρία του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, καθώς η Ουγγαρία άσκησε βέτο στην έγκριση ομόφωνου κειμένου. Ως αποτέλεσμα, η Δανική Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. εξέδωσε δικά της συμπεράσματα (με σύμφωνο γνώμη 26 κρατών-μελών), τα οποία εκ των πραγμάτων υπολείπονται σε πολιτικό εκτόπισμα των ομόφωνων αποφάσεων της Ε.Ε. (Συμπεράσματα «27»), δεν δεσμεύουν πολιτικά την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της και δεν καλύπτονται από τις Συνθήκες της Ε.Ε., καταγράφοντας ένα ακόμη «επικίνδυνο προηγούμενο» παράκαμψης της διαδικασίας ομόφωνης λήψης αποφάσεων.

Η Βουδαπέστη, πιστή στη θέση που έχει υποστηρίξει εδώ και μερικούς μήνες, θεωρώντας ότι «η Ουκρανία δεν αποτελεί κυρίαρχο κράτος», μπλόκαρε την έγκριση των Συμπερασμάτων, τα οποία αφορούσαν όλες τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, οριζόντια (καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα μπλοκαρίσματος μιας χώρας, αλλά η άσκηση βέτο πλήττει το σύνολο των χωρών της διεύρυνσης). Κάτι που αποκτά ιδιαίτερη

τόσο θα αναπτύσσεται μια «συνεργατική και αμοιβαίως επωφελής σχέση» μεταξύ Άγκυρας και Ε.Ε. Χωρίς επί του προκειμένου να υπάρχει οποιαδήποτε διασύνδεση με την επίλυση του Κυπριακού, κάτι άλλωστε που αποτελούσε βασική αδυναμία των Συμπερασμάτων του Απριλίου 2024, και επαναλαμβάνεται και σήμερα, στο πλαίσιο της δήλωσης των 26 κρατών-μελών. Επιπλέον, «η Ε.Ε. υπενθυμίζει την ετοιμότητά της να συνεχίσει τη συνεργασία με την Τουρκία σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος, με σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Απριλίου 2024 και υπό την επιφύλαξη των καθιερωμένων προϋποθέσεων».

Σύμφωνα με το κείμενο της Δανικής Προεδρίας, το Συμβούλιο προσδίδει θετικό πρόσημο στη «διεξαγωγή νέων ή την επανέναρξη προηγούμενων ανασταλμένων Διαλόγων Υψηλού Επιπέδου, καθώς και το έργο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για την επανέναρξη των δραστηριοτήτων της, με έμφαση στον ιδιωτικό τομέα». Προσθέτει ότι «η επικοδομητική εμπλοκή της Τουρκίας θα είναι καθοριστικής σημασίας για την πρόωθηση των διαφόρων τομέων συνεργασίας» και ότι «στο

Η Βουδαπέστη, θεωρώντας ότι «η Ουκρανία δεν αποτελεί κυρίαρχο κράτος», μπλόκαρε την έγκριση των Συμπερασμάτων, τα οποία αφορούσαν όλες τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, οριζόντια. Κάτι που αποκτά ιδιαίτερη σημασία, αν συνυπολογιστεί ότι χθες έκλεισαν 3 ακόμη κεφάλαια των ενταξιακών διαπραγματεύσεων του Μαυροβουνίου, ενώ σήμερα πραγματοποιείται Σύνοδος των Θεσμών της Ε.Ε. με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, οι οποίες προσβλέπουν σε πλήρη ένταξη.

Σε ό,τι αφορά στην Τουρκία, επαναλαμβάνονται οι επισημάνσεις για τις ανεκπλήρωτες κυπρογενείς υποχρεώσεις της χώρας, χωρίς όμως να τίθεται θέμα συνεπειών.

σημασία, αν συνυπολογιστεί ότι χθες έκλεισαν 3 ακόμη κεφάλαια των ενταξιακών διαπραγματεύσεων του Μαυροβουνίου (το οποίο έχει συνολικά ολοκληρώσει τη διαπραγμάτευση 12 κεφαλαίων από σύνολο 35), ενώ σήμερα στις Βρυξέλλες, πραγματοποιείται Σύνοδος των Θεσμών της Ε.Ε. με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, οι οποίες προσβλέπουν, όλες, σε πλήρη ένταξη στην Ε.Ε. Κατά συνέπεια, η αδυναμία της Ε.Ε. να καταλήξει, ομόφωνα, σε Συμπεράσματα για τη διεύρυνση της Ε.Ε., δημιουργεί αλυσίδα εικόνας, τόσο σε σχέση με την Ουκρανία και τη Μολδαβία, όσο και για την προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων.

Σε ό,τι αφορά στην Τουρκία, επίσης συνεπεία του ουγγρικού βέτο, η δήλωση εκδόθηκε από τη Δανική Προεδρία και όχι από τους «27». Οι αναφορές κινούνται εν πολλοίς στη λογική αναπαραγωγής του λεκτικού της 17ης Απριλίου 2024, κυρίως σε σχέση με τη συνεργασία με την Ε.Ε., το Κυπριακό, αλλά και τις ανεκπλήρωτες κυπρογενείς υποχρεώσεις της χώρας, χωρίς να τίθεται θέμα συνεπειών για την άρνηση της Άγκυρας να υλοποιήσει τις εν λόγω υποχρεώσεις της, για 20 και πλέον χρόνια. Επαναλαμβάνεται επίσης για ακόμη μια φορά, ότι οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας περιήλθαν σε αδιέξοδο και ότι δεν μπορούν να προωθηθούν διαπραγματευτικά κεφάλαια.

Εταίρος κλειδί η Άγκυρα

Το κείμενο της Δανικής Προεδρίας, με τη σύμφωνο γνώμη 26 κρατών-μελών, περιλαμβάνοντάς και της Κύπρου, χαρακτηρίζει την Τουρκία ως «εταίρο-κλειδί (key partner) σε πολλούς τομείς κοινού ενδιαφέροντος», ενώ υπογραμμίζει όπως και το 2024 ότι «συνιστά στρατηγικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης η διασφάλιση σταθερού και ασφαλούς περιβάλλοντος στην ανατολική Μεσόγειο και η ανάπτυξη μιας συνεργατικής και αμοιβαίως επωφελέους σχέσης με την Τουρκία». Με άλλα λόγια, όσο η Τουρκία δεν προβαίνει σε έγκυρες ενέργειες στην ανατολική Μεσόγειο, άλλο

διαδικασίας της υποψήφιας χώρας.

Στο κείμενο που παρουσίασε η Δανική Προεδρία «σημειώνει ότι το προτεινόμενο από αυτήν σχέδιο Συμπερασμάτων του Συμβουλίου έτυχε της υποστήριξης 26 αντιπροσωπειών κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων του Συμβουλίου επί του εν λόγω θέματος. Ωστόσο, καθώς μία αντιπροσωπεία δεν υποστήριξε το κείμενο, η Προεδρία, ελλείψει συναίνεσης, αποφάσισε να εκδώσει το επισυναπτόμενο κείμενο ως συμπεράσματα της Προεδρίας». Τα οποία, όπως προαναφέραμε, υπολείπονται του πολιτικού εκτοπίσματος των ομόφωνων Συμπερασμάτων της Ε.Ε. και δεν δεσμεύουν την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της, ενώ δημιουργούν ένα ακόμη κακό προηγούμενο παράκαμψης ομόφωνων αποφάσεων.

Οου!

online

Στεγαστικό δάνειο

πιο γρήγορα από ποτέ!

- Αίτηση 24/7 από οπουδήποτε
- Απάντηση εντός 24 ωρών
- Μάθε online τη δόση σου και πόσα μπορείς να δανειστείς

Μετρά στο σχέδιο pronom!a

Τράπεζα Κύπρου

Προειδοποίηση:

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Δεν ιδρώνει η Βουδαπέστη

Στη διάρκεια της χθεσινής συνεδρίας του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, η αρμόδια υπουργός της Δανικής Προεδρίας, Marie Bjerre, κάλεσε επανειλημμένα την Ουγγαρία να προσυπογράψει το κείμενο μαζί με τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη, προκειμένου να εκδοθούν Συμπεράσματα για την πολιτική της διεύρυνσης. Η υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της προεδρεύουσας Δανίας, ανέφερε ότι αρκετά κράτη-μέλη επιθυμούσαν ένα ισχυρό λεκτικό, κυρίως για τη στήριξη της ευρωπαϊκής προοπτικής της Ουκρανίας, γεγονός που απέρριψε επανειλημμένα η Ουγγαρία, που δια του Βίκτορ Όρμπαν, είχε καταστήσει σαφές προμερικών μηνών, ότι «η Ουκρανία δεν αποτελεί κυρίαρχο κράτος» και κατά συνέπεια η Βουδαπέστη δεν θεωρεί ορθή την πρόωθηση της ενταξιακής

Η υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της προεδρεύουσας Δανίας, Marie Bjerre, ανέφερε ότι αρκετά κράτη-μέλη επιθυμούσαν ένα ισχυρό λεκτικό, κυρίως για τη στήριξη της ευρωπαϊκής προοπτικής της Ουκρανίας, γεγονός που απέρριψε επανειλημμένα η Ουγγαρία

Πυξίδα για την Κυπριακή Προεδρία

Τα Συμπεράσματα της Δανικής Προεδρίας, με τη σύμφωνο γνώμη των 26 κρατών-μελών και τη διαφωνία της Ουγγαρίας, θα αποτελέσουν πυξίδα για τη διαχείριση της διεύρυνσης από την Κυπριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., που θα πάρει τη σκυτάλη από την Κοπεγχάγη, την 1η Ιανουαρίου 2026. Η υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Μαριλένα Ραουνά, ανέφερε ότι «παρότι, η Ουγγαρία δεν συναινέσει επί του εγγράφου των Συμπερασμάτων λόγω ενστάσεων της, επί της ενταξιακής προοπτικής της Ουκρανίας, 26 κράτη-μέλη της Ε.Ε. ενέκριναν το έγγραφο που θα αποτελέσει τον οδικό χάρτη βάσει του οποίου θα κινηθεί η Προεδρία μας το επόμενο εξάμηνο, με γνώμονα», όπως είπε, «τη μετουσίωση της πολιτικής δέσμευσης της Ε.Ε.,

σε απτή πρόοδο για όλους τους εταίρους, στη βάση πάντα της αυστηρής αλλά δίκαιης αμεσότητας που έχει καθοριστεί, αλλά και σύμφωνα με την αρχή της ίδιας αξίας».

Αφού αναφέρθηκε σε όλες τις υποψήφιες χώρες και στην πρόοδο που καταγράφουν, η κα Ραουνά επεσήμανε και τις αναφορές για λύση του Κυπριακού, παραπέμποντας στη δέσμευση της Ε.Ε. για συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος, εντός του συμφωνηθέντος πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με όλα τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ, τις αρχές στις οποίες βασίζεται η Ένωση και το ευρωπαϊκό κεκτημένο». Παράλληλα, αναφέρθηκε στις ανεκπλήρωτες κυπρογενείς υποχρεώσεις της Τουρκίας.

πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επανέναρξη και την πρόοδο των συνομιλιών για τη διευθέτηση του Κυπριακού, ως παράγοντα περαιτέρω ενίσχυσης της συνεργασίας Ε.Ε.–Τουρκίας». Δηλαδή, το Κυπριακό δεν καταγράφεται ως προϋπόθεση για την υπό αναφορά ευρωτουρκική σχέση, αλλά εάν τελικά διευθετηθεί, θα λειτουργήσει όπως επισημαίνεται, ως παράγοντας περαιτέρω ενίσχυσης της εν λόγω σχέσης.

Το Κυπριακό πάντως και οι υποχρεώσεις της Άγκυρας μνημονεύονται σε άλλο σημείο του κειμένου, όχι όμως ως προϋποθέσεις για την «ανάπτυξη συνεργατικής και επωφελέους σχέσης» της Άγκυρας με την Ε.Ε., αλλά ως γενικότερες υποχρεώσεις της Τουρκίας. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνονται μεταξύ άλλων:

Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει την πλήρη δέσμευση της Ε.Ε., σε μια περιεκτική λύση του κυπριακού προβλήματος, εντός των παραμέτρων των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ και σύμφωνα με τις αρχές επί των οποίων εδράζεται η Ένωση και το κεκτημένο. Παραμένει κρίσιμο, η Τουρκία να δεσμευτεί και να συμβάλει ενεργώς σε μια τέτοια περιεκτική λύση, περιλαμβανομένων των εξωτερικών πτυχών της (σ.σ. θέματα ασφάλειας).

Το Συμβούλιο καλωσορίζει τα βήματα που λήφθηκαν από τον γενικό γραμματέα ΟΗΕ προς την επανέναρξη των συνομιλιών, για μια περιεκτική λύση, περιλαμβανομένου του διορισμού της προσωπικής του απεσταλμένης στο Κυπριακό. Η Ε.Ε. παραμένει έτοιμη να διαδραματίσει έναν ενεργό ρόλο για να στηρίξει όλα τα στάδια της διαδικασίας υπό τον ΟΗΕ, με όλα τα κατάλληλα μέσα που έχει στη διάθεσή της. Σε αυτό το πλαίσιο προσβλέπει σε στενή συνεργασία με τον ειδικό απεσταλμένο της Κομισιόν για την Κύπρο.

Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία του καθεστώτος των Βαρωνίων, καταδικάζει όλες τις μονομερείς ενέργειες της Τουρκίας που βρίσκονται σε αντίθεση με τα ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ και επαναλαμβάνει την έκκληση για άμεση αναστροφή τους. Το Συμβούλιο καλεί την Τουρκία να σεβαστεί όλα τα ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ, και ειδικά των ψηφισμάτων 541, το 550, 789 και 1251.

Η δήλωση της Δανικής Προεδρίας, με τη σύμφωνο γνώμη των 26 κρατών-μελών, επαναλαμβάνει επίσης όλες τις βασικές ανεκπλήρωτες κυπρογενείς υποχρεώσεις της Τουρκίας, περιλαμβανομένων της εφαρμογής του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, ως επίσης και την ανάγκη σεβασμού της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων όλων των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Αποστολή Βρυξέλλες, ΔΑΡΙΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Κορυφαία προτεραιότητα θα αποτελέσει για την Κυπριακή Προεδρία το ζήτημα των διαπραγματεύσεων αναφορικά με το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) 2028–2034. Το negotiating box που έχει διαμορφώσει η Δανία ως προεδρεύουσα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποτελέσει μια βάση προκειμένου να υπάρξει περισσότερη πρόοδος μέσω της επικείμενης ανάλυσης της Κυπριακής Προεδρίας το πρώτο εξάμηνο του 2026. Το πλαίσιο είναι κρίσιμο να οριστικοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2026 καθώς σε αντίθετη περίπτωση, η Ευρώπη θα βρεθεί το 2028 ενώπιον του κινδύνου μη εξασφάλισης χρηματοδότησης για τα προγράμματα συνοχής, γεωργίας, καινοτομίας και άμυνας. Ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός ή αλλιώς «πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο» εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς πολιτικής, από τη γεωργία και την περιφερειακή πολιτική έως την παροχή στήριξης προς την Ουκρανία, τις στρατηγικές τεχνολογίες και τη μετανάστευση, σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες της Ε.Ε. Η Επιτροπή προτείνει έναν φιλόδοξο προϋπολογισμό ύψους €1,98 τρισεκατομμυρίων για την περίοδο 2028-2034, ισοδύναμο με το 1,26% του ΑΕΕ της Ε.Ε. Ο τρέχων μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός ισχύει για την περίοδο 2021-2027 και περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη χρηματοδοτική δέσμη που ανέρχεται σε €1.216 δισ. στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και €807 δισ. στο

Η επιτάχυνση της διαδικασίας για γεφύρωση των διαφωνιών μεταξύ των κρατών-μελών για το ΠΔΠ αποτελεί στόχο της Κυπριακής Προεδρίας όπως και η παρουσίαση ισορροπημένου πακέτου με αριθμούς, και προσωρινές επιλογές – Έντονες ανησυχίες σχετικά με τη δυνατότητα επίτευξης συμφωνίας μέχρι το τέλος του 2026.

πλαίσιο του έκτακτου μέσου ανάκαμψης, Next Generation EU. Τον Ιούνιο του 2023, το ΠΔΠ 2021-2027 υποβλήθηκε σε ενδιάμεση αναθεώρηση και ενισχύθηκε με επιπλέον €64,6 δισ., για τη χρηματοδότηση προτεραιοτήτων όπως η παροχή στήριξης προς την Ουκρανία, η μετανάστευση και η εξωτερική δράση.

Το negotiating box

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων που πραγματοποιήθηκε χθες στις Βρυξέλλες, έγινε συζήτηση προσανατολισμού σχετικά με το ΠΔΠ της Ε.Ε. για την περίοδο 2028-2034 όπου η Προεδρία της Δανίας παρουσίασε το πρώτο «negotiating box», δηλαδή ένα προσχέδιο διαπραγματευτικού πλαισίου με συγκεκριμένες επιλογές. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, η Δανία επιμένει στη διατήρηση των rebates (εκπτώσεων/διωρώσεων), υποστηρίζοντας τη λογική του «juste retour», δηλαδή της θέσης ότι η συνεισφορά κάθε κράτους-μέλους πρέπει να αντανακλά τη οφέλη που λαμβάνει από τον προϋπολογισμό. Σύμφωνα με διπλωματικούς κύκλους στις Βρυξέλλες, η Δανία δέχεται πιέσεις από συγκεκριμένες

Βαρύ φορτίο το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο για την Προεδρία

Το negotiating box της Δανίας, η Κομισιόν, τα κράτη-μέλη που αντιδρούν και ο ρόλος της Κύπρου

Η Κυπριακή Προεδρία θα στηριχθεί στην πρόοδο που έχει επιτευχθεί, επιταχύνοντας τη διαδικασία και λειτουργώντας ως διαμεσολαβητής προς την επίτευξη συναίνεσης.

χώρες κράτη-μέλη της Ε.Ε. για τη συμπεριληψη των εκπτώσεων στο negotiating box στον προϋπολογισμό και ιδιαίτερα από τη Γερμανία.

Στον αντιποδό, στους αντιδρώντες των εκπτώσεων συγκαταλέγονται ορισμένα κράτη-μέλη της Ε.Ε., φανερόντως τις διαφορετικές φιλοσοφίες ως προς τον τρόπο χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της συζήτησης του ΠΔΠ χθες, χώρες όπως η Πολωνία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Γαλλία και η Λιθουανία αντέδρασαν στη φιλοσοφία των rebates, υποστηρίζοντας ότι το συγκεκριμένο σύστημα υπονομεύει την ισότητα μεταξύ των κρατών-μελών.

Από τη μεριά της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την πλήρη κατάργηση όλων των εθνικών εκπτώσεων από το 2028 και την αντικατάστασή τους με νέους ιδίους πόρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα πιο δίκαιο και διαφανές σύστημα ιδίων πόρων. Η πρόοδος δεν θα έρθει μέσα από ειδικές εκπτώσεις σε λίγες χώρες, αλλά μέσω ενός ολοκληρωμένου και φιλόδοξου πακέτου νέων πόρων, που θα ανακουφίσει τις εθνικές οικονομίες και θα ενισχύσει τον κοινό ευ-

ρωπαϊκό προϋπολογισμό, τονίστηκε από μεριάς της Κομισιόν.

Ο κίνδυνος

Έντονες ανησυχίες διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με τη δυνατότητα επίτευξης συμφωνίας για το ΠΔΠ μέχρι το τέλος του 2026, όπως προβλέπει το χρονοδιάγραμμα. Όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά, η μη έγκαιρη κατάληξη θα οδηγήσει σε απώλεια χρηματοδότησης για κρίσιμους τομείς, όπως η συνοχή, η γεωργία, η άμυνα και η καινοτομία, ενώ παράλληλα δεχεται να υπονομεύσει και την ίδια τη λειτουργία της Ένωσης σε μια περίοδο αυξημένων γεωπολιτικών και οικονομικών πιέσεων. Επιδιώξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η συγχροποίηση ενός κοινού πλαισίου συζήτησης στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής που θα αρχίσει αύριο, ώστε να προετοιμαστεί το έδαφος για ουσιαστική πρόοδο κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας. Όπως επισημάνθηκε από εκπρόσωπο της Κομισιόν, χωρίς ένα κοινό πλαίσιο, η Ευρώπη δεν θα μπορεί να επενδύσει στην ανταγωνιστικότητα, τη στρατηγική αυτονομία και την πρόσνη μετάβαση. Επί της ουσίας σε περίπτωση που μέχρι το τέλος του 2026 δεν

επιτευχθεί ομοφωνία για το ΠΔΠ η Ε.Ε. θα εισέλθει στο 2028 χωρίς εγκεκριμένο προϋπολογισμό, ενεργοποιώντας προσωρινές χρηματοδοτήσεις.

Η Κύπρος

Η Κυπριακή Προεδρία προτίθεται να επιταχύνει τη διαδικασία για γεφύρωση των διαφωνιών μεταξύ των κρατών-μελών για το ΠΔΠ και να παρουσιάσει ένα ρεαλιστικό και ισορροπημένο πακέτο με αριθμούς, και προσωρινές επιλογές (brackets), ώστε να οδηγήσει τα κράτη σε συμβιβασμό, αναφέρουν αρμόδιες πηγές.

Η υφυπουργός για Ευρωπαϊκά Θέματα, Μαριλένα Ραουνά, σημείωσε στην επίσημη δήλωσή της στο πλαίσιο του Συμβουλίου ότι η Δανική Προεδρία έχει εργαστεί για την παράδοση ενός διαπραγματευτικού πλαισίου και ως Προεδρία θα βασιστούμε σε αυτό το σημαντικό έργο. Όπως είπε, θα εργαστούμε με δέσμευση, με εστίαση και με φιλοδοξία, ώστε να παραδώσουμε ένα ώριμο διαπραγματευτικό πλαίσιο εντός των χρονοδιαγραμμάτων, τονίζοντας ότι το νέο ΠΔΠ πρέπει να μας επιτρέπει να υλοποιήσουμε τις στρατηγικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κ. Ραουνά παρουσίασε χθες στο πλαίσιο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων τις βασικές προτεραιότητες της Κύπρου ενόψει της ανάλυσης της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. τον Ιανουάριο του 2026.

«Έχουμε μπροστά μας μια πολύ γεμάτη ατζέντα καθώς προετοιμαζόμαστε για το επερχόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – από την Ουκρανία μέχρι την κατάσταση στη Μέση Ανατολή», προσθέτοντας πως «το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, η διεύρυνση, η άμυνα και η ασφάλεια, η ανταγωνιστικότητα, η μετανάστευση και το Σύμφωνο για τη Μεσόγειο είναι όλα βασικά ζητήματα που θα βρίσκονται στο επίκεντρο κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας», υπογράμμισε.

Ένα από τα βασικά θέματα και σ' αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα είναι η Ουκρανία. «Πρόκειται για μια καθοριστική συζήτηση των ηγετών για την Ουκρανία και για τις χρηματοδοτικές της ανάγκες», σημείωσε, υπογραμμίζοντας ότι «είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλίσουμε προβλεψιμότητα όσον αφορά τη στήριξη και τη χρηματοδότηση της Ουκρανίας».

Η Κύπρια υφυπουργός υπογράμμισε πως οποιαδήποτε ειρηνευτική συμφωνία «πρέπει να εδράζεται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να σέβεται την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας και να είναι βιώσιμη, με ισχυρές εγγυήσεις ασφάλειας για την Ουκρανία».

Παράλληλα, έθεσε το ζήτημα της εφαρμογής των κυρώσεων. «Είναι σημαντικό να επικεντρωθούμε στο ζήτημα της καταστρατήγησης των κυρώσεων, ένα θέμα που η Κύπρος και άλλα κράτη-μέλη θέτουν επανειλημμένα», ανέφερε. Αναφερόμενη στη Μέση Ανατολή, η υφυπουργός τόνισε ότι «είναι εξαιρετικά σημαντικό η κατάσταση στη Μέση Ανατολή να παραμείνει ψηλά στην ατζέντα των ηγετών», σημειώνοντας ότι «η κατάσταση είναι ασαφής και οι ηγέτες πρέπει να παραμείνουν σε εγρήγορση». Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στον ρόλο της Κύπρου, λέγοντας ότι «χαιρētίζουμε το γεγονός ότι υπάρχει εστίαση και στο ζήτημα του θαλάσσιου διαδρόμου της Κύπρου».

Κλείνοντας, η υφυπουργός αναφέρθηκε στην επίθεση κατά της εβραϊκής κοινότητας στην Αυστραλία. «Καταδικάζουμε με τον πιο έντονο τρόπο αυτή τη φρικτή επίθεση, την πρώτη ημέρα της Χανουκά, της γιορτής του φωτός», ανέφερε σημειώνοντας ότι «ήσαμε μια σκοτεινή στιγμή, η οποία όμως δεν μπορεί ποτέ να υπερίσχυσει του φωτός». Όπως ανέφερε, «κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας θα επικεντρωθούμε στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού».

Σχετικά με τη δυνατότητα επίτευξης συμφωνίας σε επίπεδο των «27» ώστε να δοθεί το πρόστιμο φως στην πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα Φοντερ Λάιεν, ώστε να υπογράψει τη συμφωνία Ε.Ε. - Mercosur μετά το πέρας της συνόδου, η Μαριλένα Ραουνά τοποθετήθηκε σχετικά με τη σημασία των εμπορικών συμφωνιών και την αυτονομία της Ε.Ε.

Συνέχισε λέγοντας πως «καθώς εργαζόμαστε για μεγαλύτερη αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτό θα είναι ένα κεντρικό θέμα κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας, η ενίσχυση της αυτονομίας της Ε.Ε. είναι προτεραιότητα. Οι διεθνείς εμπορικές συμφωνίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της οικοδόμησης αυτής της αυτονομίας, τόσο στον εμπορικό τομέα όσο και στην ανταγωνιστικότητα».

Βασίλης Καραμούζης, γενικός διευθυντής Εταιρικής και Επενδυτικής Τραπεζικής της Εθνικής Τράπεζας

Επέκταση στη Μέση Ανατολή

Με κέντρο την Κύπρο και θυγατρική στο Ριάντ, η ΕΤΕ στοχεύει σε ανάπτυξη των διεθνών χρηματοδοτήσεων

Συνέντευξη στην ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Με το βλέμμα στραμμένο στις πολλές υποσχόμενες αγορές που εξωτερικού και δίνοντας έμφαση στα μεγάλα έργα και στις επενδύσεις στους κρίσιμους τομείς της ενέργειας, του τουρισμού, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, των logistics και της ναυτιλίας, που θα μεταμορφώσουν τις υποδομές και θα αναβαθμίσουν τη γεωστρατηγική θέση της Ελλάδας, η Εθνική Τράπεζα υλοποιεί το πλάνο της επόμενης ημέρας.

Στόχος, όπως εξηγεί ο γενικός διευθυντής του Corporate & Investment Banking της ΕΤΕ Βασίλης Καραμούζης, είναι η Εθνική «να αλλάξει κατηγορία και να αποκτήσει σταθερή παρουσία σε αγορές που αναμένεται να διαμορφώσουν τις επενδυτικές ροές της επόμενης δεκαετίας, ενώ παράλληλα να λειτουργήσει ως καταλύτης επενδύσεων με άμεσο όφελος για την Ελλάδα».

Με την Κύπρο να εξελίσσεται σε ένα σύγχρονο κέντρο μέσα από το οποίο υλοποιούνται οι διεθνείς χρηματοδοτήσεις και τη δημιουργία θυγατρικής στη Σαουδική Αραβία, η τράπεζα επικεντρώνει από τις πιο φιλόδοξες εξωστρεφείς κινήσεις της κατά την τελευταία δεκαετία. Στρατηγικός μοχλός είναι η ανάπτυξη των επιχειρηματικών χρηματοδοτήσεων με διεθνή χαρακτηριστή, τομές στον οποίο η Εθνική Τράπεζα πρωτοστατεί ήδη με συνολικές χρηματοδοτήσεις ύψους περί τα 2 δισ. ευρώ.

Πρώτος σταθμός στη νέα αυτή πορεία είναι η Κύπρος, η οποία και αποτελεί πύλον τον κεντρικό κόμβο της τράπεζας για όλες τις εταιρικές σχέσεις εκτός Ελλά-

δας. Λειτουργώντας ως φυσική γέφυρα με τη Μέση Ανατολή, δίνει τη δυνατότητα στην Εθνική να χτίσει έναν ευέλικτο μηχανισμό που θα διαχειρίζεται τις διεθνείς της σχέσεις.

Όπως επισημαίνει ο κ. Καραμούζης, «η Κύπρος θα είναι το international hub μας για όλη την προσπάθεια εκτός Ελλάδας και στόχος είναι η Εθνική από καθαρά εγχώριο παίκτη, να μετατραπεί σε regional corporate & structured finance lender με κέντρο βάρους την Ανατολική Μεσόγειο».

Επόμενο βήμα –και ακόμη πιο φιλόδοξο– είναι το «άνοιγμα» στην πολλά υποσχόμενη αγορά της Σαουδικής Αραβίας, όπου η Εθνική ιδρύει θυγατρική με άδεια advisory & arranging, γνωστή ως CMA license. Δεν πρόκειται για παραδοσιακή τράπεζα με καταθετική βάση, καθώς στόχος είναι η παροχή χρηματοδοτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε μεγάλα έργα και η υποστήριξη των επενδυτικών ροών από τη σαουδαραβική πλευρά, αλλά και τη Μέση Ανατολή γενικότερα προς την Ευρώπη και ειδικά προς την Ελλάδα. Για την Εθνική Τράπεζα οι προσδοκίες είναι πολύ μεγάλες. Με ένα επενδυτικό πλάνο ύψους 1,5 τρις. δολαρίων, κολοσσιαία έργα σε ενέργεια, τουρισμό και logistics, πλήρη μεταμόρφωση της Ερυθράς Θάλασσας σε νέο διεθνές θέρετρο, μία ναυτιλιακή αγορά που εκτοξεύεται και παράλληλα μια συστηματική στρατηγική food security που οδηγεί τη χώρα σε αγορές καλλιεργησιμών γης και σχετικών καινοτομιών εταιρειών διεθνώς, η Σαουδική Αραβία αποτελεί πρώτης τάξεως επιχειρηματικό και χρηματοδοτικό προορισμό.

Η διεθνοποίηση δεν ξεκινάει τυχαία. Όπως εξηγεί ο επικεφαλής της Corporate Banking της ΕΤΕ, «ήταν αποτέλεσμα μιας συστηματικής δουλειάς που υλοποιήθηκε τα προηγούμενα χρόνια με τη συμμετοχή σε reverse roadshows σε σημαντικά χρηματοοικονομικά κέντρα της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, παρουσιάζοντας σε διεθνείς ομίλους συγκεκριμένα ελληνικά έργα σε ενέργεια, δίκτυα και υποδομές». Η πρώτη μεγάλη επιτυχία αυτής της εξωστρεφούς στρατηγικής που αναπτύσσει με συνέπεια η διοίκηση του CEO της Εθνικής Παύλου Μυλωνά, ήταν το υποθαλάσσιο καλώδιο μεταφοράς δεδομένων Σαουδικής Αραβίας - Ελλάδας. Ένα project περίπου 340 εκατ. δολαρίων, το οποίο η τράπεζα χρηματοδότησε εφαρμόζοντας για πρώτη φορά Islamic finance, γεγονός που αποτελεί «διαβητήριο» και για άλλες χρηματοδοτήσεις στον αραβικό κόσμο. Η σημασία του έργου θεωρείται καθοριστική, καθώς αποτελεί τη βάση για ένα νέο δίκτυο data centers που αναπτύσσεται στη Δυτική Μακεδονία καθώς και για άλλα αντίστοιχα έργα πολλών δισεκατομμυρίων, που θα αξιοποιήσουν την πλεονάζουσα πράσινη ενέργεια της Ελλάδας.

Από αυτή τη στρατηγική προήλθε μια σειρά από σημαντικές συμφωνίες: η είσοδος των SNAM, Enagas και Fluxys στη ΔΕΣΦΑ, η οποία συνοδεύτηκε με χρηματοδότηση από την Εθνική, η συνεργασία με τα Εμπράτα που έφερε την επένδυση της Masdar στην TEPNA Ενεργειακή, καθώς και τα πρώτα βήματα σε έργα τεχνολογίας, όπως συμμετοχές σε έργα data centers με στόχο την αντίληψη τεχνολογίας.

Η Εθνική στοχεύει να αποκτήσει σταθερή παρουσία σε αγορές που αναμένεται να διαμορφώσουν τις επενδυτικές ροές της επόμενης δεκαετίας, σημειώνει ο κ. Καραμούζης.

Σήμερα, η Εθνική Τράπεζα συνεργάζεται με περίπου 20 διεθνείς τράπεζες –BNP, Santander, Deutsche Bank, Commerzbank και άλλες– ενώ διαθέτει δύο ειδικές ομάδες International που ταξιδεύουν κάθε μήνα στα μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα. «Έχουμε ξαναμπεί στο οικοσύστημα των international loan και capital markets, από το οποίο απείχαμε 15 χρόνια», σημειώνει ο γεν. διευθυντής Εταιρικής και Επενδυτικής Τραπεζικής της ΕΤΕ.

Εντός συνόρων, η ενέργεια και ο ψηφιακός μετασχηματισμός παραμένουν στον πυρήνα της στρατηγικής της Εθνικής. Η Ελλάδα εξελίσσεται σε βασικό κόμβο του αμερικανικού LNG και σε χώρα παραγωγής πλεονάζουσας πράσινης ενέργειας, ενώ η ΔΕΗ προωθεί έργα που συνδέουν ενεργειακή μετάβαση και data centers. Η ΕΤΕ είναι βασικός χρηματοδότης των μεγάλων ενεργειακών εταιρειών και υποδομών της χώρας –ΔΕΣΦΑ, ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, FSRU Αλεξανδρούπολης– και παρακολουθεί από κοντά τις νέες διασυνδέσεις που απαιτεί η αγορά. Στον τουρισμό, επίσης, η Ελλάδα έχει αναβαθμιστεί, με όλα τα κορυφαία brands να έχουν ισχυρή παρουσία στη χώρα. Η Εθνική χρηματοδοτεί σημαντικό μέρος αυτών των έργων, αλλά και κρίσιμες υποδομές όπως τα αεροδρόμια, με ενδεικτική περίπτωση το υπό κατασκευή αεροδρόμιο στο Καστέλλι, το οποίο αναμένεται να διπλασιάσει το τουριστικό ρεμπά στην Κρήτη.

Ειδικά για τις εγχώριες χρηματοδοτήσεις, σημαντικός αλλά όχι καθοριστικός είναι ο ρόλος του Ταμείου Ανάκαμψης. Σε απόλυτους αριθμούς, από τα περίπου 8 δισ. ευρώ συμβασιολογημένων δανείων στην αγορά, η Εθνική έχει συμβασιοποιήσει σχεδόν 2 δισ., ενώ έχει εκταμιεύσει πάνω από 1 δισ., επιτυγχάνοντας το υψηλότερο ποσοστό εκταμιεύσεως (60%) μεταξύ των τραπεζών. Τα έργα που έχει χρηματοδοτήσει καλύπτουν μια ευρεία γκάμα μεγεθών και αντικειμένων, ξεκινώντας από μικρά φωτοβολταϊκά και φτάνοντας στο αιολικό πάρκο των 180 εκατ. ευρώ στο Βέριο που προμηθεύει

με ενέργεια το data center της Amazon. Επιπλέον, περίπου οι μισές συμβάσεις αφορούν έργα μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Και, καθώς πλησιάζουμε στην ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, η εκτίμηση είναι ότι το πρόγραμμα θα απορροφηθεί κατά 70%-80% μέχρι τη λήξη του τον Αύγουστο του 2026, αλλά «η οικονομία δεν εξαρτάται αποκλειστικά από αυτό». Την τελευταία διετία οι συστηματικές τράπεζες εκταμιεύουν ετησίως συνολικά δάνεια 27 δισ. ευρώ και από αυτά, οι εκταμιεύσεις που σχετίζονται με το Ταμείο Ανάκαμψης είναι περί τα 2,5 δισ. Ανεξάρτητα από το εάν θα υπάρξουν νέα χρηματοδοτικά προγράμματα από την Ε.Ε. –προοπτική που θεωρείται αρκετά πιθανή– το εγχώριο τραπεζικό σύστημα είναι σε θέση να στηρίξει τις νέες επενδύσεις, υποστηρίζει ο κ. Καραμούζης, ενώ είναι σημαντικό ότι και τα επόμενα έχουν σταθεροποιηθεί στο επίπεδο του 2%, ένα εύλογο επίπεδο για τη στήριξη των επενδύσεων.

Οι εξελίξεις και οι προοπτικές της οικονομίας, συνεπώς, αναδεικνύουν το Corporate Banking της τράπεζας σε στρατηγικό μοχλό ανάπτυξης που θα διαμορφώσει την ελληνική και περιφερειακή οικονομία την επόμενη δεκαετία. Με έμφαση στη διεθνή παρουσία, στα μεγάλα έργα και σε συνεργασίες που χτίζονται και αναπτύσσονται σε βάθος χρόνου, είναι προφανές ότι η Εθνική στοχεύει, όπως επισημαίνει ο κ. Καραμούζης, όχι μόνο στην πιστωτική ανάπτυξη αλλά και σε έναν καταλυτικό ρόλο για την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων για τη χώρα.

Εφτά συν πέντε αφαλατώσεις απέναντι στο υδατικό

Το πλάνο δράσης της κυβέρνησης για το 2026 και η μελέτη που ενδεχομένως να φέρει αυξήσεις στην τιμή του νερού

Την ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Τα πρώτα σημάδια από τις επιδόσεις που κατέγραψε η συγκέντρωση επιφανειακών υδάτων από τις πρόσφατες βροχοπτώσεις δεν δημιουργούν αισιοδοξία πως το 2026 από υδατικής απόψεως θα κινηθεί σε διαφορετική κατάσταση σε σχέση με το 2025. Το μισό εκατομμύριο κ.μ. που συγκεντρώθηκε στα φράγματα δεν θεωρείται ικανοποιητική ποσότητα για το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, κάτι που ενδεχομένως να δίνει μια ένδειξη για τη δεινή θέση στην οποία θα συνεχίσει να βρίσκεται η Κύπρος και μέσα στο 2026. Εάν και εφόσον το υδρολογικό έτος (Σεπτέμβριος - Οκτώβριος) δεν διαφοροποιηθεί, το επόμενο διάστημα το βάρος κάλυψης των αναγκών σε ύδρευση θα πέσει και πάλι στις μονάδες αφαλάτωσης. Σε σχέση με την καλοκαιρινή περίοδο του 2025 όπου κυβέρνηση και αρμόδια τμήματα έτρεχαν την τελευταία στιγμή προκειμένου να μην διψάσει η Κύπρος μέσα στην τουριστική σεζόν, ο προγραμματισμός για το 2026 βρίσκεται σε εξέλιξη, με τους αρμοδίους να παραδέχονται πως με τον υφιστάμενο αριθμό αφαλατώσεων δεν μπορεί να καλυφθούν οι ανάγκες κατά τους δύσκολους μήνες του καλοκαιριού. Το ζήτησμο είναι αν μέχρι το ερχόμενο καλοκαίρι τα αρμόδια τμήματα θα έχουν ολοκληρώσει το πλάνο δράσης που έχει ετοιμασθεί και προβλέπει τη

Πέρα από τα μέτρα που έχουν αποφασισθεί, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων πραγματοποιεί μελέτη για το κόστος του νερού που δίνει σε ΕΟΑ και τοπικές αρχές. Μελέτη που θα είναι έτοιμη μέσα στο 2026 και ενδεχομένως να οδηγήσει σε αύξηση της τιμής του νερού.

λειτουργία 12 μονάδων αφαλάτωσης, οι οποίες με συνδυαστικά μέτρα που έχουν αποφασισθεί μπορούν να δώσουν μια σχετική άνεση στην ύδρευση αστικών κέντρων και κοινοτήτων.

Το πλάνο για το 2026

Το βάρος του υδατικού για την επόμενη χρονιά, αν συνυπολογισθούν και οι εκτιμήσεις των ειδικών πως και το τρέχον υδρολογικό έτος θα είναι φτωχό από πλευράς επιδόσεων, θα πέσει στην αφαλάτωση. Επί του προκειμένου η κυβέρνηση έχει προχωρήσει στην ετοιμασία πλάνου δράσης, η υλοποίηση του οποίου βρίσκεται σε εξέλιξη. Στόχος

Μέχρι το ερχόμενο καλοκαίρι ο εν εξελίξει προγραμματισμός προβλέπει τη λειτουργία 12 μονάδων αφαλάτωσης, οι οποίες μαζί με άλλα μέτρα που θα εφαρμοσθούν πιστεύεται ότι θα καλύψουν τις ανάγκες ύδρευσης του 2026.

Μελέτη για το κόστος του νερού

Η κατάσταση στο υδατικό έτσι όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια ενδεχομένως να οδηγήσει σε αναθεώρηση στις τιμολογιακές πολιτικές, πρώτα του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων και στη συνέχεια των ΕΟΑ και τοπικών αρχών. Με τα υφιστάμενα δεδομένα το ΤΑΥ τιμολογεί το νερό που δίνει στους ΕΟΑ στα €0,82 σεντ το κ.μ., με τους ΕΟΑ να χρεώνουν τους πολίτες με υψηλότερες τιμές προκειμένου να καλύψουν το κόστος διαχείρισης αλλά και συντήρησης του δικτύου ώστε να μειώσουν τις απώλειες. Για σκοπούς

άρδευσης οι γεωργοί αγοράζουν νερό από τα κυβερνητικά υδατικά έργα σε χαμηλότερες τιμές από το πραγματικό κόστος, έτσι ώστε να στηριχτεί ο πρωτογενής αγροτικός τομέας. Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί οδήγησε το ΤΑΥ στην αναζήτηση και άλλων λύσεων όπως είναι μια ενδεχόμενη αναθεώρηση της τιμής του νερού. Το κατά πόσο θα αυξηθούν τα τιμολόγια μετά από πολλά χρόνια θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματα μελέτης που πραγματοποιείται και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2026.

Άλλα μέτρα

Ακόμα και να λειτουργήσουν και οι 12 μονάδες αφαλάτωσης το ερχόμενο καλοκαίρι, οι ανάγκες σε νερό δεν μπορούν να καλυφθούν 100%, λένε αρμόδιοι από το υπουργείο Γεωργίας. Διαπίστωση που έχει ωθήσει στη λήψη και άλλων μέτρων που έχουν να κάνουν με το μέγα θέμα της απώλειας νερού, αλλά και αλλαγής κουλτούρας των καταναλωτών στη διαχείριση του νερού. Ενδεικτικό του θέματος με τις απώλειες που καταγράφονται κάθε χρόνο είναι οι εκτιμήσεις που υπάρχουν για τις ποσότητες που χάνονται λόγω κακής κατάστασης των δικτύων ύδρευσης. Οι απώλειες υπολογίζεται ότι ανέρχονται σε ποσοστό 40%, τη στιγμή που η δικαιολογημένη απώλεια κυμαίνεται στο 15%. Το πρόβλημα εντοπίζεται σε κοινότητες όπου τα δίκτυα είναι πεπαλαιωμένα και ο στόχος που έχει τεθεί είναι να μειωθούν οι απώλειες στο 20%. Προς τούτο το Υπουργικό Συμβούλιο έχει αποφασίσει να ενισχύσει τις τοπικές αρχές αλλά και τους ΕΟΑ με το ποσό των €8 εκατ. για βελτίωση των δικτύων ύδρευσης.

Επίσημη πρώτη ΣΕΠΗΕ: «Φιλοδοξούμε να σπάσουμε το μονοπώλιο της αγοράς ενέργειας»

Ο νέος φορέας των Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας εισέρχεται δυναμικά στο θεσμικό ενεργειακό τοπίο

Την ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

Την επίσημη παρουσίασή του έκανε ο νεοσύστατος Σύνδεσμος Εκπροσώπων Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας (Σ.Ε.Π.Η.Ε.), την Τρίτη 16 Δεκεμβρίου 2025 στη Λευκωσία, σε διάσκεψη Τύπου, σηματοδοτώντας την οργανωμένη και συλλογική εκπροσώπηση των προμηθευτών ηλεκτρισμού στην Κύπρο.

Η αγορά ηλεκτρισμού της Κύπρου βρίσκεται σε ένα κρίσιμο μεταβατικό σημείο, όπου οι επιλογές και οι αποφάσεις του παρόντος θα καθορίσουν το ενεργειακό της μέλλον. Το ερώτημα εάν η αγορά ηλεκτρισμού θα προχωρήσει σε μια νέα σύγχρονη, ανταγωνιστική και αξιόπιστη εποχή ή αν θα παραμείνει παρωχημένη σε ένα διαιτητικό μοντέλο που επιβαρύνει νοικοκυριά και επιχειρήσεις, είναι ίσως πιο επίκαιρο από ποτέ. Σε αυτή τη συγκυρία, η ανάγκη για στοχευμένες μεταρρυθμίσεις, διαφάνεια και ουσιαστικό διάλογο μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων καθίσταται επιτακτική.

Σε αυτό το σημείο έρχεται ο ΣΕΠΗΕ. Όπως αναφέρθηκε, παρεμβαίνει ως ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός φορέας, που διεκδικεί τη διασφάλιση καθαρών κανόνων, πραγματικό ανταγωνισμό και πλήρη ευθυγράμμιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, λειτουργώντας ως θεσμικός συνομιλητής της Πολιτείας, της ΡΑΕΚ, των Διαχειριστών, του Λειτουργού Αγοράς και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η ίδρυσή του αντανακλά την αυξανόμενη ανάγκη για μια ενιαία, συνεκτική, τεκμηριωμένη εκπροσώπηση του τομέα της Προμήθειας. Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο ενεργειακό περιβάλλον, με σημαντικές ρυθμιστικές, τεχνολογικές και αγοραίες εξελίξεις, καθίσταται

Επίσημη παρουσίαση έκανε ο νεοσύστατος Σύνδεσμος Εκπροσώπων Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας (Σ.Ε.Π.Η.Ε.), σε διάσκεψη Τύπου που πραγματοποιήθηκε την Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου 2025 στη Λευκωσία.

επιτακτική η θεσμικά κατοχυρωμένη παρουσία ενός συλλογικού φορέα που θα εκφράζει με υπευθυνότητα και σαφήνεια τις θέσεις και τις προτάσεις των Προμηθευτών. Ο Σύνδεσμος φιλοδοξεί να λειτουργήσει ως αξιόπιστος συνομιλητής της Πολιτείας και των αρμοδίων ρυθμιστικών αρχών, συμβάλλοντας ενεργά στη διαμόρφωση ενός διαφανούς και ανταγωνιστικού πλαισίου λειτουργίας της αγοράς ενέργειας, προς όφελος τόσο των καταναλωτών όσο και της συνολικής ενεργειακής μετάβασης της χώρας.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου: - Γεώργιος Θεοδότου – Πρόεδρος - Γεώργιος Γεωργίου – Αντιπρόεδρος - Φάνος Καραντώνης – Γενικός Γραμματέας - Λάμπρος Ανδρεάδης – Μέλος - Γεώργιος Καραγιώργης – Μέλος Η ηγεσία του ΣΕΠΗΕ παρουσίασε τις

«Η παρουσίαση του ΣΕΠΗΕ αποτελεί την αφετηρία μιας στοχευμένης, τεκμηριωμένης και συνεπούς προσπάθειας για την ενίσχυση της λειτουργικής ωριμότητας της αγοράς ηλεκτρισμού».

βασικές της θέσεις, αναδεικνύοντας τον ρόλο και τη συμβολή του στη διαμόρφωση και προώθηση της νέας ενεργειακής πραγματικότητας.

Κατά τον χαιρετισμό του, ο πρόεδρος του Συνδέσμου, κ. Γιώργος Θεοδότου, δήλωσε πως «η παρουσίαση του ΣΕΠΗΕ αποτελεί την αφετηρία μιας στο-

χευμένης, τεκμηριωμένης και συνεπούς προσπάθειας για την ενίσχυση της λειτουργικής ωριμότητας της αγοράς ηλεκτρισμού». Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στις προτεραιότητες του Συνδέσμου, οι οποίες είναι, πρώτον, να διασφαλίσει ότι ο Κύπριος καταναλωτής θα απολαμβάνει πραγματικές επιλογές, διαφάνεια και δικαιότερες τιμές, και δεύτερον, να διαμορφώσει ένα περιβάλλον όπου νέοι προμηθευτές μπορούν να δραστηριοποιηθούν ισότιμα, χωρίς τεχνητά εμπόδια, ενισχύοντας παράλληλα την υγιή συνεργασία με χονδρεμπόρους, φορείς συλλογικής εκπροσώπησης, παραγωγούς και επενδυτές.

Φιλοδοξία του Συνδέσμου είναι να αποτελέσει θεσμικό πυλώνα σταθερότητας, αξιοπιστίας και διαφάνειας, καθώς επίσης και να συνεισφέρει στην αναβάθμιση κρίσιμων συστημάτων, στη διασφάλι-

ση ποιοτικών δεδομένων, στην ενίσχυση της ουδετερότητας και στη διαμόρφωση μιας αγοράς που ενθαρρύνει την καινοτομία και την είσοδο νέων συμμετεχόντων, όπως αναφέρθηκε κατά τη διάσκεψη.

Η Κύπρος καλείται να προχωρήσει αποφασιστικά προς τη δημιουργία μιας ώριμης, σύγχρονης και ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρισμού, τόνισε κατά την ομιλία του ο γενικός γραμματέας του ΠΕΣΗΕ, κ. Φάνος Καραντώνης. Επισημάνει ότι το μονοπώλιο που επικρατούσε μέχρι σήμερα στην αγορά ηλεκτρισμού θα πρέπει να μείνει πίσω. Στο παιχνίδι της ενέργειας πρέπει να εισέλθει ο πραγματικός ανταγωνισμός, έτσι ώστε οι προμηθευτές να έχουν και αυτοί με τη δική τους σειρά τη δυνατότητα να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες και οι καταναλωτές να έχουν περισσότερες επιλογές, σε μια υγιή και βιώσιμη αγοράς ενέργειας. Δήλωσε πως

«οι προμηθευτές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη ρευστότητα και εξισορρόπηση της αγοράς, στη μείωση του κόστους και στην ενσωμάτωση ΑΠΕ και αποθήκευσης». Δέσμευση του ΣΕΠΗΕ είναι να προωθεί ξεκάθαρους κανόνες, τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και ισότιμη πρόσβαση, ενώ θα συμμετέχει θεσμικά σε κάθε ρυθμιστική διαδικασία για την καταπολέμηση στρεβλώσεων και την ενίσχυση της αξιοπιστίας της αγοράς.

Αν και στα πρώτα βήματα ακόμη, χρειάζεται διορατικότητα για το μέλλον και το πλάνο που πρέπει να υπάρξει, με στόχο μια αγορά χωρίς σκιές, με ισότιμη μεταχείριση και ισότιμη πρόσβαση για όλους. Αυτό, όπως αναφέρθηκε, χρειάζεται ωρίμανση – μια ωρίμανση ωστόσο που απαιτεί χρόνο και στοχευμένες μεταρρυθμίσεις, για να είναι η πρόσβαση στην αγορά αμερόληπτη. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε επίσης στην ανάγκη άμεσου τερματισμού των παρεκκλίσεων και των καθυστερήσεων που υπονομεύουν τον υγιή ανταγωνισμό και τη λειτουργική συνέχεια της αγοράς ενέργειας, με τον εκσυγχρονισμό να θεωρείται απαραίτητο για τη νέα αυτή στροφή.

Ο Σύνδεσμος, όπως ανέφερε, όχι μόνο επιθυμεί αλλά και επιδιώκει τη διατήρηση ενός ανοικτού και ουσιαστικού διάλογου με όλους τους αρμόδιους φορείς, τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου, αναγνωρίζοντας ότι η συνεργασία όλων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση της νέας πραγματικότητας στην αγορά ενέργειας. Καταλήγοντας, υπογράμμισε ότι για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων απαιτείται η υιοθέτηση μιας μακροχρόνιας στρατηγικής, τα αποτελέσματα της οποίας θα αποδόσουν ουσιαστικά σε βάθος χρόνου.

Α Ρ Θ Ρ Ο Των ΠΑΥΛΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ και ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΪΛΗ

Κρίσιμες συζητήσεις: Η πειθαρχία ως παράγοντας επιτυχίας

Στο σημερινό εργασιακό περιβάλλον, οι κρίσιμες συζητήσεις που είτε αφορούν τον μισθό, είτε μια σημαντική διαπραγμάτευση, είτε μια καιρία συνέντευξη, έχουν γίνει πιο συχνές, πιο περίπλοκες και πιο αναγκαίες. Οι επαγγελματίες συχνά υποτιμούν την προετοιμασία που απαιτείται και εμμένουν να βασίζονται στο ένστικτό τους και τον αυτοσχεδιασμό της στιγμής. Εκεί όμως είναι που χάνεται το «παιχνίδι».

Σε τέτοιες καθοριστικές στιγμές, ένα

μοτίβο είναι αδύνατο να αγνοηθεί: Το κλειδί για να διαπρέψεις σε περιβάλλοντα υψηλού διακυβεύματος, είναι η κατάλληλη προετοιμασία, σε συνδυασμό με την πειθαρχία, τη δομή και τη σαφήνεια.

Το πρώτο βήμα, είναι ο ορισμός του στόχου με απόλυτη ακρίβεια. Το να συμμετέχεις σε μια κομβική συζήτηση, με τη νοοτροπία «ας δούμε πώς θα πάει», δημιουργεί μια αχρείαστη ευλωλότητα. Αντιθέτως, η αποτελεσματική προετοιμασία προσφέρει ευελιξία και τη δυνατότητα να

γνωρίζεις με σαφήνεια τι χρειάζεται να εξασφαλίσεις, ούτως ώστε να έχεις ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα.

Εξίσου ουσιαστική είναι η διαμόρφωση μιας συνεκτικής και αξιόπιστης αφήγησης. Όσοι εκφράζουν την αξία τους με αυτοπεποίθηση, τείνουν να καθοδηγούν τη συζήτηση αντί να την ακολουθούν. Το μήνυμά τους σε αυτή την περίπτωση βασίζεται σε επιτεύγματα, επιχειρηματικό αντίκτυπο και στρατηγική ευθυγράμμιση.

Η προνοητικότητα είναι ένας εξίσου

καθοριστικός παράγοντας. Οι συζητήσεις υψηλού ρίσκου σπάνια εξελίσσονται βάσει συγκεκριμένων ροής. Αντ' αυτού, συχνά προκύπτουν αντιρρήσεις, αντιγωνισμός, διαφορετικές προτεραιότητες και πίεση, ικανά να δοκιμάσουν την ψυχραιμία του οποιουδήποτε. Ωστόσο, όσοι έχουν προετοιμαστεί, έχοντας προβάει εναλλακτικά σενάρια στο μυαλό τους, όχι μόνο είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν επάξια σε κάθε μορφή πίεσης, αλλά συνάμα διαμορφώνουν την τελική έκβαση

προς όφελός τους. Μια σημαντική ικανότητα είναι να εμμένεις στις θέσεις σου χωρίς να δεικνύεις ακαμψία, κατευθύνοντας τη συζήτηση δικών επιθετικότητας. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στο κλείσιμο. Χρειάζεται να είναι σαφές και με αυτοπεποίθηση. Ένα δυνατό κλείσιμο σε μια συζήτηση ουδέποτε είναι τυχαίο. Είναι καλά μελετημένο, με πρόθεση να κερδίσει τον συνομιλητή.

Οι εν λόγω πρακτικές, οι οποίες είναι βασισμένες σε διαφορετικά επίπεδα ηγε-

σίας και περιβάλλοντα υψηλής πίεσης, καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα: Σε έναν κόσμο όπου μια συζήτηση μπορεί να αλλάξει επιχειρηματικές αποφάσεις και να επηρεάσει επαγγελματικές σταδιοδρομίες, η σωστή προετοιμασία κάνει την ειδοποιό διαφορά!

*Ο Παύλος Χαραλαμπίδης είναι ο General Manager της C People Advisory Ltd και ο Ιωάννης Καϊλής ο Manager των HR Advisory Services.

γαστρονόμος

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΑ ΦΟΥΡΝΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Βασιλόπιτες, γλυκά ψωμιά, κέικ
και μπισκότα για τις γιορτές

Κυριακή
21/12

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy

Η Κομισιόν ζητάει διαρκή αξιολόγηση των φοροαπαλλαγών

Στα 22,8 δισ. το κόστος τους – Ευνοούν τους εύπορους, λέει το ΔΝΤ

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η **ΕΛΛΑΔΑ** συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τις περισσότερες φοροαπαλλαγές για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, σύμφωνα με έκθεση της Κομισιόν, στην οποία επισημαίνεται ότι η χώρα μας δεν έχει έναν ειδικό μηχανισμό για την αξιολόγησή τους, προτείνοντας τη θέσπιση ενός τέτοιου μόνιμου μηχανισμού. Σημειώνεται ότι το 2024 οι φοροαπαλλαγές έφθασαν στο εντυπωσιακό ύψος των 22,88 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 30,9% των συνολικών φορολογικών εσόδων, ενώ αυξήθηκαν κατά 4,06 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2023. Αν οι απαλλαγές αυτές δεν υφίσταντο, τα δημόσια έσο-

Η Ελλάδα περιλαμβάνεται στην ομάδα χωρών της Ε.Ε. με τον υψηλότερο αριθμό φοροαπαλλαγών.

δα θα άγγιζαν τα 96,5 δισ. ευρώ, προσφέροντας στην κυβέρνηση μεγαλύτερο χώρο για να ασκήσει κοινωνική πολιτική, με στοχευμένες παρεμβάσεις και μόνιμες μεταρρυθμίσεις.

Στην έκθεση της Κομισιόν γίνεται αναφορά και σε μία ακόμη έκθεση που προέρχεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο υποστηρίζει ότι οι αναποτελεσματικές και οπισθοδρομικές φορολογικές δαπάνες, όπως οι απαλλαγές, ωφελούν κυρίως τους πλούσιους και θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται απαλλαγές που αφορούν τα ροφήματα σε πακέτο (take-away), αντικείμενα τέχνης και υπηρεσίες οπα. Επίσης, το ΔΝΤ αναφέρει ότι ορισμένες μειώσεις συντελεστών και απαλλαγές θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αλλά δεν είναι πλέον αναγκαίες εν μέσω ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης.

Ουσιαστικά, οι φορολογικές

Στη φορολογία κεφαλαίου χρησιμοποιήθηκαν οι απαλλαγές σε περισσότερες από 4,98 εκατ. περιπτώσεις με κόστος 9,06 δισ. ευρώ και αφορούν εκπτώσεις στον ΕΝΦΙΑ, στον Ειδικό Φόρο Ακινήτων, σε μεταβιβάσεις, γονικές παροχές, κληρονομίες και δωρεές.

δαπάνες αποτελούν αποκλίσεις από τη δομή του βασικού φορολογικού συστήματος, εισάγοντας ένα προνομιακό φορολογικό καθεστώς υπέρ ορισμένων μορφών οικονομικής δραστηριότητας ή ομάδων φορολογουμένων. Η μέθοδος που υιοθέτησε η Ελλάδα για τον υπολογισμό του κόστους μιας φορολογικής δαπάνης μετράει την προκύπτουσα απώλεια φορολογικών εσόδων (μέθοδος διαφυγόντων εσόδων).

Πάντως, η αποτίμηση του πραγματικού ύψους των φορολογικών δαπανών αποτελεί δύσκολη

άσκηση, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για τις πλέον ανεπτυγμένες οικονομίες της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ. Η σύγκριση μεταξύ χωρών γίνεται ακόμη πιο περίπλοκη, καθώς κάθε κράτος υιοθετεί διαφορετική μεθοδολογία: κάποια υπολογίζουν την απώλεια εσόδων που προκαλούν οι φορολογικές δαπάνες, ενώ άλλα τις αντιμετώπιζουσιν ως αναπόσπαστο κομμάτι του φορολογικού τους συστήματος, χωρίς να αναζητούν ποσοτική αποτίμηση των απωλειών.

Στην περίπτωση, για παράδειγμα, που η Ελλάδα καταργούσε

το σύνολο των απαλλαγών στον ΦΠΑ, το όφελος για τον προϋπολογισμό θα ήταν πάνω από 1 δισ. ευρώ, ενώ παράλληλα θα μειωνόταν το κενό ΦΠΑ περαιτέρω από το 11,4% που ήταν το 2023 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).

Σημειώνεται ότι δεν καταγράφονται στο σύνολό τους οι απώλειες από τον ΦΠΑ, καθώς δεν μπορούν να μετρηθούν οι εξαιρέσεις επαγγελματιών από τον φόρο. Συγκεκριμένα, το κόστος των απαλλαγών στο εσωτερικό της χώρας είναι δύσκολο να προσδιοριστεί, καθώς οι επιχειρήσεις

που απαλλάσσονται δεν υποβάλλουν δηλώσεις ΦΠΑ.

Συνολικά το 2024 καταγράφηκαν 1.236 περιπτώσεις φοροαπαλλαγών:

1. Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (252 απαλλαγές και εκπτώσεις). Το σύνολο των φοροαπαλλαγών υπολογίζεται σε 4,94 δισ. ευρώ έναντι 5,098 δισ. ευρώ το 2023.

2. Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων (265 απαλλαγές και εκπτώσεις). Απαλλαγές ύψους 5,8 ευρώ δισ. ευρώ είχαν οι επιχειρήσεις.

3. Φορολογία κεφαλαίου. Χρησιμοποιήθηκαν οι απαλλαγές σε περισσότερες από 4,98 εκατ. περιπτώσεις και είχαν εκπτώσεις στον ΕΝΦΙΑ, στον Ειδικό Φόρο Ακινήτων, σε μεταβιβάσεις, γονικές παροχές, κληρονομίες και δωρεές 9,06 δισ. ευρώ. Ανατρέχοντας στα επιμέρους στοιχεία, προκύπτει ότι η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα των απαλλαγών πρώτης κατοικίας ύψους 2,4 δισ. ευρώ. Αυξημένη είναι και η φορολογική δαπάνη για τις απαλλαγές από τον Ειδικό Φόρο Ακινήτων, καθώς προβλέπονται 6,3 δισ. ευρώ, έναντι 6,1 δισ. ευρώ το 2023.

4. ΦΠΑ (75 εκπτώσεις και φοροαπαλλαγές). Το όφελος για επιχειρήσεις, επαγγελματίες και καταναλωτές ήταν 1 δισ. ευρώ. Τις μεγαλύτερες φοροαπαλλαγές έχουν οι υπηρεσίες ιδιωτικής εκπαίδευσης που γλιτώνουν 501 εκατ. ευρώ.

5. Τέλη χαρτοσήμου (76 εκπτώσεις). Οι απαλλαγές ανήλθαν σε 72,8 εκατ. ευρώ.

6. Φόρος ασφαλιστρών (56 απαλλαγές). Οι μειώσεις έφθασαν τα 622 εκατ. ευρώ.

7. Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (40 φοροαπαλλαγές). Το ύψος των απαλλαγών ήταν 1,1 δισ. ευρώ, με τη μερίδα του λέοντος να έχουν τα ενεργειακά προϊόντα με 551 εκατ. ευρώ και η αιθυλική αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά με 470 εκατ. ευρώ.

8. Τέλη ταξινόμησης οχημάτων (26 απαλλαγές). Οι εκπτώσεις διαμορφώθηκαν σε 270 εκατ. ευρώ.

9. Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων. Το ποσό των απαλλαγών ανήλθε σε 24,5 εκατ. ευρώ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο καφές, η σοκολάτα και τα τροπικά δάση

Του ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ

Οι **διεθνείς** τιμές σε δύο βασικά καταναλωτικά προϊόντα, τον καφέ και τη σοκολάτα, υποχωρούν τους τελευταίους μήνες του 2025, έπειτα από ένα ράλι διетίας. Τα στοιχεία δείχνουν ότι τα τρέχοντα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης για το κακάο κυμαίνονται πλέον γύρω σε 5.300-6.200 δολάρια/τόνο και του καφέ Arabica γύρω στα 2,50-3,50 δολάρια/λίβρα, χαμηλότερα έως και 50% σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν. Το κλίμα της αγοράς του κακάο μάλιστα κλίνει προς νέα μείωση των τιμών το 2026 λόγω των καλύτερων συγκομιδών στην Ακτή Ελεφαντοστού και στην Γκάνα, αλλά και τη μειωμένη ζήτηση από τις σοκολατοβιομηχανίες. Αντίστοιχη εικόνα εμφανίζει και η αγορά του καφέ.

Με αυτή την εικόνα διεθνώς, κανονικά θα θεωρείτο ότι είναι θέμα χρόνου η εγχώρια αγορά λιανικής να ενσωματώσει τις μειώσεις. Και όμως, ενώ το κλίμα διεθνώς έχει φτιάξει και για τα δύο προϊόντα, ένας ευρωπαϊκός κανονισμός, που τίθεται σε ισχύ από το νέο έτος για τις μεσαίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις και από το καλοκαίρι για τις μικρές, μπορεί να ανατρέψει τα πάντα. Προβλέπει ότι οι εταιρείες που εμπορεύονται καφέ και κακάο (αλλά και βοοειδή, **4.** ΦΠΑ (75 εκπτώσεις και φοροαπαλλαγές). Το όφελος για επιχειρήσεις, επαγγελματίες και καταναλωτές ήταν 1 δισ. ευρώ. Τις μεγαλύτερες φοροαπαλλαγές έχουν οι υπηρεσίες ιδιωτικής εκπαίδευσης που γλιτώνουν 501 εκατ. ευρώ.

5. Τέλη χαρτοσήμου (76 εκπτώσεις). Οι απαλλαγές ανήλθαν σε 72,8 εκατ. ευρώ.

6. Φόρος ασφαλιστρών (56 απαλλαγές). Οι μειώσεις έφθασαν τα 622 εκατ. ευρώ.

7. Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (40 φοροαπαλλαγές). Το ύψος των απαλλαγών ήταν 1,1 δισ. ευρώ, με τη μερίδα του λέοντος να έχουν τα ενεργειακά προϊόντα με 551 εκατ. ευρώ και η αιθυλική αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά με 470 εκατ. ευρώ.

8. Τέλη ταξινόμησης οχημάτων (26 απαλλαγές). Οι εκπτώσεις διαμορφώθηκαν σε 270 εκατ. ευρώ.

9. Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων. Το ποσό των απαλλαγών ανήλθε σε 24,5 εκατ. ευρώ.

Ηδη ο συγκεκριμένος κανονισμός θεωρείται υπεύθυνος για μεγάλο μέρος της ακρίβειας των

προηγούμενων μηνών, στον καφέ και στη σοκολάτα, καθώς ενόψει της εφαρμογής του πολλοί ισχυροί «παίκτες» των δύο προϊόντων αγόραζαν μαζικά προϊόν, αποθεματοποιώντας το, σε μια προσπάθεια να παρακάμψουν την απαίτηση να αποδείξουν ότι το εφοδιαστικό από γη που δεν αποψιλώθηκε μετά το 2020. Λιγότερο προϊόν στην αγορά σημαίνει ακόμα υψηλότερες τιμές και το γαϊτανάκι συνεχίζεται.

Το παράδειγμα του καφέ και της σοκολάτας δείχνει πώς μια λάθος εκτίμηση, σε λάθος χρόνο, από έναν σημαντικό οικονομικό σχηματισμό όπως η Ε.Ε., μπορεί να αλλάξει άρδην το τοπίο στις τιμές, συντηρώντας μόνιμες εστίες πληθωρισμού. Η Ε.Ε. νόμιζε για πολλά χρόνια ότι μπορούσε να αλλάξει όλο τον κόσμο. Στην πραγματικότητα φορτώνει συνεχώς με επιβαρύνσεις τους καταναλωτές πολίτες της και με μειωμένη ανταγωνιστικότητα τις επιχειρήσεις της.

Η αποψίλωση των δασών είναι υπαρκτό και σοβαρό ζήτημα, που τίθεται σε ισχύ από το νέο έτος για τις μεσαίες και τις μεγάλες επιχειρήσεις και από το καλοκαίρι για τις μικρές, μπορεί να ανατρέψει τα πάντα. Προβλέπει ότι οι εταιρείες που εμπορεύονται καφέ και κακάο (αλλά και βοοειδή, **4.** ΦΠΑ (75 εκπτώσεις και φοροαπαλλαγές). Το όφελος για επιχειρήσεις, επαγγελματίες και καταναλωτές ήταν 1 δισ. ευρώ. Τις μεγαλύτερες φοροαπαλλαγές έχουν οι υπηρεσίες ιδιωτικής εκπαίδευσης που γλιτώνουν 501 εκατ. ευρώ.

Η επιμονή στην εφαρμογή του φονικέλαιο, σόγια, ζύλο) δεν θα μπορούν να το κάνουν από χώρες που αποψιλώνουν τα δάση τους ή παραβιάζουν τους τοπικούς περιβαλλοντικούς νόμους. Και βέβαια, θα πρέπει να το αποδεικνύουν με σχετικά έγγραφα. Τα πρόστιμα για όσους φέρνουν εμπορεύματα από αυτές τις χώρες θα φτάνουν έως και 4% του κύκλου εργασιών της εταιρείας.

Ηδη ο συγκεκριμένος κανονισμός θεωρείται υπεύθυνος για μεγάλο μέρος της ακρίβειας των

Ισχυρό κύμα εταιρικών συμφωνιών στις ΗΠΑ

Ανεβάξει ταχύτητα η αμερικανική αγορά των συμφωνιών M&A, ενώ το ισχυρό κύμα εταιρικών συγχωνεύσεων «φουντώνει» και τα πακέτα αποδοχών στη Wall Street. Οι τράπεζες χρειάζονται κορυφαία ταλέντα για να ανταποκριθούν σε ένα ιδιαίτερα «φορτωμένο» 2026 από άποψη συμφωνιών και αναγκάζονται να ανταγωνιστούν σκληρά για τους καλύτερους εξειδικευμένους συμβούλους, σε ένα από τα ισχυρότερα περιβάλλοντα για συγχωνεύσεις και εξαγορές των τελευταίων ετών. «Η χρονιά πιθανότατα θα είναι η δεύτερη καλύτερη στην Ιστορία», δήλωσε πριν από μερικές ημέρες ο οικονομικός διευθυντής της Goldman Sachs, Ντένις Κόλεμαν σε συνέδριο της τράπεζας, σημειώνοντας ότι η Goldman έχει ήδη λειτουργήσει σε ρόλο συμβούλου για συμφωνίες «άνω του 1 τρις. δολαρίων» φέτος.

Ο Κόλεμαν αναγνώρισε την ένταση στην αγορά στελέχωσης, τονίζοντας ότι η τράπεζα είναι έτοιμη να δώσει σημαντικά ποσά για να διατηρήσει τους κορυφαίους εργαζομένους της. Περιέγραψε το τοπίο των αποδοχών ως «ανταγωνιστικό» για την αφρόκρεμα των στελεχών. «Η φιλοσοφία μας είναι να παραμένουμε ένας οργανισμός που αμείβει με βάση την απόδοση και θέλουμε να διασφαλίσουμε ότι μπορούμε να πληρώσουμε πολύ ανταγωνιστικά, ιδιαίτερα για τους καλύτερους ανθρώπους μας», είπε.

Οι δηλώσεις αυτές έγιναν έπειτα από μια περίοδο με αποτελέσματα καλύτερα από το αναμενόμενο για τη Wall Street. Οι μεγάλες τράπεζες εμφανίσαν θεαματική ανάκαμψη στις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις, έπειτα από σχεδόν τρία χρόνια υποτονικότητας.

Τα έσοδα της Goldman από συμβουλευτικές υπηρεσίες εκτινάχθηκαν κατά 60% το τρίτο τρίμηνο, σε 1,4 δισ. δολάρια, ενώ οι JPMorgan, Citi και Morgan Stanley κατέγραψαν όλες διψήφιες αυξήσεις στις αμοιβές του τμήματος επενδυτικής στρατηγικής το ίδιο διάστημα. Οι CEO σε όλη τη Wall Street εμφανίζονται όλο και πιο αισιόδοχοι: ο επικεφαλής της Morgan Stanley, Τεντ Πικ,

Η Goldman Sachs έχει ήδη λειτουργήσει σε ρόλο συμβούλου για συμφωνίες άνω του 1 τρις. δολαρίων φέτος.

Θεαματική ανάκαμψη στις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις, έπειτα από σχεδόν τρία χρόνια υποτονικότητας.

είχε δηλώσει το φθινόπωρο ότι ύστερα από χρόνια «ο τροχός αρχίζει να γυρίζει», προκαλώντας συζητήσεις για το αν πλησιάζει μια νέα «χρυσή εποχή» εταιρικών εξαγορών και συγχωνεύσεων. Μάλιστα, το shutdown δεν φρέναρε τη ροή των M&A, πρόσθεσε ο Κόλεμαν. Παραδέχθηκε βέβαια ότι το «λουκέτο» στο αμερικανικό κράτος επιβράδυνε τις δημόσιες εγγραφές λόγω της παύσης λειτουργίας των ρυθμιστικών αρχών. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά το συμβουλευτικό κομμάτι ανέφερε: «Νιώθουμε πολύ καλά για το πώς είναι τοποθετημένη η δραστηριότητά μας» ενόψει του νέου έτους. Αυτή η δυναμική τροφοδοτεί άμεσα και τις προσδοκίες για υψηλότερες αποδοχές. Η συμβουλευτική εταιρεία Johnson Associates προβλέπει ότι τα μπόνους στο τέλος της χρονιάς θα αυξηθούν στους περισσότερους τομείς της υψηλής χρηματοδότησης, με τους τραπεζίτες που δραστηριοποιούνται στα M&A να αναμένεται να δουν άνοδο έως 15%, την ισχυρότερη από το 2021. Οι traders προβλέπεται να πρωταγωνιστούν με αυξήσεις έως 25%, ενώ και τα κίνητρα στον τομέα της διαχείρισης πλούτου αναμένεται να κινηθούν ανοδικά.

Η τρέλα της Σίλικον Βάλει με τα ρομπότ θα λήξει άδοξα

Ο νονός της ρομποτικής προειδοποιεί ότι θα καθούν πολλά κεφάλαια στον κλάδο

Ο **νονός** της σύγχρονης ρομποτικής, Ρόνντνεϊ Μπρουκς, αφιέρωσε τη ζωή και την καριέρα του στην ενσωμάτωση των έξυπνων μηχανών στην καθημερινή ζωή. Στα 70 του χρόνια σήμερα ο πρώην διευθυντής του εργαστηρίου του MIT και συνδημιουργός της ευρέως διαδεδομένης ρομποτικής σκούπας Roomba προεξοφλεί ότι η τρέλα της Σίλικον Βάλει με τα ρομπότ θα λήξει άδοξα και οι προσδοκίες που συνοδεύουν τα ανθρωποειδή ρομπότ είναι καταδικασμένες να αποτύχουν. Ο Μπρουκς, ο άνθρωπος που τη δεκαετία του '90

Οι προσδοκίες που συνοδεύουν τα ανθρωποειδή ρομπότ είναι καταδικασμένες να αποτύχουν, λέει ο Ρόνντνεϊ Μπρουκς.

προέβλεπε ρομπότ «παντού στον κόσμο μας» υπήρξε μάρτυρας πολλών «μεγάλων ανακαλύψεων» που δεν εκπληρώθηκαν πλήρως: ήταν εκεί όταν το αυτοματοποιημένο όχημα του Γερμανού Έρνστ Ντίκμανς άρχιζε να κυκλοφορεί στην Ευρώπη το 1987. Αλλά και όταν ο υπερυπολογιστής Deep Blue της IBM νίκησε τον γκραν μετρ του σκακιού Γκάρι Κασπάροφ το 1997 και όταν ο ερευνητής τεχνητής νοημοσύνης Τζεφ Χίντον προέβλεψε το 2016 ότι η ακτινολογία θα ήταν ξεπερασμένη σε πέντε χρόνια επειδή το λογισμικό μηχανικής μάθησης θα την ξεπερνούσε. Όλες αυτές ήταν σημαντικές εξελίξεις – οι οδοντοί, οι οκακιστές

Ο Μπρουκς, πρώην διευθυντής του εργαστηρίου του MIT και συνδημιουργός της ευρέως διαδεδομένης ρομποτικής σκούπας Roomba, επισημαίνει ότι τα ισχυρά μηχανικά μέρη που καθιστούν τα ανθρωποειδή χρήσιμα, τα καθιστούν και επικίνδυνα. «Δεν θα πλησιαζα ούτε στο ένα μέτρο ένα ανθρωποειδές ρομπότ», εξομολογείται.

και οι ακτινολόγοι, ωστόσο, παραμένουν ανάμεσά μας. «Τα ρομπότ θα αποκτήσουν μεγάλη δημοσιότητα και μετά θα υπάρξει βαθιά απογοήτευση», είπε σε συνέντευξή του ο Μπρουκς. Η πορεία του άλλωστε χαρακτηρίζεται από την αμφισβήτηση των κυρίαρχων υποθέσεων. Τη δεκαετία του 1980, όταν οι περιορισμοί στην πληροφορική περιορίζαν την ανάπτυξη των ρομπότ, ο Μπρουκς παρατήρησε τα έντομα. Συνειδητοποίησε ότι, παρά τη μικρή «εγκεφαλική» τους δύναμη, ήταν πολύ πιο ικανά από τα ρομπότ του. Η απάντηση ήταν η μίμηση της ζωικής βιολογίας αντί για την προσπάθεια ελέγχου κά-

θε πτυχής της συμπεριφοράς ενός ρομπότ μέσω περιπλοκού κώδικα. Αυτή η «αρχιτεκτονική» οδήγησε στην ίδρυση της iRobot το 1990 και τελικά στις ρομποτικές πλεκτρικές σκούπες Roomba, που έφεραν τα ρομπότ στο ευρύ κοινό. Έπειτα από δεκαετίες έρευνας παραμένει επιφυλακτικός έναντι των σημερινών επιχειρηματιών, που υπόσχονται ρομπότ τα οποία όχι μόνο θα μοιάζουν με ανθρώπους, αλλά θα μπορούν να κάνουν ό,τι κάνουν οι άνθρωποι.

«Πολλά χρήματα θα καθούν στην προσπάθεια να αποσπαστούν απόδοση, οποιαδήποτε απόδοση, από τα σημερινά ανθρωποειδή ρομπότ. Αλλά αυτά

τα ρομπότ θα εξαφανιστούν και ως επί το πλείστον θα ξεχαστούν εύκολα», έγραψε σε ένα δοκίμιο του τον Σεπτέμβριο. Ο βασικός λόγος του σκεπτικισμού του είναι η υποσχεση που φέρει η ανθρωποειδής μορφή. «Οι άνθρωποι τις βλέπουν την ανθρωποειδή μορφή και νομίζουν ότι θα είναι σε θέση να κάνει ό,τι μπορεί ένας άνθρωπος», λέει ο Μπρουκς, ενώ τα πιο επιτυχημένα ρομπότ σήμερα (όπως οι βραχιόνες παραγωγής ή οι αυτόματοι μεταφορείς) είναι σχεδιασμένα για συγκεκριμένες εργασίες. Ο Μπρουκς επισημαίνει επίσης ότι τα ισχυρά μηχανικά μέρη που καθιστούν τα ανθρωποειδή χρήσιμα, τα καθιστούν και

επικίνδυνα. «Δεν θα πλησιαζα ούτε στο ένα μέτρο ένα ανθρωποειδές ρομπότ», εξομολογείται. Οι κανονισμοί ασφαλείας στα βιομηχανικά περιβάλλοντα επιβάλλουν γενικά την απομάκρυνση των ανθρώπων από τα ρομπότ, ένα ζήτημα που εντείνεται όταν αυτά εισέρχονται σε σπίτια.

Η εκπαίδευση νευρωνικών δικτύων μέσω οπτικών δεδομένων (όπως συμβαίνει με την παραγωγική τεχνητή νοημοσύνη) δεν επαρκεί για να αναδημιουργήσει την ανθρώπινη επιδεξιότητα. Δεν υπάρχει ακόμη κοινή γλώσσα για τη συλλογή και επικοινωνία δεδομένων σχετικά με την αφή, μια κρίσιμη ικανότητα των ανθρώπινων δακτύλων. Ο Μπρουκς, ο οποίος συνίδρυσε τη Robust.AI – η οποία κατασκευάζει αυτοματοποιημένα καρότσια για κέντρα διανομής – δεν είναι απαισιόδοξος, αλλά ρεαλιστής, όπως λέει. Η κύρια ανησυχία του είναι ότι η υπερβολική εστίαση στην κούρσα των ανθρωποειδών, με πρωταγωνιστές όπως η Tesla του Έλον Μασκ – με το Optimus – και η Figure AI, εκτρέπει την προσοχή και τους πόρους από άλλες καρποφόρες ερευνητικές οδούς. Ο ίδιος αναμείνει ότι τα ρομπότ θα συνεργαστούν με τους ανθρώπους τις επόμενες δεκαετίες, αλλά προβλέπει ότι αυτό θα γίνει πιθανότατα πάνω σε τροχούς, με πολλαπλούς βραχιόνες και δεν θα είναι γενικής χρήσης. Πριν από την οριστική αποκώρση από την εταιρική ζωή, ο Μπρουκς σχεδιάζει να γράψει βιβλίο για τη φύση της νοημοσύνης, προεξοφλώντας ότι οι άνθρωποι δεν θα δημιουργήσουν τεχνητή γενική νοημοσύνη για άλλα 300 χρόνια.

Οικονομικό κέντρο

Ερωτώμενος εάν Σαουδική Αραβία, Εμιράτα και Κατάρ μπορούν να αναδειχθούν σε ηγετικές δυνάμεις στην τεχνική νομοσύνη, ο διευθύνων σύμβουλος της Bridgewater Associates, Ρέι Ντάλιο, υπογράμμισε πως «έχουν δημιουργήσει ταλαντούχους ανθρώπους και η περιοχή τους αναδεικνύεται σε Silicon Valley των καπιταλιστών».

1,4

τρис. δολ. επενδύσεις στις ΗΠΑ έχει υποσχεθεί το Αμπου Ντάμπι.

500

δισ. δολ. επενδύσεις στις ΗΠΑ έχει υποσχεθεί το Κατάρ.

Σπάνια συμμαχία

Σκοιλιάζοντας τη συσπείρωση Σαουδικής Αραβίας, Κατάρ και Αμπου Ντάμπι για τη χρηματοδότηση της προσφοράς της Paramount, ο Νιλ Κουίλιαμ της Azure Strategy επισήμανε ότι «είναι σπάνια μια τριμερής συμμαχία σαν αυτήν, αλλά δίνει στις τρεις χώρες τη δυνατότητα να υπερβούν τα σύνορα της περιφερειακής αυτοκρατορίας των MME».

Στρατηγική επιλογή

Ερμηνεύοντας την επιλογή των χωρών του Κόλπου να επεκτείνουν τη δική τους βιομηχανία ψυχαγωγίας, ο Ρόμπερτ Μογκίλνισκι, οικονομολόγος ειδικός στη Μέση Ανατολή, τόνισε ότι «είναι στρατηγική και υψηλής προτεραιότητας επιλογή, καθώς θα τους δώσει πρόσβαση σε εμβληματικά θέαματα και νέο κοινό».

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Πριν από λίγες εβδομάδες, σε συνάντηση στην Ουάσιγκτον, η Σαουδική Αραβία έκλεισε συμφωνίες δισεκατομμυρίων δολαρίων με αμερικανικές εταιρείες και ο Σαουδάραβας πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν υποσχέθηκε στον Αμερικανό πρόεδρο επενδύσεις 1 τρισ. δολ. εντός ΗΠΑ. Παρατηρητές έσπευσαν εκείνες τις ημέρες να σχολιάσουν τη θερμή υποδομή της οποίας έτυχε ο Μπιν Σαλμάν στην πρώτη του επίσκεψη στην Ουάσιγκτον μετά το 2018 και τη δολοφονία του δημοσιογράφου Τζαμάλ Κασόγκι. Ο λόγος είναι ότι για αυτήν τη δολοφονία είχε θεωρηθεί πθικός αυτουργός ο Σαουδάραβας πρίγκιπας, με αποτέλεσμα να υποσχεταί αργότερα ο Τζο Μπάιντεν πως θα

Πρωταγωνιστές, το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας, το κρατικό ταμείο του Κατάρ και η εταιρεία χολντινγκ του Αμπου Ντάμπι.

μετατρέψει το βασίλειο σε «παγκόσμιο παρία» και μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι να αποφεύγουν κάθε συνεργασία με το Ριάντ. Μέσα στην εβδομάδα που πέρασε, η Σαουδική Αραβία βρέθηκε και πάλι στο επίκεντρο του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος, όταν σε μια σπάνια συσπείρωση δυνάμεων με το Κατάρ και το Αμπου Ντάμπι συμμετείχε ως χρηματοδότης σε προσφορά του ομίλου ψυχαγωγίας Paramount για την εξαγορά της Warner Bros Discovery, του κινηματογραφικού κολοσσού υπερπαραγωγών όπως οι ταινίες του Μπάτμαν και του Χάρι Πότερ. Για την ακρίβεια, η συσπείρωση δυνάμεων ήταν ανάμεσά στο κρατικό επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας (PIF), στο κρατικό επενδυτικό ταμείο του Κατάρ (QIA) και στην κρατική εταιρεία χολντινγκ του Αμπου Ντάμπι, L'imaad.

Η συγκεκριμένη τριμερής συμμαχία αποτελεί σπάνια περίπτωση συνεργασίας ανάμεσα στα τρία αραβικά ταμεία και, σύμφωνα με παρατηρητές της αγοράς, προδίδει την πρόθεση των χωρών του Κόλπου να διαθέσουν τα κεφάλαιά τους για να τοποθετηθούν στα «κοσμήματα του στέμματος» του Χόλιγουντ και να επεκτείνουν την παρουσία τους σε συμφωνίες με παγκόσμιο αντίκτυπο. Κάθε άλλο παρά σπάνια είναι, πάντως, η επέλαση των αραβικών κεφαλαίων του Κόλπου και πρωτίστως των πετροδολαρίων του

Ριάντ σε περιουσιακά στοιχεία των δυτικών οικονομιών. Τα κρατικά επενδυτικά ταμεία των χωρών του Κόλπου έχουν αγοράσει είτε εξ ολοκλήρου είτε σημαντικά μερίδια σε ό,τι μπορεί να φανταστεί κανείς, από ποδοσφαιρικές ομάδες και αθλητικούς ομίλους μέχρι τράπεζες και στούντιο του Χόλιγουντ. Το ισχυρότερο όλων είναι, με απόσταση από τα άλλα, το PIF της Σαουδικής Αραβίας, του οποίου τα περιουσιακά στοιχεία υπό διαχείριση υπολογίζονται σε πάνω από 1,15 τρισ. δολ. και η ρευστότητά του σε τουλάχιστον 60

δισ. δολ. Η τύχη της προτεινόμενης εξαγοράς της Warner παραμένει μεν σε εκκρεμότητα, αλλά εξίσου ηχηρή με αυτήν ήταν η εξαγορά της βρετανικής ομάδας Νιούκαστλ Γιουνάιτεντ τον Οκτώβριο του 2021 από το PIF έναντι 391 εκατ. δολ. Μια εξαγορά που πρόδιδε πως η απομόνωση του βασιλείου ανήκε ήδη στο παρελθόν. Και μέχρι τα μέσα Ιουλίου του 2023 το PIF είχε επενδύσει άλλα 6,3 δισ. δολ. σε αγορές αθλητικών ομίλων και εγκαταστάσεων στον δυτικό κόσμο, προκαλώντας

Επέλαση των χωρών του Κόλπου και των πετροδολαρίων σε περιουσιακά στοιχεία της Δύσης

► ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ

\$3,5 δισ. στην Uber.**\$550 εκατ.** στην McLaren Group.**\$1 δισ.** στην Lucid Motors και 1,3 δισ. δολ. στη μονάδα της Αριζόνα.**\$391 εκατ.** για την αγορά της ποδοσφαιρικής ομάδας Νιούκαστλ.**\$45 εκατ.** καταβάλλει κάθε χρόνο η Aramco ως χορηγός της Formula 1.**\$8 δισ.** υπολογίζεται ότι φτάνουν οι επενδύσεις της σε ποδοσφαιρικές ομάδες.**\$4,1 δισ.** για το 37,62% του αεροδρομίου Heathrow μαζί με την Ardian.

► ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΡ

Στη Βρετανία**\$40 δισ.**

για την αγορά περιουσιακών στοιχείων της Βρετανίας, συμπεριλαμβανομένων των Ritz Hotel, καταστημάτων της Harrod's, του χρηματοπιστωτικού κέντρου του Canary Warf, του ψηλότερου κτιρίου στη χώρα, του Shard, αλλά και αμέτρητων πολυτελών κατοικιών. Μερίδια σε Barclays Bank, στα σούπερ μάρκετ Sainsbury, στη Royal Dutch Shell, στο αεροδρόμιο, Heathrow, στην British Airways, αλλά και στο χρηματιστήριο του Λονδίνου.

Στη Γαλλία**\$27 δισ.**

για την αγορά μεριδίων στον όμιλο MME Lagardere, στην πετρελαϊκή TotalEnergies, στον γίγαντα αεροδιαστημικής EADS, στην εταιρεία κοινής ωφέλειας Veolia, στη βιομηχανία πυρηνικής ενέργειας Areva, στον οίκο μόδας Balmain, στα καταστήματα Printemps του Παρισιού, στην ποδοσφαιρική ομάδα Παρί Σεν Ζερμέν και στον γαλλικό όμιλο ξενοδοχείων Accor.

Στη Γερμανία**\$24 δισ.**

για την αγορά μεριδίων στον όμιλο Volkswagen, στη Siemens, στην Deutsche Bank, στη ναυπηγική Harpag-Lloyd και στον κατασκευαστικό κολοσσό της Hochtief.

\$18,5 εκατ.

για την αγορά του 22% της πορτογαλικής ποδοσφαιρικής ομάδας Σ.Κ. Μπράγκα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η EUROBANK

Instagram: limassol_christmas_land
Facebook: Limassol Christmas Land

Υποστηρικτές:

Cyprus Ports Authority

Μέγας Χορηγός:

EUROBANK

Χορηγοί:

ZOPPIAS

Χορηγός Επικοινωνίας:

Σε τροχιά οικονομικής σύγκρουσης Ε.Ε. και Κίνα

Νέα μέτρα σχεδιάζει η Κομισιόν λόγω της επέλασης κινεζικών προϊόντων

Προς μετωπική σύγκρουση με την Κίνα οδεύει πλέον η Ε.Ε. καθώς είναι πλέον σαφές πως η επέλαση των φθηνών προϊόντων της Κίνας, που τείνουν να την εκτοπίσουν από τις ίδιες τις αγορές των χωρών της, αποτελεί υπαρκτή απειλή για τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Και καθώς οι δασμοί του Ντόναλντ Τραμπ έχουν εξωθήσει την Κίνα να στραφεί περισσότερο στις ευρωπαϊκές αγορές, η Goldman Sachs προβλέπει πως οι αυξημένες ροές κινεζικών προϊόντων στην Ευρώπη θα μειώσουν το ΑΕΠ της Γερμανίας, της Ισπανίας και της Ιταλίας κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες μέχρι το 2029. Ως εκ τούτου, η Κομισιόν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προτείνει μέτρα για τη θωράκιση των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Η κλίμακα της ανισότητας στις εμπορικές σχέσεις ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Κίνα αναδύθηκε ανάγλυφα προ ημερών όταν ανακινώθηκε ότι το ετήσιο εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας έφθασε στο 1 τρις. δολ. από το σύνολο των συναλλαγών της με όλο τον κόσμο, ενώ από το

διμερές εμπόριο με την Ε.Ε. αγγίζει πλέον τα 300 δισ. δολ. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν έσπευσε να χαρακτηρίσει «ανυπόφορη» την κλίμακα της ανισότητας στο διμερές εμπόριο και να τονίσει πως το εμπορικό έλλειμμα της Ε.Ε. με την Κίνα αποτελεί πλέον «ζήτημα ζωής και θανάτου για την ευρωπαϊκή βιομηχανία». Παράλληλα, η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει τονίσει ότι οι σχέσεις της Ε.Ε. με την Κίνα έχουν φθάσει σε «σημείο καμπίς».

Ετσι, η Κομισιόν ετοιμάζεται να προτείνει περιορισμούς στις ξένες επενδύσεις, στη μεταβίβαση τεχνολογίας και στη χρήση εγχώριου περιεχομένου και αλυσίδας αξίας. Εκεί προηγηθεί το σχέδιο που παρουσίασε προ ημερών για τη θωράκιση των ευρωπαϊκών βιομηχανιών, όπως και η πρόταση της Κομισιόν για τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού κέντρου οικονομικής ασφάλειας που θα παρακολουθεί τις εντάσεις στις εμπορικές σχέσεις και θα λαμβάνει μέτρα για να αποτρέψει μια πλημύρα της Ευρώπης από φθηνά ξέ-

Το ετήσιο εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας από τις συναλλαγές της με την Ε.Ε. αγγίζει πλέον τα 300 δισ. δολ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις οικονομολόγων της ΕΚΤ, ο αντίκτυπος από τις φθηνές εισαγωγές κινεζικών προϊόντων ενδέχεται να πλήξει έως και το ένα τρίτο της απασχόλησης στην Ευρωζώνη.

να προϊόντα. Τα χρονικά περιθώρια δείχνουν να στενεύουν ασφυκτικά και οι πρωτοβουλίες λαμβάνονται σε μια στιγμή που άλλες μεγάλες οικονομίες αποφασίζουν να λάβουν σκληρά μέτρα. Ενδεικτική είναι η περίπτωση του Μεξικού, καθώς μέσα στην εβδομάδα ενέκρινε πακέτο νέων δασμών σε εισαγωγές σειράς προϊόντων από χώρες της Ασίας και ειδικότερα της Κίνας. Οι δασμοί αυτοί θα ανέλθουν σε 50% σε 1.400 προϊόντα, θα ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου του νέου έτους και θα επιβάλλονται στις εισαγωγές μεταλλών, αυτοκινήτων, ειδών ένδυσης και ηλεκτρικών συσκευών.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις οικονομολόγων της ΕΚΤ, ο αντίκτυπος από τις φθηνές εισαγωγές κινεζικών προϊόντων ενδέχεται να πλήξει έως και το ένα τρίτο της απασχόλησης

στην Ευρωζώνη, που σημαίνει ότι θα μπορούσαν να χαθούν περισσότερες από 50 εκατ. θέσεις εργασίας. Όπως τονίζει ο Στίβεν Τζεν, διευθυντής των συμβουλών της επενδυτικής Eurizon SLJ Capital στο Λονδίνο, «η επιθετικότητα προς όσα προϊόντα προέρχονται από την Κίνα θα ενταθεί περαιτέρω και ειδικότερα στην Ευρώπη, καθώς αυτός ο συνδυασμός επιθετικής εμπορικής πολιτικής από την Κίνα και του φθηνού νομισματός της δεν μπορεί να συνεχιστεί άλλο».

Ο κίνδυνος μιας ευθείας σύγκρουσης κατέστη σαφής προσφάτως όταν το Πεκίνο χρησιμοποίησε για ακόμη μία φορά ως όπλο τους περιορισμούς στις εξαγωγές σπάνιων γαιών, προκαλώντας ελλείψεις στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες σε ένα τεράστιο φάσμα από τα ηλεκτροκι-

νητα οχήματα μέχρι τις ανεμογεννήτριες. Η κλιμάκωση στην ένταση ανάμεσα στις Βρυξέλλες και το Πεκίνο ήταν άμεση.

Σε ό,τι αφορά την Κίνα, η στροφή στις ευρωπαϊκές αγορές είναι καιρίας σημασίας. Η οικονομία της Ε.Ε. των 20 τρις. δολ. είναι μία από τις ελάχιστες αγορές τόσο μεγάλης κλίμακας ώστε να προσφέρει στην κινεζική οικονομία ουσιαστική εναλλακτική έναντι της αμερικανικής αγοράς. Όπως όμως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, η Κίνα δεν έχει μόνο τεράστια βιομηχανική ισχύ. Διατηρεί παράλληλα σε χαμηλά επίπεδα το νόμισμά της, γουάν, προκειμένου να είναι τόσο ανταγωνιστικές οι εξαγωγές της και την ίδια στιγμή πολύ ακριβές οι εισαγωγές της. Πολλοί οικονομολόγοι θεωρούν πως το γουάν είναι υπερβολικά υπο-

τιμημένο και συχνά επισημαίνουν πως με αυτή την πολιτική το Πεκίνο στερεί επιλογές από τους Κινέζους καταναλωτές, μεγάλη μερίδα των οποίων δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το κόστος των εισαγόμενων προϊόντων. Όπως τόνισε προ ημερών ο Γενς Εσκελάντ, επικεφαλής του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Ε.Ε. στην Κίνα, «έναν από τους λόγους που επελαύνουν έτσι οι κινεζικές εξαγωγές είναι το γεγονός ότι το γουάν είναι πολύ υποτιμημένο έναντι του ευρώ και αυτό λειτουργεί ως επιδότηση στις εξαγωγές και μείωση της αγοραστικής δύναμης των Κινέζων καταναλωτών». Σημειωτέον ότι στις αρχές του έτους το γουάν υποχώρησε στα χαμηλότερα επίπεδα δεκαετίας έναντι του ευρώ, παρά το ιλιγιώδες εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας.

Ανάπτυξη δύο ταχυτήτων και διεύρυνση ανισοτήτων στις ΗΠΑ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Μπορεί το χρηματιστήριο να ευμεριέει και η πραγματική οικονομία να φθίνει; «Ναι», απαντούν οι ειδικοί στις ΗΠΑ και σχεδιάζουν το σχήμα Κ για να αποτυπώσουν το σκηνικό που διαμορφώνεται στην αμερικανική αγορά.

Από τη μια, οι υπηλόμισθοι και οι μεγάλες εταιρείες, που σαφώς αυξάνουν την αγοραστική δύναμή τους. Από την άλλη, τα νοικοκυριά συγκεκριμένων δυνατοτήτων και οι μικρές επιχειρήσεις, που δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους. Στο πάνω άκρο του σχήματος Κ βρίσκονται η ισχυρή ανάπτυξη, η αύξηση πλούτου και η έντονη οικονομική δραστηριότητα, σε τομείς όπως η τεχνολογία και τα είδη πολυτελείας. Στο κάτω άκρο τοποθετούνται όσοι, αντίθετως, δυσκολεύονται ακόμη και να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, σε κλάδους όπως οι οικογενειακές επιχειρήσεις, τα τρόφιμα και η ψυχαγωγία.

Οικοί όπως η Moody's Analytics συμπεραίνουν ότι ενισχύεται η απόσταση μεταξύ των δύο άκρων. Ενδεικτική είναι η στατιστική ότι περίπου η μισή κατανάλωση στην

Υπηλόμισθοι και μεγάλες εταιρείες αυξάνουν την αγοραστική δύναμή τους, νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους.

αμερικανική οικονομία προέρχεται από το κορυφαίο 10% των εισοδημάτων. Η διχοτόμηση της οικονομικής δραστηριότητας στις ΗΠΑ αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι την ίδια ώρα κάποιοι κλάδοι προσλαμβάνουν ασταθιότητα και κάποιοι άλλοι απολύουν.

Πρόκειται για μια έκφραση ανισότητας πλούτου, η οποία σημειώνει ορατή επιδείνωση στα μείγματα των αναλυτών και περιπλέκει τη δουλειά της Fed' εξ ου και επιφυλάσσεται για την επόμενη κίνηση

Η ανισότητα πλούτου, η οποία σημειώνει ορατή επιδείνωση στα μείγματα των αναλυτών, περιπλέκει τη δουλειά της Fed, εξ ου και επιφυλάσσεται για την επόμενη κίνηση στα επιτόκια.

απασχόληση και σε δείκτες όπως η καθυστέρησης στα subprime δάνεια· αυτά που αφορούν δανειολήπτες με χαμηλή πιστοληπτική ικανότητα. Αμερικανοί οικονομολόγοι θεωρούν ότι η εικόνα που διαμορφώνεται έχει ρίζες στα μέτρα στήριξης την περίοδο της πανδημίας. Το γεγονός ότι τα χαμηλότερα εισοδήματα σταμάτησαν

να λαμβάνουν τη σημαντική βοήθεια που δυναμικά χορήγησε το κράτος, έφερε στην επιφάνεια το πραγματικό επίπεδο της αγοραστικής δύναμής τους. Στον αντίποδα όμως τα εύπορα νοικοκυριά και ο εταιρικός τομέας ωφελήθηκαν τα μέγιστα από την άνοδο στις καταναλωτικές και στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων τους· από

χρηματοοικονομικά προϊόντα μέχρι ακίνητα.

Κινητήριος δύναμη για τις θετικές επιδόσεις του χρηματιστηρίου είναι κατά βάση οι μεγάλες επιχειρήσεις, γεγονός που μεταφράζεται στην αύξηση των ήδη υψηλών εισοδημάτων. Ως αποτέλεσμα, φθηνές αλυσίδες εστίασης βλέπουν τον τζίρο τους να μειώνεται, την ώρα που εκτοξεύονται οι premium θέσεις αεροπορικών εταιρειών ή τα iPhone των 1.000 δολαρίων. Αυτή η ανάμεικτη εικόνα βάζει φρένο στην αισιοδοξία για την πορεία της πραγματικής οικονομίας στις ΗΠΑ. Αλλά ακριβώς επειδή είναι ανάμεικτη, αποτρέπει και την υπερβολική εκδίωξη απαισιοδοξίας. Πιο συγκεκριμένα, το σενάριο της ύφεσης βρίσκεται μεν στο τραπέζι, αλλά θεωρείται πως είναι σε θέση να ενεργοποιηθεί μόνο εάν επιβεβαιωθούν οι δυσμενέστερες από τις εκτιμήσεις για τις αξίες των μετοχών στον κλάδο της τεχνικής νοημοσύνης. Οι οικονομολόγοι της Morgan Stanley επισμαίνουν ότι η καταβόλαση των υψηλών εισοδημάτων οδηγείται από τις αποδόσεις των αμερικανικών μετοχών, και άρα η οικονομική ανάπτυξη

θα εξαρτηθεί από την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην εκτίμηση ότι οι τεράστιες επενδύσεις στην ΑΙ θα δικαιωθούν. Εκτιμούν λοιπόν ότι υπάρχει περίπου 50% πιθανότητα οι επενδύσεις αυτές να ανταποκριθούν στις πολύ υψηλές προσδοκίες. Παρατηρούν, δε, ότι η επέκταση της ΑΙ ίσως καθυστερήσει, με τα οφέλη παραγωγικότητας σε αυτή την περίπτωση να περιορίζονται σε λίγες μεγάλες εταιρείες. Θεωρούν πάντως ότι στο σενάριο που δεν θα διαφυστούν οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις επιδόσεις της τεχνητής νοημοσύνης, εάν μειωθούν οι κέρδη των μετοχών δεν θα περιοριστούν στον τεχνολογικό κλάδο και θα φθάσουν σε ένα μεγαλύτερο φάσμα οικονομικής δραστηριότητας, το οποίο θα ωφεληθεί από την αυξημένη κατανάλωση και τις βελτιωμένες οικονομικές συνθήκες. Συμπληρώνουν βέβαια ότι όσο θα αυξάνεται ο πληθωριστικός κίνδυνος τόσο θα περιορίζεται ο χώρος για μειώσεις επιτοκίων από τη Fed.

Το παράδοξο είναι ότι μέσα σε αυτό το σκηνικό, για την πρόβλε-

ψη της κατανάλωσης και κατ' επέκταση της οικονομικής δυναμικής, αποκτά πλέον μεγαλύτερη σημασία η πορεία των αγορών παρά η εικόνα της αγοράς εργασίας, γεγονός που δημιουργεί και αντίστοιχα πεδία προβληματισμού γύρω από την κατεύθυνση που έχει πάρει η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο.

Σημειωτέον, το σχήμα Κ περιγράφει ουσιαστικά μια άνιση οικονομική ανάκαμψη όπου διαφορετικοί τομείς, ομάδες εισοδήματος ή βιομηχανίες ανακάμπτουν με εντελώς διαφορετικές ταχύτητες: το ένα μέρος κινείται ανοδικά (υψηλά εισοδήματα, τεχνολογικός τομέας) και το άλλο κινείται καθοδικά (χαμηλά και μεσαία εισοδήματα, παραδοσιακοί τομείς της οικονομίας). Ως εκ τούτου, την ώρα που οι μεγάλες οικονομικές επιφάνειες βλέπουν τον πλούτο τους να αυξάνεται μέσα από επενδύσεις και να ωφεληθεί από την αυξημένη κατανάλωση και τις βελτιωμένες οικονομικές συνθήκες. Συμπληρώνουν βέβαια ότι όσο θα αυξάνεται ο πληθωριστικός κίνδυνος τόσο θα περιορίζεται ο χώρος για μειώσεις επιτοκίων από τη Fed.

Το παράδοξο είναι ότι μέσα σε αυτό το σκηνικό, για την πρόβλε-

Πτώση του ΑΕΠ στη Βρετανία τον Οκτώβριο

Συρρικνώθηκε ξανά τον Οκτώβριο η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου, ενισχύοντας τους φόβους ότι η συζήτηση γύρω από τις αυξήσεις φόρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της υπουργού Οικονομικών Ρίτσελ Ρίβς επιβάρυνε τον οικονομική δραστηριότητα.

Το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,1% τον Οκτώβριο, έχοντας σημει-

ώσει συρρίκνωση 0,1% και τον προηγούμενο μήνα. Οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν σε δημοσκόπηση του Bloomberg περιμεναν ανάπτυξη 0,1%. Ο τομέας των υπηρεσιών υποχώρησε κατά 0,3% και ο κατασκευαστικός 0,6% μέας σημείωσε συρρίκνωση 0,6% τον Οκτώβριο. Τα στοιχεία αυτά αντισταθμίστηκαν εν μέρει από την ανάκαμψη της βιομηχανικής

παραγωγής, η οποία αυξήθηκε κατά 1,1%. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η βρετανική οικονομία εισήλθε αδύναμη στο τελευταίο τρίμηνο του έτους, καθώς η χώρα πασχίζει να ανακτήσει τη δυναμική που είχε το πρώτο εξάμηνο του έτους, όταν ξεπέρασε όλες τις οικονομίες του G7 σε ανάπτυξη.

Οι εικασίες για αυξήσεις φόρων από τη Ρίβς έχουν επηρεάσει σε

μεγάλο βαθμό τα νοικοκυριά, τα οποία τροφοδοτούν περίπου το 60% της οικονομίας. Οι λιανικές πωλήσεις μειώθηκαν περισσότερο από τις προβλέψεις τον Οκτώβριο, καθώς οι καταναλωτές περιορίσαν τις δαπάνες εν αναμονή του προϋπολογισμού. Τα στοιχεία για το ΑΕΠ είναι τα πρώτα σε μια σειρά δεδομένων που θα σκιαγραφούν τον επόμενο μήνα τις οικονομίες

του Ηνωμένου Βασιλείου στις αρχές του τέταρτου τριμήνου, προετοιμάζοντας το σκηνικό για την τελευταία συνεδρίαση της Τράπεζας της Αγγλίας για το έτος, στις 18 Δεκεμβρίου. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής περιμένουν τα στοιχεία για τις νέες θέσεις εργασίας και τον πληθωρισμό, πριν από μια απόφαση για τα επιτόκια που θεωρείται αμφίροπη.

Οι λιανικές πωλήσεις μειώθηκαν περισσότερο από τις προβλέψεις τον Οκτώβριο, καθώς οι Βρετανοί περιορίσαν τις δαπάνες εν αναμονή του προϋπολογισμού και την αύξηση των φόρων.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Λαϊκισμός στην εποχή της υβριδικής οικονομίας

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Από τα «μελλοντικά» προβλήματα που έρχονται με ορμή ξεχωρίζουν οι νέες ανάγκες που επιβάλλουν στενότερη συνεργασία του Δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα. Η κλιματική αλλαγή, η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, η αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών που προκαλούν τεράστιες ζημιές, όλα όσα αλλάζουν τη ζωή των ανθρώπων απαιτούν άμεση εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα. Ακόμη και στα ασφαλιστικά ζητήματα του αγροτικού τομέα που θεωρείται αποκλειστικό πεδίο κρατικών δαπανών θα έπρε-

πε να αλλάξει κατά το πρότυπο των ιδιωτικών ασφαλειών υγείας, όπου και ιδιωτικά κεφάλαια αναλαμβάνουν μέρος των κινδύνων, μαζί βεβαίως με το κράτος.

Το πρόβλημα δεν είναι απλό σε μια κοινωνία που έχει εθιστεί στις κρατικές παροχές για σιτιδιόποτε. Η κλασική συμπεριφορά είναι όταν χιονίζει να περιμένουμε το κράτος να καθαρίσει το πεζοδρόμιο, ιδιοκτήτες αυθαίρετων σε δάση εξοργίζονται επειδή η Πυροσβεστική δεν έσωσε το ακίνητό τους από την πυρκαγιά. Ετσι συχνά πολιτικοί εκφράζουν τη βεβαιότητα ότι θα καλύψουν με κρατικό χρήμα τις

προσδοκίες. Οι πολίτες αντιλαμβάνονται ότι ευθύνη του κράτους αφορά σιτιδιόποτε συμβεί.

Από τον κανόνα της ανέφικτης παροχολογίας ξεφεύγει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας που μιλώντας στο συνέδριο του ΤΜΕΔΕ («Σχεδιάζοντας τις βιώσιμες στρατηγικές του αύριο») είπε αυτά που δεν λέγονται. Μόνον η παροχή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, μαζί με αποθηκευτικούς χώρους ηλεκτρικής ενέργειας και τα δίκτυα απαιτούν κάθε χρόνο μέχρι το 2030 γύρω στο 3%-3,5% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, δηλαδή γύρω στα 500-550 δις.

Σε αυτά πρέπει να προστεθούν τα γερασμένα έργα υποδομής. Σήραγγες, γέφυρες, οδικοί άξονες αλλά και υποδομές οργανισμών κοινωνίας ωφέλειας ύστερα από αρκετές δεκαετίες λειτουργίας χρειάζονται «βαριά» συντήρηση, που αποκτά επείγουσα προτεραιότητα εξαιτίας της κλιματικής κρίσης. Ούτε γι' αυτά φαίνεται ότι τα ευρωπαϊκά κράτη (και η Ελλάδα) έχουν οικονομικές δυνατότητες. Να θυμητούμε ότι για τα κράτη της Ευρωζώνης υπάρχει πλαφόν δαπάνων που αν ξεπεραστεί, πρέπει να καλύπτεται με νέα φορολογικά έσοδα. Σε όλα αυτά πρέπει να προ-

στεθούν οι ανάγκες για την άμυνα της Ευρώπης, καθώς οι ΗΠΑ δεν είναι πρόθυμες πια να καλύπτουν «δωρεάν» τις ανάγκες που αυξάνονται με τις απειλές της Ρωσίας. Ούτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση που πλήττεται από στασιμότητα, υπάρχουν κεφάλαια που μπορούν να διατεθούν για ιδιαίτερα υψηλές παροχές.

Αυτό που πρέπει να συμβεί είναι να διασφαλίζεται η συνεχής ανάπτυξη, αλλά και η αύξηση της αποταμίευσης ώστε να υπάρχουν περισσότερα κεφάλαια για επενδύσεις, ή και η προσέλκυση ξένων κεφαλαίων. Είναι σίγουρο, όπως

είπε ο Γ. Στουρνάρας, ότι «παντού από εδώ και στο εξής τίποτα δεν θα είναι μόνο δημόσιο, τίποτα δεν θα είναι μόνο ιδιωτικό. Πρέπει να συνεργαστούν ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας». Η αναγκαιότητα της υβριδικής οικονομίας συνιστά ανατροπή τεραστίων διαστάσεων τόσο για τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα, που είναι ανέτοιμοι. Προϋποθέτει επίσης σημαντικές μεταρρυθμίσεις, τις οποίες ούτε το πολιτικό σύστημα φαίνεται να έχει συνειδητοποιήσει. Και αυτό, καθώς η πολιτική δραστηριότητα εδώ και μια μακρά περίοδο κινείται με βάση «οράματα» που

υπονοούν ή και διατυμpanίζουν κρατικές παροχές σε όλους και για τα πάντα. Ανταγωνίζονται με βάση τις καλύτερες, δηλαδή πειστικότερες «υποσχέσεις», οι οποίες συνήθως είναι οι πιο υπερβολικές. Ελάχιστοι αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να «δημιουργήσουν» πρώτα τα κεφάλαια που με μεγάλη προθυμία επιθυμούν να μοιράσουν.

Οι οικονομικές κρίσεις των προηγούμενων δεκαετιών διαμόρφωσαν το πλαίσιο που δεν επιτρέπει εύκολες υποσχέσεις. Μοιάζει με το τέλος του παλιού λαϊκισμού, ίσως όμως είναι αφετηρία για τον επόμενο.

Η Γερμανία θέλει εμπορικό «διαζύγιο» από την Κίνα

Υπήρξαν ισχυρό διδυμο για δεκαετίες,
αλλά οι σχέσεις τους τώρα κλονίζονται

Υπήρξαν αχώριστο οικονομικό ζευγάρι επί δύο δεκαετίες και επωφεληθήκαν και οι δύο εις το έπακρον από την αύξηση του διεθνούς εμπορίου. Τώρα, όμως, οδεύουν προς διαζύγιο, καθώς η μία πλευρά δεν έχει πια ανάγκη την άλλη και η άλλη θεωρεί πως όχι μόνο δεν ωφελείται πλέον από αυτήν τη συνεργασία αλλά ζημιώνεται. Ο λόγος για τη Γερμανία και την Κίνα, που είχαν την ιδεώδη εμπορική σχέση επί χρόνια, αφού η πρώτη προμήθευε τη δεύτερη με τα μηχανήματα που αυτή χρειαζόταν, για να παράγει καταναλωτικά προϊόντα για τον υπόλοιπο κόσμο.

Η σχέση ανάμεσα στις δύο οικονομίες έχει αρχίσει να κλονίζεται εδώ και χρόνια, κυρίως λόγω των απόδοσης της Κίνας. Χάρη στο χαμηλό κόστος παραγωγής, στο νόμισμα της Κίνας, που επί χρόνια επιμένουν οι οικονομολόγοι ότι το διατηρεί τεχνητά σε χαμηλά επίπεδα, και προφανώς χάρη στις γενναίες κρατικές επιδοτήσεις, οι κινεζικές βιομηχανίες σημείωσαν άλματα. Έχουν, έτσι, κατακτήσει ηγετικές θέσεις σε τομείς που μέχρι πρόσφατος αποτελούσαν βασίλειο της Γερμανίας και των εταιρειών της. Η άνοδος της Κίνας υπήρξε ιλιγγιώδης και μέσα σε λίγα χρόνια εξελίχθηκε τόσο, ώστε αντί να εισάγει κεφαλαιουχι-

κά αγαθά τα παρήγε. Ο αντίκτυπος ήταν άμεσος στη Γερμανία, που από το 2019 έως το 2024 έχασε την ηγετική θέση, το παγκόσμιο μερίδιο αγοράς, δηλαδή, που κατείχε στον εξοπλισμό παραγωγής ενέργειας και στον μηχανολογικό εξοπλισμό.

Το 2025 ήταν η πρώτη χρονιά που η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία εισήγαγε περισσότερα κινεζικά κεφαλαιουχικά αγαθά από όσα εξήγαγε στην Κίνα. Και επιπλέον οι συνολικές εξαγωγές της στην Κίνα έχουν μειωθεί κατά 25% από το 2019, ενώ έχουν εκτοξευθεί στα ύψη οι εισαγωγές της, με αποτέλεσμα το έλλειμμά της από το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών με την Κίνα να αγγίζει φέτος τα 88 δισ. ευρώ.

Η βιομηχανική παραγωγή της Γερμανίας, αφού πρώτα κορυφώθηκε το 2017, σήμερα είναι μειωμένη κατά 14% με αποτέλεσμα από το 2019 έως σήμερα να έχουν μειωθεί κατά 5% οι θέσεις εργασίας στον κλάδο ενώ ειδικότερα ο κλάδος για τη Γερμανία τομέας των αυτοκινητοβιομηχανιών έχει χάσει το 13% των θέσεων εργασίας. Και τα άλματα των κινεζικών αυτοκινητοβιομηχανιών έχουν αποφέρει μοιραία για τις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες, που στα τελευταία δύο χρόνια είδαν να μειώ-

Το 2025 ήταν η πρώτη χρονιά που η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία εισήγαγε περισσότερα κινεζικά κεφαλαιουχικά αγαθά από όσα εξήγαγε στην Κίνα. Και επιπλέον, οι συνολικές εξαγωγές της στην Κίνα έχουν μειωθεί κατά 25% από το 2019, ενώ έχουν εκτοξευθεί στα ύψη οι εισαγωγές της, με αποτέλεσμα το έλλειμμά της από το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών με την Κίνα να αγγίζει φέτος τα 88 δισ. ευρώ.

Η Ομοσπονδία Γερμανικών Βιομηχανιών Μηχανών κατηγορήσε το Πεκίνο για αθέμιτο ανταγωνισμό και ζήτησε να ληφθούν μέτρα αντιντάμπινγκ και να επιβληθούν κυρώσεις.

νεται το μερίδιό τους στην αγορά της Κίνας από το 50% στο 30%.

Όσο μεγαλύτερη είναι η έκθεση μιας εταιρείας στην Κίνα, τόσο πιο δύσκολο είναι να αλλάξει πορεία. Ορισμένες αυτοκινητοβιομηχανίες και χημικές βιομηχανίες εξακολουθούν να επενδύουν στη χώρα, ενώ οι Γερμανοί πολιτικοί παρακολουθούν ανήσυχτοι τους

εταίρους και συμμάχους τους να κλυδωνίζονται και να μην μπορούν να αποφασίσουν κατά πόσον πρέπει να προχωρήσουν σε μετωπική σύγκρουση με την Κίνα ή να συμφιλιωθούν μαζί της. Την πρώτη κρούση έκανε, πάντως, η Ομοσπονδία Γερμανικών Βιομηχανιών το 2019 με μια εντυπωσιακή αλλαγή στάσης όταν σε έκθεσή της χαρακτήρισε την Κίνα «συστηματικό ανταγωνιστή της Γερμανίας».

Η συγκυρία είναι, ωστόσο, τώρα εξαιρετικά αρνητική για τη Γερμανία καθώς οι δασμοί που επέβαλε ο Ντόναλντ Τραμπ στα κινεζικά προϊόντα εξώθησαν τις κινεζικές βιομηχανίες να αναζητήσουν άλλες αγορές εκτός της Αμερικής, με αποτέλεσμα να κατακλύζονται οι ευρωπαϊκές αγορές με πλημμύρα φθηνών κινεζικών προϊόντων, από χημικά μέχρι ανταλλακτικά αυτοκινήτων.

Φέτος η Ομοσπονδία Γερμανικών Βιομηχανιών Μηχανών κατηγορήσε την Κίνα για αθέμιτο ανταγωνισμό και ζήτησε να ληφθούν μέτρα αντιντάμπινγκ και να επιβληθούν κυρώσεις σε όσες κινεζικές εξαγωγικές επιχειρήσεις παρακάμπτουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία. «Είμαστε υπέρμαχοι του ελεύθερου εμπορίου, αλλά δεν μπορούμε να ανεχτούμε άλλο τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές», τότε πρέπει να την αναγκάσουμε». Υπό όλες αυτές τις πιέσεις αλλά και εν μέσω συνειδητοποιήσεων, το Βερολίνο, που παραδοσιακά ήταν υπέρ του οικονομικού φιλελευθερισμού και του ελεύθερου εμπορίου, αρχίζει τώρα να βλέπει με πιο φιλικό μάτι την προοπτική

να επιβάλει δασμούς, αυστηρότερο ρυθμιστικό πλαίσιο και γενικώς να επιστρατεύσει μέτρα προστατευτικού που απεχθανόταν έως τώρα.

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν σχολίασε προσφάτως πως η Γερμανία έχει αρχίσει να αντιλαμβάνεται πόσο σοβαρό αντίκτυπο έχει επάνω της η ανισομέρεια στο εμπόριο της Ε.Ε. με την Κίνα, «η οποία πλήττει την καρδιά του ευρωπαϊκού βιομηχανικού μοντέλου και της ευρωπαϊκής καινοτομίας». Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν, παράλληλα, ότι η αλλαγή στάσης της Γερμανίας απέναντι στο ελεύθερο εμπόριο αντανακλά το πώς επηρεάζεται και κατακερματίζεται η παγκόσμια οικονομία από τον θνητώδη ανταγωνισμό ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Κίνα, όπως και από την ακύρωση και αντιστροφή της παγκοσμιοποιήσης.

Πρώτο λουκέτο σε γερμανικό εργοστάσιο μετά 88 χρόνια από τη Volkswagen

Για πρώτη φορά στα 88 χρόνια λειτουργίας της, η Volkswagen σταματάει την παραγωγή οχημάτων σε εργοστάσιό της στη Γερμανία. Από την Τρίτη (16/12), ο κολοσσός έβαλε «λουκέτο» στη γραμμή παραγωγής του εργοστασίου του στη Δρέσδη, σε μια κίνηση που αποτυπώνει τις αυξανόμενες πιέσεις που δέχεται η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία της Ευρώπης. Το περιβάλλον για τη Volkswagen γίνεται όλο και πιο δυσμενές, καθώς οι πωλήσεις στην Κίνα παραμένουν αδύναμες, η ζήτηση στην Ευρώπη μειώνεται και οι αμερικανικοί δασμοί επιβαρύνουν τις επιδόσεις του ομίλου στις ΗΠΑ.

Η εταιρεία βρίσκεται εδώ και μήνες αντιμέτωπη με δύσκολες αποφάσεις για την κατανομή του επενδυτικού της προγράμματος, ύψους περίπου 160 δισ. ευρώ, για την επόμενη πενταετία. Το ποσό αυτό είναι ήδη μειωμένο σε σύγκριση με το προηγούμενο πλάνο

της περιόδου 2023-2027, το οποίο ανερχόταν στα 180 δισ. ευρώ. «Ζιγούρα υπάρχει πίεση στις ταμειακές ροές το 2026», λέει στους FT ο Στίβεν Ράιτμαν, αναλυτής της Bernstein, τονίζοντας ότι ο όμιλος αναζητεί τρόπους ώστε να μειώσει τις δαπάνες και να ενισχύσει την κερδοφορία του. Η Volkswagen καλείται να επενδύσει εκ νέου και στους κινητήρες εσωτερικής καύσης, καθώς η μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση αποδεικνύεται πιο αργή και σύνθετη από τις αρχικές εκτιμήσεις. «Η μεγαλύτερη διάκριση ζωής των οχημάτων με ορυκτά καύσιμα απαιτεί νέες επενδύσεις σε τεχνολογίες βενζινοκινητήρων», επισημαίνει ο Ράιτμαν, προσθέτοντας ότι ο όμιλος αντιμετωπίζει «ευρείας κλίμακας προκλήσεις».

Το εργοστάσιο της Δρέσδης, που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2002, είχε αρχικά σχεδιαστεί για τη συναρμολόγηση του πολυ-

Σταματάει την παραγωγή οχημάτων από σήμερα στη Δρέσδη.

τελούς VW Phaeton. Μετά τη διακοπή της παραγωγής του ωστόσο το 2016, μετατράπηκε σε βιτρίνα για τη μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση, φιλοξενώντας την παραγωγή του μοντέλου ID.3 με μπαταρία. Συνολικά έχει κατασκευάσει λιγότερα από 200.000 οχήματα, αριθμός μικρότερος από το μισό της επίστας παραγωγής του κεντρικού εργοστασίου της Volkswagen στο Βόλφσμπουργκ. Η απόφαση για το κλείσιμο «δεν ελήφθη επιπόλαια, αλλά ήταν απαραίτητη από οικονομικής απόψεως», τόνισε ο επικεφαλής της VW, Τόμας Σέφερ. Η απόφαση εντάσσεται σε συμφωνία με τα συνδικάτα που επιτεύχθηκε πέρυσι και προβλέ-

Το εργοστάσιο της Δρέσδης ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2002 και μετά τη διακοπή της παραγωγής του πολυτελούς VW Phaeton, το 2016, παρήγαγε το μοντέλο ID.3 με μπαταρία. Η Volkswagen θα το εκμισθώσει στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο της πόλης, προκειμένου να δημιουργηθεί ερευνητικό campus με επίκεντρο την τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική και τη μικροεπένδυση.

πει συνολικά έως 35.000 περιοπές θέσεων εργασίας στη VW στη Γερμανία.

Το εργοστάσιο δεν θα εγκαταλειφθεί πλήρως. Η Volkswagen θα το εκμισθώσει στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Δρέσδης, προκειμένου να δημιουργηθεί ερευνητικό campus με επίκεντρο την τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική και τη μικροεπένδυση. Ο όμιλος και το πανεπιστήμιο έχουν δεσμευθεί να επενδύσουν 50 εκατομμύρια ευρώ τα επόμενα επτά χρόνια, ενώ η Volkswagen θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τον χώρο για παραδόσεις οχημάτων σε πελάτες και ως τουριστικό αξιοθέατο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ίδια ώρα αναμένεται να άρει σήμερα την απαγόρευση της Ε.Ε. στις πωλήσεις νέων αυτοκινήτων με κινητήρα εσωτερικής καύσης από το 2035, υποκύπτοντας στις έντονες πιέσεις της Γερμανίας, της Ιταλίας και των ευρωπαϊ-

κών αυτοκινητοβιομηχανιών που αγωνίζονται ενάντια στους Κινέζους και Αμερικανούς ανταγωνιστές, όπως αναφέρει το Reuters. Η αναθεώρηση του νόμου του 2023 που απαιτεί από όλα τα καινούργια αυτοκίνητα και βαν που πωλούνται στο μπλοκ των «27» από το 2035 να είναι χωρίς εκπομπές CO2, θα ήταν η πιο σοβαρή υποχώρηση της Ε.Ε. από τις πράσινες πολιτικές της την τελευταία πενταετία.

Παραδοσιακές αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως η Volkswagen και η ιδιοκτήτρια της Fiat Stellantis, έχουν πιέσει σθεναρά για τη χαλάρωση των στόχων εν μέσω του έντονου ανταγωνισμού από τους Κινέζους ανταγωνιστές χαμηλότερου κόστους. Ωστόσο, ο τομέας των ηλεκτρικών οχημάτων θεωρεί ότι παραχωρεί περισσότερο έδαφος στην Κίνα στη στροφή προς την ηλεκτροκίνηση.

Αρνητικά σημάδια για την κινεζική οικονομία

Η οικονομική επιβράδυνση της Κίνας επιδεινώθηκε τον Νοέμβριο, με την κατανάλωση, τις επενδύσεις και τη βιομηχανική παραγωγή να διαμορφώνονται χαμηλότερα των προβλέψεων, καθώς οι Αρχές προσπάθησαν να περιορίσουν την προσφορά, ενώ παράλληλα πασχίζουν να τονώσουν τη ζήτηση και να ανακόψουν την πτώση του τομέα των ακινήτων. Οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν κατά 1,3% τον περασμένο μήνα, την ώρα που η

Χαμηλότερες των προβλέψεων τον Νοέμβριο κατανάλωση, επενδύσεις και βιομηχανική παραγωγή.

μέση πρόβλεψη των αναλυτών μιλούσε για αύξηση 2,8%. Τον περασμένο μήνα, οι λιανικές πωλήσεις είχαν αυξηθεί κατά 2,9%.

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 4,8% τον Νοέμβριο, έναντι προσδοκίων για άνοδο 5%. Ήταν η ασθενέστερη αύξηση από τον Αύγουστο του 2024. Οι επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα ακίνητα, συρρικνώθηκαν κατά 2,6% την περίοδο Ιανουα-

ρίου-Νοεμβρίου, την ώρα που οι οικονομολόγοι περίμεναν πτώση 2,3%. Την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου είχε καταγραφεί μείωση 1,7% στις επενδύσεις. Οι επενδύσεις σε ακίνητα μειώθηκαν κατά 15,9% τους πρώτους 11 μήνες του τρέχοντος έτους, εντεινόντας την πτώση του 10,3% που παρατηρήθηκε την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου. Οι τιμές των νέων κατοικιών μειώθηκαν κατά 1,2% στις μεγάλες πόλεις, όπως το Πεκί-

νο, η Γκουανγκζού και η Σεντζέν, ενώ οι τιμές μεταπώλησης κατοικιών μειώθηκαν κατά 5,8%.

«Η συρρίκνωση των επενδύσεων σε πάγια περιουσιακά στοιχεία και η πτώση των τιμών των ακινήτων τους τελευταίους μήνες έχουν μεταδοθεί στο καταναλωτικό κλίμα», σημειώνει ο Ζιουέι Ζανγκ, πρόεδρος και επικεφαλής οικονομολόγος της Pinpoint Asset Management, σύμφωνα με το CNBC.

Οι λιανικές πωλήσεις στην Κίνα αυξήθηκαν κατά 1,3% τον περασμένο μήνα, την ώρα που η μέση πρόβλεψη των αναλυτών μιλούσε για αύξηση 2,8%.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΣΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Altamira
doValue Group

Δασμός 3 ευρώ στα δέματα μικρής αξίας που εισέρχονται στην Ε.Ε.

Το μέτρο θα τεθεί σε ισχύ από τον Ιούλιο του 2026 με απόφαση του Ecofin

Με **φρόντο** την έκρηξη των φθηνών εισαγωγών από την Κίνα και τη δικαστική διώξη της Shein στη Γαλλία, το Ecofin –υπό την προεδρία πλέον του Κυριάκου Πιερρακάκη στο Eurogroup– κατέληξε χθες σε μια απόφαση-σταθμό, που βάζει τέλος στα δωρεάν μικροδέματα στην Ε.Ε. από τον Ιούλιο του 2026. Η σύνοδος των υπουργών Οικονομικών των κρατών-μελών της Ε.Ε. αποφάσισε να υλοποιήσει την πολιτική δέσμευση του Νοεμβρίου, ανακοινώνοντας σταθερό δασμό ύψους τριών ευρώ στα μικρά δέματα αξίας κάτω των 150 ευρώ που εισέρχονται στην Ε.Ε., κυρίως μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου, από την 1η Ιουλίου 2026. Με το μέτρο αυτό η Ευρώπη απαντά στο γεγονός ότι τα μικροδέματα από τις πλατφόρμες Temu και Shein, κατά κύριο

Με το **νέο** μέτρο η Ευρώπη απαντά στο γεγονός ότι τα μικροδέματα από τις πλατφόρμες Temu και Shein, κατά κύριο λόγο, εισέρχονται προς το παρόν στην Ε.Ε. αδασολόγητα, γεγονός που οδηγεί σε αθέμιτο ανταγωνισμό.

Το 2024 οι Ευρωπαίοι καταναλωτές αγόρασαν 4,6 δισ. δέματα από Shein και Temu.

λόγο, εισέρχονται προς το παρόν στην Ε.Ε. αδασολόγητα, γεγονός που οδηγεί σε αθέμιτο ανταγωνισμό, αλλά και κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών, υψηλά επίπεδα απάτης και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Ο σταθερός δασμός των τριών ευρώ θα εφαρμόζεται σε όλα τα εμπορεύματα για τα οποία οι πωλητές εκτός Ε.Ε. είναι εγγεγραμμένοι στο ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης εισαγωγών (IOSS) της Ε.Ε. για

σκοπούς φόρου προστιθέμενης αξίας. Αυτό καλύπτει το 93% του συνόλου των ροών ηλεκτρονικού εμπορίου προς την Ε.Ε. Το μέτρο διαφέρει από το προτεινόμενο «τέλος διαχείρισης», που συζητείται επί του παρόντος στο πλαίσιο του πακέτου μεταρρυθμίσεων των τελωνείων και του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Η χθεσινή απόφαση ακολουθεί

τη δέσμευση του Ecofin τον Νοέμβριο του 2025 να εργαστεί για την εξεύρεση μιας απλής, προσωρινής λύσης για την επιβολή δασμών σε τέτοια προϊόντα το συντομότερο δυνατόν το 2026. Το μέτρο θα παραμείνει σε ισχύ έως ότου τεθεί σε εφαρμογή η συμφωνία για μια μόνιμη λύση που θα καταργεί εντελώς το όριο απαλλαγής από δασμούς. Τότε, όλα τα

εμπορεύματα αξίας κάτω των 150 ευρώ θα υπόκεινται σε δασμούς σύμφωνα με τους συνήθεις δασμολογικούς συντελεστές της Ε.Ε. Η Επιτροπή, σημειωτέον, θα αξιολογεί τακτικά εάν ο συντελεστής πρέπει να επεκταθεί σε εμπορεύματα που εισέρχονται στην Ε.Ε. και πωλούνται από εμπόρους μη εγγεγραμμένους στο IOSS.

Την πρόταση της Κομισιόν για την επιβολή δασμών σε δέματα χαμηλής αξίας από τρίτες χώρες στήριξε επισήμως και η Ελλάδα, σύμφωνα με τα όσα δήλωσε από τις Βρυξέλλες ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κυριάκος Πιερρακάκης. Ο ίδιος τόνισε ότι «η Ελλάδα στήριζει πλήρως την πρόταση της Επιτροπής για την κατάργηση του ελάχιστου ποσού των 150 ευρώ». Ως πρόεδρος του Eurogroup πλέον, ο κ. Πιερρακάκης θα αναλάβει να σπריζεί τη θέση αυτή στην πράξη, την ίδια στιγμή που θα συντονίζει την κρίσιμη συζήτηση για το ευρωπαϊκό εμπόριο.

Τα δισεκατομμύρια δέματα που φτάνουν στην Ε.Ε., κυρίως από την Κίνα, έχουν προκαλέσει έντονες αντιδράσεις από τις επιχειρήσεις και έχουν ασκήσει πιέσεις στους πολιτικούς να δράσουν ταχύτερα.

Το 2024 οι Ευρωπαίοι καταναλωτές αγόρασαν 4,6 δισ. δέματα από Shein και Temu και οι ειδικοί εκτιμούν ότι τα έσοδα από το νέο μέτρο θα ενισχύσουν τους εθνικούς προϋπολογισμούς και θα χρηματοδοτήσουν περισσότερους τελωνειακούς ελέγχους. Η Ρουμανία, σημειωτέον, ήταν η πρώτη χώρα που εισήγαγε τέλους πέντε ευρώ στα μικροδέματα τον Αύγουστο, ενώ η Πολωνία και η Ολλανδία εξετάζουν επίσης το ενδεχόμενο επιβολής χρέωσης. Στην ίδια γραμμή κινήθηκαν και οι σκανδιναβικές χώρες, ενώ η Βαρσοβία ανακοίνωσε ότι «εξετάζει διάφορες εθνικές λύσεις σε αυτόν τον τομέα, έχοντας ωστόσο κατά νου ότι μόνο οι λύσεις της Ε.Ε. θα είναι πλήρως αποτελεσματικές».

Καταδίκη 15 χρόνων για τον βασιλιά των crypto

Ο **πρώην** μεγιστάνας των κρυπτονομισμάτων Ντο Κουόν καταδικάστηκε την Πέμπτη σε φυλάκιση 15 χρόνων, μετά την κατάρρευση του TerraUSD αξίας 40 δισ. δολαρίων, αφότου αποκαλύφθηκε ότι το οικοσύστημα crypto που είχε στήσει ήταν απάτη. Τα θύματα δήλωσαν ότι ο 34χρονος ειδικός της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας εκμεταλλεύτηκε την εμπιστοσύνη τους για να τους πείσει ότι η επένδυση –η οποία στηριζόταν κρυφά σε εισροές μετρητών– ήταν ασφαλής. Ο Κουόν, απόφοιτος του Στάνφορντ, γνωστός και ως «ο βασιλιάς των κρυπτονομισμάτων», ζήτησε συγγνώμη αφού άκουσε τα θύματα –ένα στο δικαστήριο και άλλα μέσω τηλεφώνου– να περιγράφουν τις συνέπειες της απάτης του, που εκτείνονται από την απώλεια των αποταμιεύσεών τους έως την πτώχευση φιλανθρωπικών οργανώσεων. Ένα από τα θύματα ανέφερε σε επιστολή του προς τον δικαστή ότι σκέφτηκε να αυτοκτονήσει, καθώς ο πατέρας του έχασε τα χρήματα της σύνταξής του σε αυτή την επένδυση.

Ο δικαστής Πολ Ενγκελμάγερ δήλωσε κατά τη διάρκεια ολοήμερης ακροαματικής διαδικασίας στο ομοσπονδιακό δικαστήριο του Μανχάταν, ότι η πρόταση ήταν «απολύτως αδιανόητο και εντελώς παράλογο». Ο Κουόν αντιμετώπιζε μέγιστη ποινή φυλάκισης 25 ετών. Ο δικαστής χαρακτήρισε την απάτη «επικής, γενεαλογικής κλίμακας» και σημείωσε ότι ο Κουόν είχε «σεξδόν μυστική επιρροή» στους επενδυτές προκαλώντας ανυπολόγιστη «ανθρώπινη καταστροφή».

Ο Κουόν ομολόγησε την ενοχή του τον Αύγουστο για κατηγορίες απάτης που προέκυψαν από την κατάρρευση της Terraform Labs, της εταιρείας με έδρα τη Σιγκαπούρη που συνήρσε το

Ο **Κουόν** ομολόγησε την ενοχή του τον Αύγουστο για τις κατηγορίες απάτης που προέκυψαν από την κατάρρευση της Terraform Labs.

2018. Το κόστος για τους επενδυτές υπολογίζεται ότι ξεπέρασε τις συνολικές απώλειες από τις απάτες του ιδρυτή της FTX και του συνιδρυτή της OneCoin, σύμφωνα με τους εισαγγελέες. Ο δικαστής εκτίμησε ότι ο αριθμός των θυμάτων μπορεί να ανέρχεται σε ένα εκατομμύριο.

Η Terraform Labs είχε προωθήσει το TerraUSD ως ένα αξιόπιστο «stablecoin», ένα είδος νομίσματος που συνήθως συνδέεται με σταθερά περιουσιακά στοιχεία για να αποτρέψει δραστητικές διακυμάνσεις στις τιμές. Ωστόσο, οι εισαγγελέες υποστηρίζουν ότι επρόκειτο για μια ψευδαισθησιμότητα που στηριζόταν σε εξωτερικές εισροές μετρητών και κατέρρευσε όταν η αξία του νομίσματος έπεσε πολύ κάτω από την αξία του ενός δολαρίου. Η κατάρρευση κατέστρεψε τους επενδυτές στο TerraUSD και στο «αδελφό» νόμισμα Luna, προκαλώντας «σειρά κρίσεων που σάρωσε τις αγορές κρυπτονομισμάτων».

Ο Κουόν προστάθηκε να σώσει την Terraform Labs στη Σιγκαπούρη πριν διαφύγει στα Βαλκάνια με πλαστό διαβατήριο, σύμφωνα με τους εισαγγελέες, ενώ συνελήφθη τον Μάρτιο του 2023 στο Μαυροβούνιο. Του αναγνωρίστηκαν οι 17 μήνες που πέρασε στη φυλακή εκεί πριν εκδοθεί στις ΗΠΑ. Παράλληλα ο Κουόν συμφώνησε να παραδώσει πάνω από 19 εκατ. δολάρια ως μέρος της συμφωνίας αποδοχής της ενοχής του.

Ρεκόρ επιχειρηματικών ντιλ με αξία άνω των 10 δισ. δολ. φέτος

Κοινός παρονομαστής η μεγάλη χρηματοδότησή τους με τραπεζικά δάνεια

Η **ιλιγγιώδης** προσφορά της Paramount για εξαγορά της Warner Bros πριν από μερικές ημέρες, η συμφωνία -μαμούθ για απόκτηση της Electronic Arts και άλλες τεράστιες συναλλαγές του 2025 έχουν έναν κοινό παρονομαστή: το χρέος. Σύμφωνα με στοιχεία της Dealogic, οι εξαγορές και συγχωνεύσεις αξίας άνω των 10 δισ. δολαρίων κατέγραψαν ρεκόρ φέτος, το οποίο ενδεχομένως να μην είχε επιτευχθεί χωρίς την εκτίναξη του δανεισμού από τράπεζες και κατά περιπτώσεις από την αγορά ιδιωτικής πίστης. Οι συμφωνίες που χρηματοδοτούνται με δάνεια σημαίνουν μεγάλα κέρδη για τους μετόχους, αλλά αυξάνουν το ρίσκο για τους επενδυτές ομολόγων, όταν οι αγορές πιστώσεων εμφανίζουν σημάδια υπερβολικής ευφορίας. Οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές έχουν περισσότερες επιλογές από ποτέ: οι αγορές εταιρικών ομολόγων, κοινοπρακτικών δανείων και ιδιωτικών πιστώσεων είναι όλες ενεργές ταυτόχρονα.

«Αυτά τα μεγάλα, πιο τολμηρά στοιχεία γίνονται πιο ενδιαφέροντα και ο κόσμος είναι διατεθειμένος να τα δοκιμάσει λόγω του εύρους της διαθέσιμης χρηματοδότησης», είπε στη WSJ ο Μάθιου Τουλ, διευθυντής πληροφοριών για συμφωνίες στο London Stock Exchange Group.

Οι τράπεζες της Wall Street απέφευγαν τις μεγάλες συμφωνίες με χρέος μετά το 2022, τώρα οι τραπεζίτες δηλώνουν βέβαιοι ότι θα συνεχιστούν.

Επίσης, το μέγεθος των συμφωνιών «φουσκώνει» περισσότερο από τις προσδοκίες ότι η κυβέρνηση Τραμπ θα δεχθεί τα πιο τολμηρά επιχειρηματικά εγχειρήματα. Η προσφορά που έκανε η Paramount για τη Warner πριν από μερικές ημέρες περιλαμβάνει 54 δισ. δολάρια σε δάνεια από τις BofA, Citigroup και την επενδυτική εταιρεία Apollo Global Management. Η προσφορά της Netflix περιλαμβάνει χρέος 59 δισ. από τις Wells Fargo, BNP Paribas και HSBC.

Αν ο πόλεμος προσφορών συνεχιστεί, είναι πιθανό να αυξηθεί και το επίπεδο του χρέους, ένα σενάριο ιδιαίτερα ανησυχητικό στην περίπτωση της Warner, η οποία στο παρελθόν έχει αντιμετωπίσει σημαντικά οικονομικά προβλήματα ακριβώς λόγω υψηλού χρέους. Σε γενικές γραμμές,

Το **κρατικό** επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας έκανε τη μεγαλύτερη μοχλευμένη εξαγορά στην ιστορία, με την απόκτηση της Electronic Arts, έναντι 55 δισ. δολαρίων, με χρέος 20 δισ.

οι τράπεζες της Wall Street απέφευγαν τις μεγάλες συμφωνίες με χρέος μετά το 2022 λόγω του υψηλού όγκου συμφωνιών που

απέτυχαν ή καθυστέρησαν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι τράπεζες να κρατάνε τα δάνεια στα βιβλία τους αντί να τα πουλάνε σε

πολύ χαμηλότερη τιμή σε επενδυτές. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του χρέους ύψους 13 δισ. δολαρίων για την εξαγορά του Twitter από τον Ελον Μασκ, το οποίο έμεινε για δύο χρόνια στους ισολογισμούς τραπεζών λόγω της χαμηλής απόδοσης της εταιρείας social media.

Πριν από μερικούς μήνες, μια ομάδα επενδυτών που περιελάμβανε το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Σαουδικής Αραβίας, έκανε τη μεγαλύτερη μοχλευμένη εξαγορά στην ιστορία, με την απόκτηση μιας από τις μεγαλύτερες εταιρείες gaming στον κόσμο, της Electronic Arts, έναντι 55 δισ. δολαρίων, με χρέος 20 δισ.

Στο συνέδριο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών της Goldman Sachs που διενεργήθηκε πριν από μερικές ημέρες, οι τραπεζίτες δήλωσαν βέβαιοι ότι οι συμφωνίες θα συνεχιστούν, ακόμη και οι πολύ μεγάλες που απαιτούν ισχυρή χρηματοδότηση. Οι πελάτες τους είναι διατεθειμένοι να ανεβάσουν το μέγεθος, να επεκτείνουν την τεχνολογία και να αντισταθμίσουν το βάρος των δασμών.

Ο οικονομικός διευθυντής της Goldman ανέφερε ότι ίσως έχει ήδη ξεκινήσει η πολυαναμενόμενη έκρηξη συμφωνιών private equity, ενός τομέα που κατ'εξοχήν αξιοποιεί το χρέος για τη χρηματοδότηση συμφωνιών.

Πρόσωπο της χρονιάς ο CEO της Nvidia Γένσεν Χουάνγκ

Τον **Γένσεν Χουάνγκ** επέλεξαν οι Financial Times για πρόσωπο της χρονιάς, σε μια εξέλιξη που δεν προκαλεί εντύπωση, αφού ο CEO της Nvidia υπήρξε ο αδιμφισβήτητος πρωταγωνιστής του 2025. «Ο διευθύνων σύμβουλος της Nvidia έχει υπάρξει η κινήνη δύναμη πίσω από την τεράστια άνοδο της τεχνικής νοημοσύνης, η οποία έχει τη δυνατότητα να αλλάξει την παγκόσμια οικονομία», αναφέρουν οι Financial Times. Μέσα στο 2025, η Nvidia έγινε η πολυτιμότερη εταιρεία του κόσμου, με την κεφαλαιοποίησή της να ξεπερνά πρόσκαιρα και τα 5 τρις. δολάρια (αυτή τη στιγμή διαμορφώνεται γύρω στα 4,4 τρις. δολάρια). Τα τοπία της είναι περιζήτητα ανά τον πλανήτη, αφού θεωρούνται αναγκαία για την ανάπτυξη των μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης. Ο ίδιος ο Χουάνγκ, ο οποίος συνίδρυσε την εταιρεία το 1993 και κατέχει τον τίτλο του CEO έκτοτε, διαθέτει περιουσία 157 δισ. δολαρίων και είναι ο 8ος πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, καθώς ελέγχει το 3% της Nvidia. Γεννημένος στην Ταϊβάν, ο επιχειρηματίας μετακόμισε στην Ταϊλάνδη

ως παιδί, αλλά η οικογένειά του τον έστειλε μαζί με τον αδελφό του στις ΗΠΑ κατά τη διάρκεια ενός πραξικοπήματος.

Ο Χουάνγκ «κατέβασε» την ιδέα για την εταιρεία σε ένα τραπέζι του εστιατορίου Denny's, όπου δούλευε αρχικά ως λαντζέρης και μετά ως βοηθός σερβιτόρου. Ηθελε να φτιάξει ένα τοπίο που θα μπορούσε να τροφοδοτήσει γραφικά 3D σε προσωπικά οικονομία», αναφέρουν οι Financial Times. Και σε εκείνο το τραπέζι του Denny's συνάντησε δύο φίλους του, με τους οποίους κατέληξαν στη μορφή που θα έπαιρνε η Nvidia. Ο ίδιος, λοιπόν, έβλεπε την Αμερική σαν ένα μέρος που θα σου δώσει μια ευκαιρία, εάν είσαι διατεθειμένος να την αξιοποιήσεις. Και η Nvidia έκανε τα πρώτα της βήματα με την ίδια λογική. Την Πέμπτη, το περιοδικό Time έδωσε τον δικό του τίτλο του προσώπου της χρονιάς στους «αρχιτέκτονες της AI», μεταξύ των οποίων ο Χουάνγκ, ο CEO της xAI Ελον Μασκ, της Meta Μαρκ Ζούκερμπεργκ και της OpenAI Σαμ Αλτμαν. Πέρσι, οι Financial Times επέλεξαν για πρόσωπο της χρονιάς τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ.

ALPHA BANK

www.alphabank.com.cy
8000-3333

ALPHA
Προθεσμιακή
Κατάθεση

Επιτόκιο
1,50%
για 12 μήνες

**Απόδοση με
ALPHA κεφάλαιο**

- ▶ Ελάχιστο ποσό κατάθεσης **€100.000**
- ▶ Διαθέσιμο για **νέες** και **υφιστάμενες** καταθέσεις
- ▶ **Καταβολή τόκου** στη λήξη της προθεσμιακής κατάθεσης

Ισχύουν όροι & προϋποθέσεις.

Πλήγμα σε τουρισμό, εμπόριο και βιομηχανία

Αν τα μπλόκα των αγροτών συνεχιστούν η ζημιά θα είναι τεράστια, καθώς πολλοί κλάδοι ποντάρουν στον τζίρο των εορτών

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σημαντικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας προκαλούν οι κινητοποιήσεις των αγροτών. Τουρισμός, παραγωγή, μεταφορές, λιανικό εμπόριο, αλλά και υπηρεσίες επιβραδύνουν, με αποτέλεσμα αν τα μπλόκα συνεχιστούν να απειλείται με επιβράδυνση ακόμη και ο ρυθμός οικονομικής επέκτασης για τον τρέχοντα μήνα. Όλοι οι κλάδοι αναφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, με τους φορείς εκπροσώπων τους να προειδοποιούν για το χειρότερο. Ιδιαίτερα έντονο είναι το πρόβλημα στον τουρισμό λόγω των επικείμενων αργιών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Τις τελευταίες μέρες και καθώς τα μπλόκα των αγροτών έχουν αρχίσει να δυσκολεύουν ή και να καθιστούν αδύνατες τις μετακινήσεις προς τους περισσότερους χειμερινούς προορισμούς διακοπών, οι ξενοδόχοι σε αυτά τα μέρη δέχονται ολοένα και περισσότερα τηλεφωνήματα για ακυρώσεις κρατήσεων. Πρόκειται για τους ταξιδιώτες που δεν έχουν καταβάλει προκαταβολές. Άλλοι ζητούν επιστροφή χρημάτων και άλλοι οδηγίες για εναλλακτικές διαδρομές προσέγγισης των προορισμών. Σε κάθε περίπτωση οι νέες κρατήσεις είναι πολύ περιορισμένες. Η κατάσταση αυτή οδήγησε τον πρόεδρο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων, Γιάννη Χατζή, στην αποστολή επιστολής προς τους υπουργούς Προστασίας του Πολίτη, Υποδομών και Μεταφορών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με την οποία προειδοποιεί ότι «τυχόν συνέχιση της συγκεκριμένης κατάστασης ή και επέκταση των αποκλεισμών και

σε άλλους βασικούς οδικούς άξονες ή και σε αεροδρόμια και λιμάνια, θα δημιουργήσει ακόμη μεγαλύτερες δυσκολίες στις μετακινήσεις, ενισχύοντας το κλίμα ανασφάλειας και οδηγώντας αναπόφευκτα σε περαιτέρω ακυρώσεις».

«Έχουν σταματήσει να χτυπούν τα τηλέφωνα», τονίζει χαρακτηριστικά στην «Κ» ξενοδόχος από τη Βίτσα στα Ζαγοροχώρια. Τόσο περιορισμένες είναι οι κρατήσεις για αυτή την περίοδο, που οι αρχικές εκτιμήσεις για μέσες πληρότητες άνω του 90% κατά τις αργίες των εορτών και άνω του 70% για την περίοδο από τις 15 Δεκεμβρίου

Ξενοδόχοι σε ορεινές περιοχές κάνουν λόγο για κύμα ακυρώσεων και εξαιρετικά χαμηλές κρατήσεις λόγω των κλειστών δρόμων.

έως τις 15 Ιανουαρίου στους ορεινούς και ημιορεινούς προορισμούς έχουν διαψευστεί πλήρως. Τουλάχιστον επί της παρούσης. Οι εκτιμήσεις με βάση την τρέχουσα τάση στην αγορά μιλούν πλέον για 50%. Την κατάσταση αυτή και τις προβλέψεις αυτές αναφέρει μιλώντας στην «Κ» ο επικεφαλής της άτυπης ομάδας ξενοδόχων των ορεινών και ημιορεινών προορισμών της χώρας, γενικός γραμματέας της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων και πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων Δράμας Αγγελος Καλλιός. Τα επόμενα εικοσιτετράωρα θα είναι καθοριστικά για το πώς θα διαμορφωθούν τα έσοδα των ξενοδοχείων αυτή την εορταστική πε-

«Κάθε μορφή διεκδίκησης οφείλει να λαμβάνει υπόψη ότι το τρέχον τέταρτο τρίμηνο του έτους είναι εξαιρετικά κρίσιμο για την οικονομία και τις επιχειρήσεις, λόγω και της εορταστικής περιόδου», τονίζουν ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΣΕΤΕ και ΣΒΕ.

ρίοδο, το πιο κρίσιμο διάστημα για τη λειτουργία τους. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων υπογραμμίζει ότι «είναι κρίσιμο οι μορφές των κινητοποιήσεων να μην προκαλούν δυσανάλογες επιπτώσεις σε άλλους κλάδους της οικονομίας και στην τοπική κοινωνία», οπότε «είναι απαραίτητο οι αποφάσεις

όλων των παραγωγικών φορέων να σέβονται το δικαίωμα κάθε επιχειρήσης να λειτουργεί απρόσκοπτα».

Την ίδια ώρα, εντονότερες είναι οι αντιδράσεις και από άλλους κλάδους. Είναι χαρακτηριστικό ότι με κοινή ανακοίνωση ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), η Ελληνική Συνομοσπονδία

Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) και ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΕ) κάλεσαν τη Δευτέρα τους εκπροσώπους του αγροτικού κόσμου και της πολιτείας να προσέλθουν στον διάλογο ώστε να αποτραπεί «η δημιουργία

σοβαρών επιπλοκών στο σύνολο της οικονομίας». Στην ανακοίνωση επισημαίνεται ότι στο λιανικό εμπόριο η μεγάλη σημασία του δ' τριμήνου έγκειται στο γεγονός ότι φέρνει τον υψηλότερο τζίρο της χρονιάς, φθάνοντας πέρυσι τα 19 δισ. ευρώ. «Φέτος οι επιδόσεις του τριμήνου εξελίσσονται σε στοίχημα επιβίωσης για χιλιάδες επιχειρήσεις, με τον κλάδο να προσπαθεί να ισοσκελίσει τα υπέρογκα λειτουργικά κόστη με σημαντική αύξηση του κύκλου εργασιών, η οποία εν πολλοίς εξαρτάται από την αγοραστική κίνηση των εορτών».

Ο τουριστικός τομέας, όπως προαναφέρθηκε, προσδοκά για την εορταστική περίοδο σημαντικό μέρος των ετήσιων εσόδων του και μάλιστα ο χειμερινός τουρισμός αποτελεί την κύρια πηγή εισοδήματος για τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις σε πολλούς προορισμούς που βρίσκονται εντός του εύρους των αγροτικών κινητοποιήσεων. Για τη βιομηχανία, το διάστημα αυτό είναι καθοριστικό για την ολοκλήρωση παραγγελιών και τη διαμόρφωση των ετήσιων αποτελεσμάτων, την πορεία των εξαγωγών και τη συνολική παραγωγική δυναμική της χώρας. «Απαραίτητη συνθήκη για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς, της εφοδιαστικής αλυσίδας, των μεταφορών και της εν γένει οικονομικής δραστηριότητας», προειδοποιούν ΣΕΒ, ΕΣΕΕ, ΣΕΤΕ και ΣΒΕ. Και επισημαίνουν εμφατικά ότι «κάθε μορφή διεκδίκησης οφείλει να λαμβάνει υπόψη ότι το τρέχον τέταρτο τρίμηνο του έτους είναι εξαιρετικά κρίσιμο για την οικονομία και τις επιχειρήσεις, λόγω και της εορταστικής περιόδου».

Δύσκολο το εγχείρημα δεύτερου τερματικού σταθμού LNG

Η Gastrade θα αποφασίσει εντός του 2026 εάν θα επενδύσει σε νέο FSRU

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ**

«**Οποιος** καταλήξει να επενδύσει σε δεύτερο FSRU θα είναι ευεργέτης για τη χώρα». Με τη φράση αυτή ο Δημήτρης Κοπελούζος, ιδρυτής της Gastrade που λειτουργεί από το 2024 το πρώτο FSRU της χώρας στην Αλεξανδρούπολη και προωθεί την ανάπτυξη ενός δεύτερου στη Θράκη, θέλησε να περιγράψει τις δυσκολίες μιας τέτοιας επενδυτικής απόφασης στο σημαντικό χρηματοδοτικό περιβάλλον, θέτοντας σε μια πιο ρεαλιστική βάση τη συζήτηση για τις νέες υποδομές αερίου και την

Η Gastrade που λειτουργεί το πρώτο FSRU της χώρας στην Αλεξανδρούπολη (φωτογραφία) και προωθεί την ανάπτυξη ενός δεύτερου στη Θράκη, εμφανίζεται ανοικτή στην είσοδο νέων επενδυτών, ενώ παράλληλα εξετάζει σχέδιο αναβάθμισης της δυναμικότητας του υφιστάμενου FSRU.

ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας για την τροφοδοσία της ΝΑ Ευρώπης.

Η Gastrade θα λάβει την τελική απόφαση για το εάν θα προχωρήσει ή όχι στην υπολοίπιση του δεύτερου FSRU μέσα στο 2026, με την εταιρεία να εμφανίζεται ανοικτή στην είσοδο νέων επενδυτών αλλά και να εξετάζει παράλληλα σχέδιο αναβάθμισης της δυναμικότητας του FSRU Αλεξανδρούπολης. Μέσα στο 2026 ο όμιλος Κοπελούζου θα λάβει και την τελική επενδυτική απόφαση για το έργο GREKY, την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Αιγύπτου που θα μεταφέρει πράσινη ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ συνολικής ισχύος 9 GW που θα εγκατασταθούν στη Βόρεια Αίγυπτο.

Σε συνάντηση που είχε χθες με δημοσιογράφους ο Δημήτρης Κοπελούζος ανέπτυξε τη δυναμική της ενεργειακής αγοράς στην περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης με το τέλος του ρωσικού αερίου μετά το 2027 και τις ευκαιρίες που δημιουργεί για την ανάπτυξη μιας ακόμη υποδομής

FSRU στην Ελλάδα, υπό προϋποθέσεις αλλά και γιατί μεταξύ των τεσσάρων αδειοδοτημένων σχεδίων για νέα FSRU προβάδισμα έχει αυτό της Gastrade. Εξήγησε ότι οι ανάγκες σε αέριο στην αγορά της Ανατολικής Ευρώπης το 2030 υπολογίζονται σε 30-35 δισ. κ.μ. ετησίως.

Η εξαγωγική δυναμικότητα του ελληνικού συστήματος αθροίζει 8,5 δισ. κ.μ. αερίου (5,5 δισ. μέσω του IGB και 3,5 δισ. μέσω Σιδηροκάστρου) και θα φτάσει στα 10 δισ. κ.μ. με την ολοκλήρωση του αγωγού Ελλάδας - Βόρειας Μακεδονίας (1,5 δισ. κ.μ.) που κατασκευάζεται ήδη. Η δυναμικότητα αυτή μπορεί να στηρίξει ένα ακόμη FSRU, όμως –τόνισε– αυτό θα πρέπει να είναι ανταγωνιστικό των τερματικών σταθμών της Κροατίας, της Πολωνίας και της Λιθουανίας που είναι οι ανταγωνιστές της Ελλάδας στην προμήθεια της ουκρανικής αγοράς και λόγω απόστασης μπορούν να προσφέρουν τη μεταφορά του αερίου με χαμηλότερες ταρίφες.

Για να είναι ανταγωνιστικό

ένα δεύτερο ελληνικό FSRU, σύμφωνα με τον ίδιο, θα πρέπει να μειώσουν τις ταρίφες στις χώρες του Κάθετου Διαδρόμου. Η δεύτερη προϋπόθεση που έθεσε, είναι η διασφάλιση μακροχρόνιων συμβάσεων για μεγάλες ποσότητες προμήθειας και με μεγαλύτερες εγγυήσεις. «Το KAPEX είναι το βασικό πρόβλημα», είπε ο κ. Κοπελούζος, διότι πλέον η Ε.Ε. δεν επιδοτεί υποδομές φυσικού αερίου και η ΕΤΕΠ δεν χρηματοδοτεί επίσης, ενώ το κόστος για τέτοια έργα έχει φτάσει στα 650 εκατ. ευρώ. Το FSRU Αλεξανδρούπολης κόστισε 450 εκατ. ευρώ και επιδοτήθηκε με 226 εκατ., επεσήμανε, αναδεικνύοντας την οικονομική διάσταση του έργου, ενώ τόνισε ότι βρίσκεται σε συζήτηση με το αμερικανικό fund DFC.

Το project της Gastrade διαθέτει την πιο στρατηγική θέση στη διαδρομή του Κάθετου Διαδρόμου, έχει τους κατάλληλους μετόχους και βρίσκεται σε συζητήσεις με πελάτες που έχουν δεσμεύσει δυναμικότη-

τα και στον σταθμό της Αλεξανδρούπολης, τόνισε. Επεσήμανε δε τη γεωστратηγική σημασία του FSRU Αλεξανδρούπολης, σημειώνοντας ότι αυτό «ήταν η μόνη αιτία για την επιτυχή σύνοδο στο Ζάππειο και το άνοιγμα στον αμερικανικό παράγοντα». Στον σταθμό της Αλεξανδρούπολης στρέφονται ελληνικές και ξένες εταιρείες καθώς, όπως εξήγησε ο διευθύνων σύμβουλος της Gastrade Κώστας Σφινιάς, τα slots της Ρεβυθούσας έχουν κλείσει έως και το 2036. Ο ίδιος επιβεβαίωσε ότι βρίσκεται σε συζητήσεις με την HELLENIC ENERGY για μακροχρόνια σύμβαση.

Σε ό,τι αφορά τις τιμές LNG ο Δημήτρης Κοπελούζος εκτίμησε ότι θα έχουν καθοδική πορεία καθώς μέσα στους επόμενους 8 μήνες θα μπουν στην αγορά 48 εκατ. τόνοι από το Κατάρ, ενώ αυξάνεται και η παραγωγή των ΗΠΑ. Οι τιμές LNG στη spot αγορά τους τελευταίους μήνες διαμορφώνονται ήδη μόλις κάτω από 3% ακριβότερες από το ρωσικό αέριο, είπε.

Τα σχέδια της Prodea μετά την πώληση ακινήτων αξίας 1,25 δισ.

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Στην **αποπληρωμή** υφιστάμενου δανείου, στη διανομή μερίσματος και στη χρηματοδότηση του επενδυτικού προγράμματος θα διοχετευθούν τα έσοδα που θα αποκομίσει η Prodea Investments από την πώληση χαρτοφυλακίων ακινήτων, συνολικού ύψους 1,25 δισ. ευρώ, στον όμιλο Παπαλέκα (745 εκατ. ευρώ) και στην Εθνική Τράπεζα (510 εκατ. ευρώ). «Ένα ποσό τουλάχιστον 650 εκατ. ευρώ θα κατευθυνθεί για την αποπληρωμή δανείου, ενώ σχεδιάζουμε και νέες επενδύσεις στους τομείς ενδιαφέροντος, δηλαδή τον τουρισμό πολυτελείας και τα logistics μεταξύ άλλων», σημείωσε, στο πλαίσιο σχετικής ενημέρωσης, ο κ. Χρ. Παπαχριστοφόρου, πρόεδρος της Prodea Investments και επικεφαλής της Invel, που ελέγχει ποσοστό άνω του 75% της εισηγμένης.

Παράλληλα, ο ίδιος προανήγγειλε και την επανεπένδυση της Invel στην Prodea, μετά την πρόσφατη πώληση ποσοστού λίγο κάτω του 5% σε θεσμικό επενδυτή. «Θέλουμε να αυξήσουμε και πάλι το ποσοστό μας και αυτό θα γίνει τις επόμενες ημέρες και εβδομάδες», σημείωσε

ο κ. Παπαχριστοφόρου. Σύμφωνα με τα στελέχη του ομίλου, η πώληση των παραπάνω ακινήτων αναμένεται να αποφέρει κέρδος (από την κεφαλαιοποίηση υπεραξιών) που θα ξεπεράσει το 10%, ενώ οι αγοραστές εξασφάλισαν ακίνητα με ετήσια απόδοση 6,5%. Εκτός από την ολοκλήρωση των σημαντικών αυτών συναλλαγών, η στρατηγική της Prodea Investments περιλαμβάνει και τη δημιουργία ενός νέου καθετοποιημένου φορέα επένδυσης σε logistics. Ουσιαστικά δηλαδή θα ακολουθηθεί το μοντέλο της MHV, που αποτελεί τον τουριστικό επενδυτικό «βραχίονα» για την εισηγμένη. Ο νέος αυτός φορέας θα συγκεντρώνει το χαρτοφυλάκιο (νυν και υπό ανάπτυξη) των ακινήτων του ομίλου στην αγορά logistics. Στόχος είναι η αυξημένη ελιξία, καθώς μέσω των διακρίτων αυτών εταιρειών είναι ευκολότερη η επένδυση από ξένα θεσμικά χαρτοφυλάκια που ενδεχομένως ενδιαφέρονται μόνο για ακίνητα logistics, ή μόνο για ακίνητα φιλοξενίας. Ετσι, μπορούν να αγοράσουν μετοχικά μερίδια στους αντίστοιχους φορείς.

Στον τομέα των logistics, η εισηγμένη σχεδιάζει ήδη μια νέα επένδυση μετά την πρόσφατη αγορά οικοπέδου

70 στρεμμάτων στην περιοχή του Μαρκόπουλου. Εκεί, ξεκινάει άμεσα η κατασκευή ενός συγκροτήματος logistics 30.000 τ.μ. και ήδη υφίσταται έντονο μισθωτικό ενδιαφέρον, το οποίο ξεπερνάει σημαντικά τη διαθέσιμη επιφάνεια που θα προκύψει. Παράλληλα, προχωράει και ο σχεδιασμός για το μεγάλο συγκρότημα logistics στο Θριάσιο. Με τα δύο αυτά ακίνητα, το χαρτοφυλάκιο της Prodea στα logistics θα αυξηθεί σε 270.000 τ.μ. (από 140.000 τ.μ. σήμερα), ενώ τα έτησια έσοδα από μισθώματα θα ανέρχονται σε 18 εκατ. ευρώ, από 8 εκατ. ευρώ. Απώτερος στόχος είναι να αυξηθεί κι άλλο σε πάνω από 300.000 τ.μ. και 25 εκατ. ευρώ ετήσιων εσόδων έως το τέλος της δεκαετίας. Στον τομέα του τουρισμού, αντίστοιχα, επενδύονται σήμερα 340 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία νέων ξενοδοχειακών υποδομών. «Θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα χαρτοφυλάκιο αξίας 2 δισ. ευρώ και δυναμικότητας άνω των 2.000 κλειδιών τα επόμενα χρόνια», ανέφερε ο κ. Παπαχριστοφόρου. Τα τουριστικά ακίνητα θα αποτελούν το 70% της αξίας του χαρτοφυλακίου του ομίλου τα επόμενα χρόνια, από 30% που είναι σήμερα.

Υπολογισμός δώρου Χριστουγέννων μέσω online εφαρμογής

Η **ειδική** online εφαρμογή έχει δημιουργήσει το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων της ΓΣΕΕ (ΚΕΠΕΑ) για τον υπολογισμό του δώρου Χριστουγέννων από τους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, ακολουθώντας τις οδηγίες που θα βρουν στην ιστοσελίδα του (kepea.gr). Το χρονικό περιθώριο που προβλέπει ο νόμος για την εμπρόθεσμη καταβολή του είναι η 21η Δεκεμβρίου, με τη ΓΣΕΕ και το ΚΕΠΕΑ να διευκρινίζουν ότι τόσο το δώρο Χριστουγέννων όσο και το δώρο Πάσχα του επιδόμα αδείας κατοχυρώθηκαν περαιτέρω με την Εθνική Γενική ΣΣΕ του 2010. Το δικαιούνται όλοι οι μισθωτοί που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως του εάν έχουν σχέση εργασίας αορίστου ή ορισμένου χρόνου, πλήρους ή μερικώς απασχολητός, και υπολογίζεται για τη χρονική περίοδο από την 1η Μαΐου έως και την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Όσοι καλύπτουν τη συγκεκριμέ-

νη προϋπόθεση δικαιούνται, αν είναι μισθωτοί, ως δώρο έναν μηνιαίο μισθό. Όσοι αμείβονται με ημερομίσθιο, δικαιούνται 25 ημερομίσθια. Όσοι δεν κάλυψαν το σύνολο του χρόνου που θεωρείται ως προϋπόθεση, λαμβάνουν τμήμα του δώρου, ανάλογο με τη χρονική διάρκεια της εργασιακής σχέσης. Ως καταβαλλόμενος μισθός θεωρείται το σύνολο των τακτικών αποδοχών. Σε αυτές, εκτός από τον μισθό ή το ημερομίσθιο, περιλαμβάνονται κάθε άλλους είδους παροχές (είτε σε χρήμα είτε σε είδος, όπως τροφή, κατοικία).

Προϋπόθεση είναι να καταβάλλεται από τον εργοδότη ως αντάλλαγμα της παρεχόμενης εργασίας από τον μισθωτό, τακτικά κάθε μήνα ή κατ' επανάληψιν περιοδικά, σε ορισμένα διαστήματα του έτους. Στις τακτικές αποδοχές εντάσσονται:

- 1) Το επίδομα αδείας.
- 2) Η αμοιβή της νόμιμης υπερωρίας, εφόσον παρέχεται τακτικά.
- 3) Η αμοιβή της υπερεργασίας, εφό-

σον η εργασία αυτή πραγματοποιείται τακτικά.

- 4) Η αμοιβή για εργασία την Κυριακή και σε εξαιρετικές γιορτές ή σε νυκτερινές ώρες, εφόσον η απασχόληση είναι τακτική και μόνιμη.
- 5) Η αξία του κορηγούμενου γάλακτος ημερησίως.
- 6) Η πρόσθετη αμοιβή που δίνεται από τον εργοδότη οικειοθελώς για μεγαλύτερη παραγωγική απόδοση (πριμ), όταν επαναλαμβάνεται για μεγάλο χρονικό διάστημα και σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- 7) Τα φιλοδωρήματα που δίνονται στους μισθωτούς από τρίτους.
- 8) Τα οδοιπορικά έξοδα, όταν δεν εξαρτώνται από την πραγματοποίηση υπηρεσιακών μετακινήσεων, δεν υπόκεινται σε απόδοση λογαριασμού και δεν διακόπτονται κατά τη διάρκεια ασθένειας ή αδείας.
- 9) Η αμοιβή από προμήθειες.
- 10) Το επίδομα κατοικίας.
- 11) Το επίδομα ισολογισμού, εφόσον καταβάλλεται τακτικά κάθε χρόνο.

VOGUE

GREECE

21/12

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LEIGHTON MEESTER
BY DOMEN
& VAN DE VELDE

WONDERLAND

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Ο επικείμενος διαγωνισμός για την παραχώρηση τμήματος του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας, με την προσδοκία ο παραχωρησιούχος να ανήκει στη σφαίρα επιρροής της Δύσης, αποτελεί μόνο ένα κομμάτι του ευρύτερου σχεδιασμού ΗΠΑ και Ελλάδας για τη στρατηγική αναβάθμιση της χώρας και των υποδομών της στη νέα τάξη πραγμάτων που διαμορφώνεται στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη. Σχεδιασμός που περιλαμβάνει την ενέργεια, την ασφάλεια, τις μεταφορές και τη διασφάλιση απρόσκοπτης λειτουργίας της εφοδιαστικής αλυσίδας Ευρώπης και ΗΠΑ σε περιόδους κρίσης.

Το σχέδιο, εκτός από τις ενεργειακές συμφωνίες που δρομολογούνται για τη μεταφορά αμερικανικού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) και τις υπεράκτιες εξορύξεις αμερικανικών εταιρειών για την αναζήτηση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, προβλέπει την ανάπτυξη των κατάλληλων λιμενικών υποδομών για την εξυπηρέτηση τόσο των ενεργειακών μεταφορών όσο και των αμυντικών και άλλων μεταφορών εξοπλισμού και προσωπικού, εξηγούν στην «Κ» πηγές που συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες. Το σχέδιο βρίσκεται ήδη σε εφαρμογή και η κλιμάκωσή του έχει ξεκινήσει να γίνεται φέτος.

Ηδη οι Ηνωμένες Πολιτείες χρησιμοποιούν επίσημα το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης για τον εφοδιασμό των δυνάμεών τους, αλλά και των συμμάχων τους στην ανατολική και κεντρική Ευρώπη, ενώ παράλληλα έχουν αναβαθμίσει την εγκατάσταση στο λιμάνι της Σούδας όπου διατηρούν σημαντική ναυτική παρουσία. Στην Ελευσίνα έχει δρομολογηθεί η αναβάθμιση των ναυπηγείων Ελευσίνας και των λιμενικών τους εγκαταστάσεων, ιδιοκτησίας της αμερικανικής ONEX, με χρηματοδότηση από την αμερικανική κρατική αναπτυξιακή τράπεζα DFC, ενώ τώρα τροχιοδρομεί η διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού για τμήμα του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας που γειτνιάζει με τα ναυπηγεία.

Το «λιμενικό τόξο» αμερικανικού ενδιαφέροντος συμπληρώνουν το λιμάνι της Καβάλας και το λιμάνι του Βόλου. Το λιμάνι του Βόλου, όπως και της Αλεξανδρούπολης, αν και είχε βγει σε διαγωνιστική διαδικασία παραχώρησης, με απόφαση της κυβέρνησης παρέμεινε υπό δημόσιο έλεγχο, με τις απαραίτητες επενδύσεις για την αναβάθμισή του να αναλαμβάνονται από το Υπερταμείο. Υπενθυμίζεται ότι κοντά στον Βόλο βρίσκονται στρατιωτικές εγκαταστάσεις στις οποίες υπάρχει αμερικανική πρόσβαση, ενώ συζητείται και σχέδιο για τη δημιουργία ενός νέου τερματικού σταθμού επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (FSRU), εφόσον απαιτηθεί μεγαλύτερη δυναμικότητα από αυτή που παρέχουν η Αλεξανδρούπολη και η Ρεβυθούσα. Παράλληλα βέβαια αξιολογούνται και άλλες εναλλακτικές για πρόσθετο FSRU, όπως στους Αγίους Θεοδώρους.

Την εντατικοποίηση της συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ στους τομείς της ναυτιλίας, των λιμενικών υποδομών, της ενέργειας και της ασφάλειας είχε

προαναγγείλει ήδη ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης από τις αρχές Νοεμβρίου, αλλά και η πρόεδρος των ΗΠΑ Κιμπερλί Γκίλφοϊλ. Ακολουθώντας τις συμφωνίες της νεοσυσταθείσας εταιρείας Atlantic - See LNG Trade A.E., μέτοχοι της οποίας είναι ο όμιλος Aktor και η ΔΕΠΑ Εμπορίας, με ποσοστά συμμετοχής 60% και 40% αντιστοίχως, για ει-

σαγωγές αμερικανικού φυσικού αερίου και εξαγωγή τους στην ανατολική Ευρώπη και την Ουκρανία. Την εβδομάδα που πέρασε την περαιτέρω προώθηση των ελληνοαμερικανικών σχεδιασμών συζητήσαν ο υπουργός Ναυτιλίας Βασίλης Κικίλιας με την Κιμπερλί Γκίλφοϊλ. Η Αμερικανίδα πρόεδρος σημείωσε ότι «οι ισχυροί σύμμαχοι (σ.σ. όπως η

Ελλάδα) αξίζουν και θα λάβουν ισχυρές συνεργασίες, που βασίζονται στον σεβασμό, στην αμοιβαιότητα και κυρίως στα αποτελέσματα. Και αυτό ακριβώς σκοπεύουμε να κάνουμε και πάνω σε αυτό εργαζόμαστε εδώ και πολλούς μήνες, ακόμη και πριν από την άφιξή μου». Αναφορά, η τελευταία, που σχετίζεται με τις συνομιλίες που έχει κάνει

Το σχέδιο των ΗΠΑ για τα λιμάνια Βόλου και Καβάλας

Η στρατηγική της Ουάσινγκτον για λιμενικές υποδομές που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα Ευρώπης και Αμερικής

Κρίσιμα για ασφαλείς μεταφορές

Το αμερικανικό σχέδιο, παράλληλα με τις ενεργειακές συμφωνίες που προωθούνται, προβλέπει την ανάπτυξη των κατάλληλων λιμενικών υποδομών στην Ελλάδα για την εξυπηρέτηση τόσο των ενεργειακών μεταφορών όσο και των αμυντικών και άλλων μεταφορών εξοπλισμού και προσωπικού, εξηγούν στην «Κ» πηγές που συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες.

Σε πρώτο πλάνο η Ελευσίνα

Το αμέσως επόμενο βήμα είναι ο διαγωνισμός για την υποπαραχώρηση τμημάτων του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας, στον οποίο θα περιλαμβάνονται και τμήματα της κερσαίας ζώνης του λιμένα. Το λιμάνι έχει απόσταση 1,5 κλμ. από την εθνική οδό και μικρότερη των 5 κλμ. από το αεροδρόμιο της Ελευσίνας. Εχει εύκολη πρόσβαση στο σιδηροδρομικό δίκτυο και γειτνιάζει με το υπό ανάπτυξη Θρίασιο Εμπορευματικό Κέντρο, που επίσης προχωράει με χρηματοδότηση από την Τράπεζα Πειραιώς και την αμερικανική DFC.

ο κ. Κικίλιας, κατόπιν σχετικών οδηγιών από τον πρωθυπουργό, ήδη από το καλοκαίρι κατά την επίσκεψή του στην Ουάσινγκτον, με τον Αμερικανό υπουργό Εσωτερικών και επικεφαλής του Εθνικού Συμβουλίου Ενέργειας Κυριαρχίας των ΗΠΑ Νταγκ Μπέργκαμ. Συνομιλίες που, όπως και αυτές που διεξάγει ο υπουργός Ενέργειας Σταύρος Παπασταύρου, στοχεύουν στην άμεση ενίσχυση των ναυτιλιακών, ενεργειακών και αμυντικών σχέσεων Ελλάδας - ΗΠΑ. Κάτι που προκύπτει άλλωστε εύκολα και από τις εξελίξεις στα μέτωπα αυτά τους τελευταίους μήνες. «Οι συνεχείς συνεισφορές της Ελλάδας στην παγκόσμια ναυτιλία διασφαλίζουν ότι ο καιρικός ρόλος της ως περιφερειακού και παγκόσμιου κόμβου θα αυξάνεται και θα ενισχύεται ακόμη περισσότερο τα επόμενα χρόνια», ανέφερε χαρακτηριστικά την Τρίτη η Αμερικανίδα πρόεδρος απευθυνόμενη στον Έλληνα υπουργό Ναυτιλίας. Και ο κ. Κικίλιας απαντώντας στις δημόσιες αυτές τοποθετήσεις της Κιμπερλί Γκίλφοϊλ ξεκαθάρισε ότι όσον αφορά το χαρτοφυλάκιο του «η συνεργασία θα έχει στόχο την ευημερία και την ανάπτυξη των δύο χωρών μας» και αφορά «θέματα των λιμενικών υποδομών, των αμερικανικών επενδύσεων στη χώρα μας σε λιμενικές υποδομές, σε θέματα συμφωνιών σε σχέση με τη ναυτιλία και τα θέματα ασφαλείας».

Το αμέσως επόμενο βήμα λοιπόν είναι η προκήρυξη ανοικτού διεθνούς διαγωνισμού για την υποπαραχώρηση τμημάτων του Οργανισμού Λιμένος Ελευσίνας. Ο διαγωνισμός αναμένεται να προκηρυχθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2026 και θα διεξαχθεί από το Υπερταμείο. Η σχετική εντολή προέρχεται από την Προεδρία της Κυβέρνησης και θα περιλαμβάνει τμήματα της κερσαίας ζώνης του λιμένα της Ελευσίνας. Το λιμάνι έχει απόσταση μόλις 1,5 κλμ. από την εθνική οδό και μικρότερη των 5 κλμ. από το αεροδρόμιο της Ελευσίνας. Εχει εύκολη πρόσβαση στο σιδηροδρομικό δίκτυο και γειτνιάζει με το υπό ανάπτυξη Θρίασιο Εμπορευματικό Κέντρο, που επίσης προχωράει με χρηματοδότηση από την Τράπεζα Πειραιώς και την αμερικανική DFC.

Υπενθυμίζεται επίσης ότι η αμυντική συνεργασία Ελλάδας - ΗΠΑ βασίζεται στη Συμφωνία Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA), η οποία έχει ανανεωθεί και διευρυνθεί επανειλημμένα τα τελευταία χρόνια, ενισχύοντας τον στρατηγικό ρόλο της Ελλάδας στην ευρύτερη περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, η βάση στον Κόλπο της Σούδας στην Κρήτη (η οποία χαρακτηρίζεται αυξημένης σημασίας για τις ΗΠΑ) και η χρήση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης θεωρούνται αμοιβαίως επωφέλη για την εθνική ασφάλεια και των δύο χωρών. Η Αλεξανδρούπολη τα τελευταία χρόνια, ειδικά μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία, έχει αναδειχθεί σε σημαντικό κόμβο για τη μεταφορά δυνάμεων του ΝΑΤΟ. Διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι στο όμι και τόσο από τη μεριά της συμφωνία μπορεί να διευρυνθεί και να περιλάβει και άλλες λιμενικές και άλλου τύπου υποδομές αμερικανικού ενδιαφέροντος.

Πώς η Δύση έχασε τον έλεγχο σε Πειραιά και Θεσσαλονίκη

Στα τέλη της δεκαετίας του 2000 η τότε κυβέρνηση Κώστα Καραμανλή συμφώνησε με την Κίνα να παραχωρήσει μέρος της κερσαίας ζώνης του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς στην κρατική κινεζική εταιρεία Cosco προκειμένου να αναπτύξει τους προβλήτες 2 και 3 του τερματικού σταθμού εμπορευματοκιβωτίων στο Νέο Ικόνιο. Κατόπιν σημαντικών επενδύσεων ο παρωχημένος τερματικός σταθμός εμπορευματοκιβωτίων κατέστη ισχυρός διαμετακομιστικός κόμβος. Έτσι, όταν η Ελλάδα αναγκάστηκε να ζητήσει βοήθεια από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ το 2010 και να ανακαταστεί να προχωρήσει σε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα αποκρτικοποιήσεων, ο διαγω-

νισμός για την πώληση του 51% του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς δεν μπορούσε να σταματήσει την κινεζική παρουσία και να βάλει τέλος στην 35ετή σύμβαση παραχώρησης των προβλητών 2 και 3. Το θέμα απασχόλησε ιδιαίτερα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού και Εσωτερικής Αγοράς, διότι κρίθηκε πως η Cosco είχε αποκτήσει ένα τεράστιο εγγενές πλεονέκτημα έναντι οποιουδήποτε άλλου υποψήφιου επενδυτή. Η Cosco γνώριζε άριστα τις λιμενικές εγκαταστάσεις και την αγορά και είχε ήδη επενδύσει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ για την ανάπτυξη των προβλητών. Όμως, το γεγονός ότι ο κύριος όγκος εργασιών εμπορευματοκιβωτίων ήταν ήδη υπό τον

έλεγχό της μείωσε σημαντικά το ενδιαφέρον άλλων μεγάλων λιμενικών ομίλων και κυρίως της δανικής Maersk (μέσω της APM Terminals) να διεκδικήσουν ολόκληρο τον ΟΛΠ. Ο διαγωνισμός για την πώληση του 51% του ΟΛΠ προκηρύχθηκε το 2014, ενώ η μεταβίβαση των μετοχών και η ολοκλήρωση της συναλλαγής πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο του 2016. Αρχικά κι άλλοι επενδυτές ενδιαφέρθηκαν, αλλά στην τελική φάση υποβολής δεσμευτικών προσφορών, η Cosco Shipping ήταν ο μοναδικός που απέμεινε στη διαδικασία. Και καθώς έτσι το λιμάνι πέρασε υπό κινεζικό έλεγχο, με τη σύμβαση παραχώρησης να λήγει το 2062. Δύο χρόνια πριν παραχωρηθεί

το λιμάνι του Πειραιά ξεκίνησε και ο διαγωνισμός για το λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Ο κύριος διαγωνισμός για την πώληση του πλειοψηφικού πακέτου (67%) των μετοχών του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης (ΟΛΘ Α.Ε.) ξεκίνησε το 2014. Το προφίλ ρίσκου της Ελλάδας την περίοδο εκείνη αυξανόταν, καθώς η συγκυβέρνηση Σαμαρά - Βενιζέλου προσέκρουσε στην εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας και οι εκλογές του Ιανουαρίου 2015 έφεραν στην κυβέρνηση τον συνασπισμό ΣΥΡΙΖΑ - Ανεξαρτητών Ελλήνων, που τελικά οδήγησε τη χώρα σε ένα τρίτο μνημόνιο και έθεσε τις τράπεζες σε capital controls. Οι δεσμευτικές προσφορές για την απόκτη-

ση του 67% της ΟΛΘ Α.Ε. υποβλήθηκαν στις 24 Μαρτίου 2017 και ο προτιμητέος επενδυτής, η κοινοπραξία με επικεφαλής οχήματα συμφερόντων του ελληνικής καταγωγής Ρώσου επιχειρηματία και πρώην μέλους της ρωσικής Δούμας, Ιβάν Σαββίδη, ανακηρύχθηκε τον Απρίλιο του 2017. Δεσμευτικές προσφορές κατέθεσαν και η International Container Terminal Services Inc. (ICTSI), εταιρεία με έδρα τις Φιλιππίνες, όπως και η DP World, εταιρεία με έδρα το Ντουμπάι. Ωστόσο, οι προσφορές τους ήταν χαμηλότερες από το τιμήμα των 231,9 εκατ. που έδωσε το σχήμα Σαββίδη. Καμία ευρωπαϊκή και βέβαια καμία αμερικανική εταιρεία δεν εμφανίστηκε στο δια-

γωνισμό για το λιμάνι της Θεσσαλονίκης ούτε βέβαια και για τον Πειραιά. Το μεγάλο «ελληνικό ρίσκο», όπως αποτυπώνεται τότε και στις αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων, ήταν ένας από τους βασικούς λόγους. Ωστόσο η γεωστρατηγική αξία των υποδομών αυτών δεν αμφισβητήθηκε ποτέ. Καμία δυτική κυβέρνηση όμως δεν διέθετε κρατικό εταιρικό βραχίονα τον οποίο θα μπορούσε να «καλοδηγήσει» σε μια συναλλαγή, όπως μπορούν κρατικές κινεζικές επιχειρήσεις, αλλά και επιχειρήσεις από τον Περσικό Κόλπο ή άλλα απολυταρχικά καθεστώτα. Το «έλλειμμα» αυτό ήρθε να εξισορροπήσει έως έναν βαθμό η ίδρυση τον Δε-

κέμβριο του 2019 της αμερικανικής κρατικής αναπτυξιακής τράπεζας DFC μέσω του νόμου BUILD Act του 2018 (Better Utilization of Investments Leading to Development Act), ο οποίος ψηφίστηκε με διακομματική υποστήριξη. Εκτότε η δραστηριότητα της στην Ελλάδα είναι αυξημένη και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων χρηματοδοτικές γραμμές, εγγυήσεις για τα ναυπηγεία της Ελευσίνας και για την ανάπτυξη του Θριασίου Εμπορευματικού Κέντρου. Επιπλέον, υπάρχει ενδιαφέρον για το λιμάνι του Βόλου, καθώς και συμμετοχή σε χρηματοδοτικά σχήματα που αφορούν την εισαγωγή και πώληση αμερικανικού LNG μέσω της Ελλάδας.

Στα 13,5 δισ. ο κλάδος τεχνολογίας στην Ελλάδα έως το 2030

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Αναμένεται με σειρά από προκλήσεις, που εδώ και κάποια χρόνια εξακολουθούν να προκαλούν «πονοκέφαλο» στις ελληνικές επιχειρήσεις, βρίσκονται στελέχη του κλάδου ΤΠΕ (τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών), την ώρα που το προβλεπόμενο μέγεθος του κλάδου της ψηφιακής τεχνολογίας το 2030 αναμένεται να αγγίξει σε αξία τα 13,5 δισ. ευρώ, συεισφέροντας περίπου στο 6% του προβλεπόμενου εθνικού ΑΕΠ.

Σύμφωνα με μελέτη της Deloitte με τίτλο «Ψηφιακή Ελλάδα 2025 - από τη στρατηγική στην υλοποίηση», που εκπονήθηκε για λογαριασμό του ΣΕΠΕ και περιλαμβάνει πρωτογενή έρευνα με τη συμμετοχή 190 στελεχών, αν και ο κλάδος ΤΠΕ ενισχύεται

δυναμικά στην Ελλάδα, η γραφειοκρατία (48,9%), η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού (47,9%) αλλά και οι καθυστερήσεις έργων ψηφιακού μετασχηματισμού (43,2%) εξακολουθούν να αποτελούν τα μεγαλύτερα «αγκάθια» για τον κλάδο. Ακολουθούν τα χαμηλά επίπεδα έρευνας και καινοτομίας (33,2%), αλλά και η έλλειψη σύνδεσης ΑΕΙ με αγορά εργασίας (24,2%). Χαμηλότερα βρίσκονται στη σχετική κατάταξη ζητήματα όπως η περιορισμένη χρηματοδότηση (20,5%), η περιορισμένη εξωστρέφεια (20%) αλλά και το brain drain (17,9%). Πάντως, περίπου το 84% ομολογεί ότι έχει σημειωθεί πρόοδος από την πολιτεία τα τελευταία χρόνια στην επιτάχυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενώ περίπου ένας στους δύο εκφράζει ικανοποι-

Γραφειοκρατία, έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και οι καθυστερήσεις έργων ψηφιακού μετασχηματισμού εξακολουθούν να αποτελούν τα μεγαλύτερα «αγκάθια».

ηση όσον αφορά την ενίσχυση της εξωστρέφειας αλλά και της ανταγωνιστικότητας. Παρ' όλα αυτά, λιγότερο ομολογεί ότι έχει σημειωθεί πρόοδος από την πολιτεία τα τελευταία χρόνια στην επιτάχυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενώ περίπου ένας στους δύο εκφράζει ικανοποι-

τα τελευταία έτη, ενώ ικανοποιητική κρίνει την πρόοδο ως προς την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού περίπου το 40%.

Πιο θετικά κρίνει σχεδόν ένας στους δύο την πρόοδο της πολιτείας ως προς την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Σχετικά με την αξιολόγηση της ταχύτητας υλοποίησης των δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, οι απόψεις φαίνεται πως διίστανται. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, όπως παρουσιάστηκαν στο χθεσινό συνέδριο Digital economy forum 2025 του ΣΕΠΕ, το 36% των ερωτηθέντων απάντησε πως αυτή είναι πολύ (2%) ή σχετικά γρήγορη (34%), το 27% ούτε γρήγορη ούτε αργή ενώ τρεις στους δέκα εκτιμούν ότι είναι σχετικά αργή. Οι τομείς που χρήζουν βελτίωσης σε

ό, τι αφορά τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό είναι η υγεία, η δημόσια διοίκηση, η παιδεία, η Δικαιοσύνη, αλλά και οι μεταφορές. Την ίδια ώρα, το 68% των στελεχών θεωρεί ότι ο κλάδος ΤΠΕ έχει διαγράψει πρόοδο σε μεγάλο και πολύ μεγάλο βαθμό από το 2019 έως σήμερα, ωστόσο το στελέχη δείχνουν πιο επιφυλακτικά για την πορεία του κλάδου στην Ελλάδα την επόμενη 5ετία. Αν και το 27% δήλωνε σημαντικά αισιόδοξο το 2024, το ποσοστό μειώθηκε φέτος στο 11,1%. Κατά τα λοιπά, ο κλάδος της ψηφιακής τεχνολογίας αναμένεται να αγγίξει σε αξία τα 13,5 δισ. ευρώ έως το 2030, αντιστοιχώντας περίπου στο 6% του προβλεπόμενου εθνικού ΑΕΠ, ενώ το συνολικό αποτύπωμα -άμεσο και έμμεσο- αναμένεται να υπερβεί τα 27 δισ. ευρώ.

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Η εταιρεία LATHEA GROUP HOLDING LTD. με αριθμό μητρώου εργοδότη (ΑΜΕ) 3226175/1/6499 ζητά να προσλάβει Καθαρίστρια Γραφείου και Ιδιωτικό Οδηγό (Πλήρης Απασχόληση) με αρκετά καλού; όρους εργοδότησης, όχι χαμηλότερους από τη σχετική συλλογική σύμβαση.

Οι ενδιαφερόμενοι να απεστίνονται στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ στο τηλέφωνο 22403000.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Νο1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

«Πόλεμος» για τον δεύτερο σταθμό φυσικού αερίου

Ποιοι μπαίνουν στην κούρσα για το νέο FSRU, τα τέσσερα σχέδια σε Ελλάδα

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Όταν το 2022 η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία ανέτρεψε συθέμελα το ενεργειακό στάτους δεκαετιών της Ευρώπης, οι εγκαταστάσεις LNG της Ρεβυθούσας έγιναν σημείο αναφοράς για τον ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αναζωπυρώνοντας το ενδιαφέρον εγχώριων ομίλων για την ανάπτυξη νέων σταθμών επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (FSRU).

Με τη στρατηγική απόφαση της Ε.Ε. να τερματίσει οριστικά τις εισαγωγές ρωσικού αερίου έως το 2027 και με τις ΗΠΑ να βλέπουν την Ελλάδα ως πύλη για την προώθηση αμερικανικού LNG προς τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και πέραν αυτής, επενδυτικά σχέδια που είχαν εκπονηθεί τα προηγούμενα χρόνια αποκτούν νέο momentum.

Τέσσερα αδειοδοτημένα έργα –άλλα περισσότερο και άλλα λιγότερο ώριμα– διεκδικούν τη θέση του δεύτερου, έπειτα από αυτό της Αλεξανδρούπολης που λειτουργεί από το 2024, FSRU της χώρας. Οι ΗΠΑ θεωρούν απαραίτητη την ενίσχυση της χώρας με ένα ακόμη FSRU για τον όγκο LNG που στοχεύουν να στείλουν μέσω της Ελλάδας στην Ευρώπη και φέρονται διαθέσιμες να τη στηρίξουν χρηματοδοτικά προκειμένου να προχωρήσει τάχιστα.

Η «κούρσα» σε επιχειρηματικό επίπεδο διεξάγεται μεταξύ της Motor Oil, της HELLENiQ ENERGY, του ομίλου Κοπελούζου και της εφοπλιστικής οικογενείας Δράγνη, που έχουν σχεδιάσει FSRU σε Κόρινθο, Θεσσαλονίκη, Θράκη και Βόλο αντίστοιχα, ενώ «σφήνα» φαίνεται να μπαίνει και η Ακτορ μετά τη δυναμική είσοδό της στην προμήθεια LNG μέσω της κοινής εταιρείας Atlantic See LNG Trade που συνέστησε με τη ΔΕΠΙΑ.

Η Atlantic See LNG Trade μετά τις μακροχρόνιες συμβάσεις που υπέγραψε πρόσφατα με την αμερικανική Venture Global για την προμήθεια LNG και τη ρουμανική Nova Power και την ουκρανική Naftogaz για πώληση βρίσκεται σε συζητήσεις για την υπογραφή συμβάσεων και με εταιρείες της Ουγγαρίας, της Βουλγαρίας και της Μολδαβίας, αλλά και με άλλους προμηθευτές εξ Αμερικής πέραν της Venture Global.

Στο Annual Capital Link Invest in Greece Forum στη Νέα Υόρκη ο αναπληρωτής υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ για την Ευρώπη, Τζόσουα Βολς, παρουσία του αντιπροέδρου της ελληνικής κυβέρνησης, Κωστή Χατζηδάκη, υπογράμμισε την ανάγκη η Ελλάδα να κινηθεί γρήγορα ώστε να αυξήσει την ικανότητα υποδοχής αμερικανικού LNG και να συμβάλει στην πλήρη αξιοποίηση του Κάθετου Διαδρόμου, που συνδέει το ελληνικό σύστημα φυσικού αερίου με τα συστήματα των χωρών στον γεωγραφικό άξονα μέχρι την Ουκρανία. Ανέφερε ότι 36 δισ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου πρέπει να προστεθούν στην ευρωπαϊκή αγορά σε λιγότερο από δύο χρόνια, χαρακτηρίζοντας την τρέχουσα συγκυρία «τεράστια ευκαιρία» και τόνισε ότι απαιτείται ταχεία και αποτελεσματική σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Τα ζητήματα της μεγιστοποίησης της ροής αμερικανικού LNG μέσω Ελλάδας και των απαραίτητων υποδομών κυριάρχησαν και στις συνομιλίες που είχε την ίδια ημέρα στην Ουάσιγκτον ο διευθύνων σύμβουλος της Ακτορ, Αλέξανδρος Εξάρχου, με στελέχη του Λευκού Οίκου και συνεργάτες του προέδρου Τραμπ. Η αμερικανική πλευρά εμφανίζεται να πιέζει για άμεση προώθηση ενός δεύτερου FSRU και δηλώνει έτοιμη να διευ-

κολύνει τη χρηματοδότηση μέσω της κρατικής αναπτυξιακής τράπεζας των ΗΠΑ, DFC. Τα τέσσερα υποψήφια έργα αξιολογούνται υπό το πρίσμα της στρατηγικής σημασίας των ελληνικών λιμανιών για τα αμερικανικά συμφέροντα γι' αυτό και διαγωνίζονται για την αμερικανική στήριξη, με τις διατανατικές επαφές και συζητήσεις να πυκνώνουν το τελευταίο διάστημα. Κρίσιμη παράμετρος για τη λήψη τελικής επενδυτικής απόφασης είναι η χρηματοδότηση, καθώς τα έργα του φυσικού αερίου δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ευρωπαϊκά κονδύλια και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων λόγω των ευρωπαϊκών κανονισμών για την κλιματική αλλαγή. Η δεύτερη σημαντική παράμετρος είναι η εξασφάλιση μακροχρόνιων συμβολαίων δέσμευσης δυναμικότητας από πελάτες, ζητήματα για τα οποία η πλευρά των ΗΠΑ μπορεί να παρέμβει διευκολύνοντας τους επενδυτές. Το πιο ώριμο έργο σήμερα είναι το FSRU Θράκης, το δεύτερο που προωθεί η Gastrade μετά την Αλεξανδρούπολη, με μετόχους την κ. Ελμίνια Κοπελούζου, τη ΔΕΠΙΑ Εμπορίας, την Bulgarttransgas (διαχειριστής του βουλγαρικού συστήματος φυσικού αερίου), τον ΔΕΣΦΑ και την Gaslog. Η δυναμικότητα του έργου φτάνει τα 5,5 δισ. κ.μ. ετησίως με αποθηκευτική δυνατότητα από 170.000 κ.μ. έως 185.000 κ.μ. Η Gastrade αναμένει την έγκριση της περιβαλλοντικής άδειας και βρίσκεται ήδη σε συζητήσεις με δυνητικούς πελάτες στην Ανατολική Ευρώπη, αξιοποιώντας τις σχέσεις που έχει αναπτύξει από προηγούμενο project. Το τελικό κόστος του FSRU Αλεξανδρούπολης έφτασε τα 550 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 220 ήταν επιδότηση. Σήμερα, το κόστος ενός αντίστοιχου έργου υπολογίζεται στα

περίπου 650 εκατ. ευρώ. Λειτουργίες για την πρόοδο του έργου και τα επόμενα βήματα αναμένεται να ανακοινώσει τη Δευτέρα σε συνάντηση που θα έχει με δημοσιογράφους ο Δημήτρης Κοπελούζος.

Τη Βόρεια Ελλάδα και συγκεκριμένα τις εγκαταστάσεις της εταιρείας στον Θερμαϊκό Κόλπο έχει επιλέξει η HELLENiQ ENERGY για την ανάπτυξη του FSRU «Thessaloniki» (HELLENiQ ENERGY) με ετήσια δυναμικότητα 4,82 δισ. κ.μ. και δυνατότητα αποθήκευσης 270.000 κ.μ. Το έργο το οποίο αναπτύσσεται από τη θυγατρική Enerwave (πρώην Elpedison) έχει αδειοδοτηθεί από το 2022, με το ενδιαφέρον της εταιρείας για την υλοποίηση του να αναθερμαίνεται στο νέο ενεργειακό περιβάλλον. Ο αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος της HELLENiQ ENERGY Γιώργος Αλεξόπουλος στην ομιλία του στο Capital Link Invest in Greece Forum στη Νέα Υόρκη αναφέρθηκε στο έργο, το οποίο συνέδεσε με την ενίσχυση της δυνατότητας της χώρας να διαχειριστεί μεγαλύτερες ροές φυσικού αερίου, ιδιαίτερα, όπως είπε, LNG από τις ΗΠΑ. Λίγο πιο νότια, στο λιμάνι του Βόλου στον Παγασητικό Κόλπο, η εταιρεία Mediterranean Gas, συμφερόντων της ισχυρής εφοπλιστικής οικογένειας Δράγνη, έχει πάρει άδεια για την εγκατάσταση FSRU με ετήσια δυναμικότητα 5,2 δισ. κ.μ. και αποθηκευτική δυνατότητα 170.000 κ.μ. Μέσω αυτού του έργου φέρεται να μπαίνει «σφήνα» η Ακτορ, η οποία διά της Atlantic See LNG Trade που συνέστησε με τη ΔΕΠΙΑ έχει αναδειχθεί προνομιακός συνομιλητής των ΗΠΑ στο κομμάτι του ενεργειακού μπιζνέσ. Είναι ενδεικτικές επί αυτού οι σχεδόν ολόήμερες επαφές που είχε ο κ. Εξάρχου τις προηγούμενες ημέρες στην Ουάσιγκτον με αξιωματούχους του Λευκού Οίκου. Η Ακτορ βλέπει την επέκτασή

Οι δύο συν τέσσερις τερματικοί σταθμοί LNG		
ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ		
		
► Χερσαίος σταθμός της Ρεβυθούσας (ΔΕΣΦΑ) <i>Κόλπος Μεγάρων (σε λειτουργία από το 1999)</i>	► FSRU Αλεξανδρούπολης (Gastrade) <i>17,6 κλμ. νοτιοδυτικά του λιμένα της Αλεξανδρούπολης (σε λειτουργία από το 2024)</i>	
7 δισ. κ.μ. αερίου	ΕΤΗΣΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	5,5 δισ. κ.μ. αερίου
225.000 m3	ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ	153.500 m3
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΜΕΝΑ		
► FSRU Θράκης (Gastrade) <i>Στα ανοιχτά της Αλεξανδρούπολης</i>	► FSRU «Dioriga Gas» (Motor Oil) <i>Στην Κόρινθο</i>	
5,5 δισ. κ.μ. αερίου	ΕΤΗΣΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	2,5 δισ. κ.μ. αερίου
170.000 - 185.000 m3	ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ	210.000 m3
► FSRU «Thessaloniki» (HELLENiQ ENERGY) <i>Στα ανοιχτά του Θερμαϊκού κόλπου</i>	► FSRU «ΑΡΓΩ» (Mediterranean Gas) <i>Στον Παγασητικό</i>	
4,82 δισ. κ.μ. αερίου	ΕΤΗΣΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	5,2 δισ. κ.μ. αερίου
270.000 m3	ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ	170.000 m3

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

της στον τομέα της αγοράς LNG, με το ενδιαφέρον της πέραν από νέες συμφωνίες προμήθειας να επικεντρώνεται και σε υποδομές FSRU. Ο Αλέξανδρος Εξάρχου, σε πρόσφατη συνέντευξή του στο Bloomberg, υπογράμμισε ότι η Ελλάδα θα χρειαστεί δεύτερη πλωτή μονάδα έως το 2030 ώστε να υποστηρίξει έναν νέο διάδρομο μεταφοράς LNG προς Ρουμανία, Ουκρανία και Μολδαβία.

Το τέταρτο τέλος FSRU προωθείται από τη Motor Oil στις εγκαταστάσεις του διυλιστηρίου στους Αγ. Θεοδώρους στην Κόρινθο. Το FSRU «Dioriga Gas» θα έχει ετή-

σια δυναμικότητα 2,5 δισ. κ.μ. και αποθηκευτική δυνατότητα 210.000 κ.μ. Η λήψη της επενδυτικής απόφασης έχει συνδεθεί από τη διοίκηση της Motor Oil με τη διασφάλιση επιδόσεων από το κράτος, με την εταιρεία να φέρνει ως παράδειγμα το FSRU Αλεξανδρούπολης για το οποίο βρέθηκαν πόροι, παρά τους ευρωπαϊκούς περιορισμούς, όπως χαρακτηριστικά τονίζουν κύκλοι της εταιρείας. Ο ΔΕΣΦΑ έχει αφαιρέσει το έργο από το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2025-2034, με τη Motor Oil να αναμένει την τελική απόφαση της ΡΑΑΕΥ. Εφόσον υλοποιηθούν όλα τα παραπάνω έργα, η συνολική ετήσια δυναμικότητα LNG της Ελλάδας θα ξεπεράσει τα 30 δισ. κ.μ., από τα περίπου 12,5 δισ. κ.μ. που διαθέτει σήμερα (Ρεβυθούσα και Αλεξανδρούπολη). Από τις εγκαταστάσεις της Ρεβυθούσας και της Αλεξανδρούπολης ποσότητες αμερικανικού LNG αφού αεριοποιηθούν και μπουν στο ελληνικό σύστημα παραδίδονται ήδη μέσω του Κάθετου Διαδρόμου στην αγορά της Ουκρανίας, η οποία εμφανίζει υψηλή ζήτηση φέτος τον χειμώνα, λόγω της αποδυναμώσης των υποδομών της από τις ρωσικές επιθέσεις.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η **EUROBANK**

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

20.11

ΤΑΦΡΟΣ ΝΤΑΒΙΔΑ

 paramithoupoli_cy

 Παραμυθούπολη Χριστουγέννων - Paramythoupoli Xristougennon

Μέγας Χορηγός:

Χορηγοί:

Χορηγός Επικοινωνίας:

Μια από τις μεγαλύτερες συμφωνίες που πραγματοποιήθηκαν φέτος αφορούσε την εξαγορά τριών ξενοδοχείων της Goldman Sachs στη Χαλκιδική από τον όμιλο Sani/Ikos. Στη φωτογραφία το ξενοδοχείο Athos Palace.

Εξαγορές αξίας 1,1 δισ. στο εννεάμηνο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

«**Ζωηρό»** είναι το επενδυτικό ενδιάμεσο για ακίνητα εισοδήματος στην ελληνική αγορά, όπως προκύπτει από τα μέχρι σήμερα στοιχεία. Σύμφωνα με ανάλυση της εταιρείας παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών ακινήτων Avison Young, κατά το φετινό εννεάμηνο καταγράφησαν συμφωνίες για εξαγορές ακινήτων αξίας πλυσίων του 1,1 δισ. ευρώ. Πρόκειται για μέγεθος αυξημένο κατά 16% σε ετήσια βάση, επιβεβαιώνοντας την ισχυρή ζήτηση και από το εξωτερικό, καθώς σχεδόν το 50% των επενδύσεων αφορά ξένους, που τοποθετούνται κυρίως στον τομέα της φιλοξενίας.

«Η σταθερή οικονομική ανάκαμψη, η βελτίωση του πιστωτικού προφίλ της χώρας και η αυξημένη επενδυτική δραστηριότητα στην ενέργεια και στις υποδομές συγκαταλέγονται μεταξύ των παραγόντων που έχουν τονώσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην αγορά ακινήτων, με αποτέλεσμα να παρατηρείται άνοδος των συμφωνιών αγοραπωλησίας ακινήτων εισοδήματος», σημειώνει στην «Κ» η Ερν Μπτοσοστεργίου, γενική διευθύντρια της Avison Young.

Στο πλαίσιο αυτό, μια από τις μεγαλύτερες συμφωνίες που πραγματοποιήθηκαν φέτος αφορούσε την εξαγορά τριών ξενοδοχείων

της Goldman Sachs στη Χαλκιδική από τον όμιλο Sani/Ikos. Πρόκειται για ένα ντίλ που εκτιμάται ότι ξεπέρασε τα 400 εκατ. ευρώ, με δεδομένο ότι ο όμιλος SIG θα προχωρήσει και σε πρόσθετη επένδυση αναβαθμίσεων και ανακατασκευών των μονάδων Athos Palace, Pallini Beach και Theophano Imperial.

Σημαντικές κινήσεις πραγματοποιήθηκαν και στον τομέα των εμπορικών πάρκων εκτός Αττικής.

Το 50% των επενδύσεων αφορά ξένους, που τοποθετούνται κυρίως στον τομέα της φιλοξενίας.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η εξαγορά του εμπορικού κέντρου των 72 καταστημάτων στη Λάρισα από τον όμιλο Κωνσταντίνου (Athens Metro Mall). Πρόκειται για ακίνητο με μεικτή εκμισθώσιμη επιφάνεια 20.000 τ.μ., το οποίο είχε αναβαθμιστεί πριν από μερικά χρόνια, στο πλαίσιο της συνεργασίας ανάμεσα στον πορτογαλικό όμιλο Sonae και την Bluehouse, που ήταν και οι πωλητές προς την εταιρεία Talima του ομίλου Κωνσταντίνου.

Νωρίτερα εντός του έτους είχαν

πουληθεί και τρία εμπορικά κέντρα που ήλεγχε ο γαλλικός όμιλος ακινήτων Kleriette. Αγοραστές ήταν ο συγγρικός όμιλος Indotek, που ενίσχυσε την παρουσία του στην ελληνική αγορά. Πρόκειται για δύο εμπορικά κέντρα στη Θεσσαλονίκη, το Makedonia Mall των 13.100 τ.μ. και το Efkarria Mall των 850 τ.μ., ενώ το τρίτο βρίσκεται στην Πάτρα (Patra Mall).

Σύμφωνα με την Avison Young, η επενδυτική δραστηριότητα εντοπίζεται κατά 67% στην περιοχή της Αθήνας, όπου επικεντρώνεται και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από θεσμικούς επενδυτές. Αξίζει όμως να σημειωθεί και η σημαντική ενίσχυση του μεριδίου των ιδιωτών επενδυτών, που φέτος είναι υπεύθυνοι για το 46% της συνολικής δραστηριότητας, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τον όμιλο Παπαλέκα. Η πρόσφατη συμφωνία με την Prodea για την εξαγορά ενός χαρτοφυλακίου ακινήτων, συνολικής αξίας 745 εκατ. ευρώ, αναμένεται να φέρει το σύνολο των επενδύσεων στην ελληνική αγορά σε 2 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2025. Οσον αφορά το 2026, οι αναλύτες εκτιμούν ότι οι νέες επενδύσεις θα τροφοδοτηθούν κυρίως από τις εγχώριες ΑΕΕΑΙ, οι οποίες κινούνται για την ενίσχυση της διασποράς του χαρτοφυλακίου τους, ιδίως σε τομείς όπως η φιλοξενία και τα logistics.

Τι θα φέρει το νέο έτος για τις ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις

Σε νεοφυείς εταιρείες, ανεξαρτήτως γεωγραφικών συνόρων, που να είναι όμως εγχειρήματα με... ελληνική υπογραφή, σχεδιάζουν να ποντάρουν Έλληνες επενδυτές την επόμενη χρονιά, ενώ ενδιαφέρον εκφράζουν και για όσες επιχειρήσεις ξεκίνησαν να αναπτύσσονται στο εξωτερικό, αλλά έχουν αποκτήσει βάση στη χώρα μας. Σε startups με αυτά τα χαρακτηριστικά στοχεύουν κυρίως την επόμενη χρονιά τα τοπικά venture capital funds, ενώ ψηλά στις προτιμήσεις τους, όπως είναι αναμενόμενο, βρίσκεται η τεχνική νοημοσύνη αλλά και ο κλάδος των τεχνολογιών υγείας. Ιδιαίτερα δημοφιλής όμως, για το νέο έτος, θα είναι και όσες εταιρείες δραστηριοποιούνται στον κλάδο της αγροτεχνολογίας αλλά και της διαστημικής τεχνολογίας, ένας αναδυόμενος κλάδος και στη χώρα μας. Την πλάτη ωστόσο υφίστανται σε παραδοσιακούς τομείς, όπως ο τουρισμός, η φιλοξενία αλλά και το real estate.

Τι βλέπουν όμως οι επενδυτές την επόμενη χρονιά; Σχεδόν 8 στους 10 απαντούν το μέλλον με αισιοδοξία, καθώς το 26% εκτιμά πως το επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα θα παραμείνει το ίδιο σε σύγκριση με τη φετινή χρονιά, ενώ αρκετά μεγάλο ποσοστό, ήτοι το 53%, θεωρεί πως αυτό θα είναι ελαφρώς πιο βελτιωμένο την επόμενη χρονιά σε σύγκριση με τη φετινή.

Την ίδια ώρα, ένα ποσοστό της τάξης του 10,5% εκτιμά πως το επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα θα παραμείνει το ίδιο σε σύγκριση με το 2025, ενώ λιγότερο αισιόδοξο παραμένει ένα αντίστοιχο ποσοστό που θεωρεί πως το 2026 θα είναι ελαφρώς χειρότερο ως προς τις επενδυτικές ευκαιρίες που ενδέχεται να προκύψουν.

Όλα τα παραπάνω αναδεικνύει η πρόσφατη έρευνα του FWD Greece: Innovation Pulse 2025-

Τέσσερις στους δέκα επενδυτές δείχνουν προτίμηση σε εταιρείες Ελλήνων ιδρυτών.

Το ενδιαφέρον των επενδυτών εστιάζεται σε εταιρείες με ελληνική υπογραφή, με τους κλάδους της ΑΙ και των τεχνολογιών υγείας να ξεχωρίζουν.

2026, που εκπρόνισε το Foundation για τη χαρτογράφηση του ελληνικού οικοσυστήματος αλλά και για τις προβλέψεις σχετικά με την πορεία του κλάδου την επόμενη χρονιά. «Τα περισσότερα venture capitals θεωρούν πως το ελληνικό οικοσύστημα των startups ωριμάζει, αλλά υπάρχουν ακόμη αρκετά βήματα που πρέπει να γίνουν», ανέφερε ο Φίλιππος Ζακόπουλος, managing partner του Foundation, στο πλαίσιο παρουσίασης της ετήσιας έρευνας.

Ετσι, οι ιδρυτές των τοπικών επενδυτικών κεφαλαίων αξιολογούν το εγχώριο οικοσύστημα με 2,68 στα 5, διακρίνοντας περισσό-

τερες αδυναμίες στην παραγωγή νέων καινοτόμων ιδεών αλλά και στα επίπεδα ανάπτυξης νέων τεχνολογιών προϊόντων. Ωστόσο, ισχυρό χαρτί για το εγχώριο οικοσύστημα, σύμφωνα με μεγάλη μερίδα των ερωτηθέντων, παραμένει το ταλέντο αλλά και η πρόσβαση σε επενδυτικά εργαλεία.

Την ίδια ώρα, πάνω από 4 στους 10 επενδυτές δείχνουν προτίμηση σε εταιρείες Ελλήνων ιδρυτών, ανεξαρτήτως από την έδρα που κατέχει η εκάστοτε εταιρεία, ενώ ισχυρό ενδιαφέρον εκφράζουν και για εταιρείες που ξεκίνησαν εκτός Ελλάδας, αλλά διατηρούν παρουσία στην Ελλάδα.

Αυτό σημαίνει πως πλέον τα venture capitals αναζητούν κυρίως ευκαιρίες εκτός Ελλάδας, οι οποίες όμως να διατηρούν, με κάποιον τρόπο, δεσμούς με τη χώρα μας. Αυτή η τάση, σύμφωνα και με τον κ. Ζακόπουλο, δείχνει περισσότερα την ωρίμανση των τοπικών venture capital funds, τα οποία πλέον με τα κεφάλαια που αντλούν στρέφουν δυναμικά το βλέμμα και σε εταιρείες εκτός ελληνικών συνόρων.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Και το φθινόπωρο οι Αμερικανοί τουρίστες επιλέγουν Ελλάδα

Αυξήθηκαν κατά 21% οι αφίξεις το δίμηνο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Η ζήτηση των Αμερικανών για την Ελλάδα όχι μόνο διατηρείται ισχυρή, αλλά συνεχίζει να ανεβαίνει ακόμη και προς το τέλος της χρονιάς. Τα στοιχεία για τη διακίνηση επιβατών από τις ΗΠΑ προς τη χώρα μας με κύρια πύλη εισόδου το «Ελευθέριος Βενιζέλος», που έχει στη διάθεσή της η «Κ», το επιβεβαιώνουν.

Συγκεκριμένα, το δίμηνο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 2025 οι Αμερικανοί ταξιδιώτες κατέγραψαν αύξηση 21% σε σχέση με την περυσινή περίοδο. Πρόκειται για εντυπωσιακή επίδοση, που δείχνει ότι η δυναμική της αμερικανικής αγοράς όχι μόνο δεν εξασθενεί μετά το καλοκαίρι, αλλά παραμένει εξαιρετικά έντονη και κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, μια περίοδο που παραδοσιακά θεωρείται πιο «ήσυχη» για τον τουρισμό.

Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι η αύξηση αυτή αφορά αποκλειστικά επιβάτες που κατοικούν στο εξωτερικό και δεν περιλαμβάνει τους Έλληνες που ταξιδεύουν από και προς τις ΗΠΑ. Στην ενίσχυση αυτή συνέβαλε καθοριστικά το γεγονός ότι αρκετές αεροπορικές εταιρείες αποφάσισαν για φέτος να επεκτείνουν το εποχικό τους πρόγραμμα, κρατώντας απευθείας συνδέσεις της Ελλάδας με τις ΗΠΑ για μεγαλύτερο διάστημα. Για παράδειγμα, η χαμηλού κόστους αεροπορική Norse, η οποία συνέχισε να εκτελεί το δρομολόγιο Αθήνα - Νέα Υόρκη και τον Νοέμβριο μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου, ενώ είχε αρχικά προγραμματιστεί να λειτουργεί μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου. Σε αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε και η United, η οποία εξυπνέτησε με απευθείας πτήσεις το ίδιο δρομολόγιο με κανονικό πρόγραμμα μέχρι τις 25 Οκτωβρίου και στη συνέχεια μέχρι τις 20 Νοεμβρίου, με λίγο διαφορετική ώρα αναχώρησης μέσα στην ημέρα.

Αντίθετα, οι συνδέσεις της American μεταξύ Αθήνας και ΗΠΑ χωρίς ενδιάμεσο σταθμό είναι εποχικές, εστιάζοντας στους καλοκαιρινούς μήνες. Κατά τη φετινή χρονιά η αμερικανική εταιρεία κάλυψε τυπικά τη συγκεκριμένη γραμμή μέχρι τον Σεπτέμβριο. Επισμαίνονται ότι οι μοναδικές αεροπορικές, οι οποίες εκτελούν απευθείας πτήσεις καθ' όλη τη διάρκεια

Ιδιαίτερα ενθαρρυντικές είναι οι πρώτες ενδείξεις και για τη νέα τουριστική σεζόν, με τις αεροπορικές να έχουν προγραμματίσει να διαθέσουν 726.000 θέσεις από τις ΗΠΑ προς τη χώρα μας, σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, ενώ προβλέπεται να ενισχυθεί περαιτέρω η συνδεσιμότητα ανάμεσα στις δύο αγορές.

Αρκετές αεροπορικές επέκτειναν το εποχικό πρόγραμμα των απευθείας συνδέσεων Ελλάδας - ΗΠΑ για μεγαλύτερο διάστημα.

του έτους είναι η Delta και η Emirates. Κατά τη χειμερινή περίοδο το πρόγραμμα περιορίζεται, με σαφώς λιγότερες συχνότητες και αραιότερα δρομολόγια, ωστόσο η γραμμή εξακολουθεί να λειτουργεί χωρίς διακοπή, εξασφαλίζοντας μια σταθερή απευθείας πρόσβαση στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικές είναι οι πρώτες ενδείξεις και για τη νέα σεζόν με τις εταιρείες να έχουν προγραμματίσει να διαθέσουν 726.000 θέσεις από τις ΗΠΑ προς τη χώρα μας, σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, ενώ προβλέπεται να ενισχυθεί περαιτέρω

η συνδεσιμότητα ανάμεσα στις δύο αγορές. Στους νέους προσορισμούς που θα προστεθούν είναι η Ντάλας, με την πτήση να εγκαινιάζεται το καλοκαίρι του 2026 από την American Airlines. Θυμίζουμε ότι φέτος, στην κορύφωση της τουριστικής περιόδου, τα προγραμματισμένα απευθείας αεροπορικά δρομολόγια από την Αθήνα προς τις ΗΠΑ έφθασαν τα 103 την εβδομάδα, έναντι 82 πέρυσι και 67 το 2023. Οι συνδέσεις με αμερικανικούς προορισμούς ανήλθαν σε εννέα με περιλαμβανόντας τη αεροδρόμια της Νέας Υόρκης, JFK και Νιούαρκ, το Σικάγο, τη Φιλαδέλφεια, την Ατλάντα, τη Βοστώνη, την Ουάσινγκτον, το Λος Άντζελες και το Σαρλότ.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι αφίξεις από τις ΗΠΑ προς την Ελλάδα κατά το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2025 αυξήθηκαν κατά 5,6% σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2024, φτάνοντας περίπου σε 1,27 εκατ. Αμερικανούς επισκέπτες. Την

ίδια περίοδο, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από Αμερικανούς αυξήθηκαν κατά 11,7%, αντανakώντας τη μεγαλύτερη διαπάνη ανά ταξίδι. Όπως δείχνει πρόσφατη έρευνα, που πραγματοποιήσε το αεροδρόμιο της Αθήνας, πρόκειται για τουρίστες οι οποίοι κάνουν κατά μέσον όρο 4 ταξίδια ετησίως και στην Ελλάδα παραμένουν περίπου 11 μέρες εκ των οποίων οι 3 είναι στην Αθήνα. Χαρακτηρίζονται ως «early bookers» καθώς προχωρούν στην αγορά των εισιτηρίων 3 με 4 μήνες πριν από την ημέρα της πτήσης.

Τέλος, να σημειωθεί ότι στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια δεν πραγματοποιούνται απευθείας πτήσεις από τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι Αμερικανοί ταξιδιώτες καταλαμβάνουν υψηλή θέση στις διεθνείς αφίξεις, καθώς φτάνουν μέσω ενδιάμεσων συνδέσεων. Ιδιαίτερα προτιμούν δείχνουν σε προορισμούς όπως η Μύκονος, η Σαντορίνη και τα τελευταία χρόνια, τα Χανιά.

«Μπλόκο» στην αναγραφή πορείας τιμών από το χωράφι στο ράφι από σουπερ μάρκετ

Αποφασισμένες να μπλοκάρουν την εφαρμογή της νομοθετικής διάταξης που προβλέπει την αναγραφή σε γωπά προϊόντα της πορείας διαμόρφωσης της τελικής τιμής, τη διαμόρφωση δηλαδή της τιμής από το χωράφι στο ράφι κατά το κοινώς λεγόμενο, φαίνεται ότι είναι οι αλυσιδένειες σουπερ μάρκετ. Ηδη, σύμφωνα με πληροφορίες της «Καθημερινής», ο κλάδος έχει ενημερώσει για το ζήτημα τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG Comp), ενώ σχετικές κρούσεις έχουν γίνει και προς την ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ας σημειωθεί, άλλωστε, ότι η τελευταία φέρεται επίσης να διατηρεί επιφυλάξεις για την επίμαχη νομοθετική ρύθμιση, εκτιμώντας ότι πέρα από τις πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής, ενέχει και κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Ηδη, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, η Ανεξάρτητη Αρχή έχει ζητήσει εγγράφως από τον υπουργό Ανάπτυξης Τάκη Θεοδωράκο να προηγηθεί γνωμοδότηση της πριν από τη θέση σε ισχύ της εφαρμοστικής απόφασης που απαιτείται για την εν λόγω ρύθμιση.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 47 του νόμου 5255/2025, ο οποίος ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή, προβλέπεται ότι «οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου αναγράφουν, κατά τρόπο προσηκόντα και ευκρινή, τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει η πορεία διαμόρφωσης της τελικής τιμής προϊόντος σε γωπά προϊόντα, με σκοπό την προστασία του καταναλω-

Η διάταξη για αναγραφή της πορείας διαμόρφωσης τιμών γωπών προϊόντων από το χωράφι στο ράφι θα εξειδικευθεί με υπουργική απόφαση.

τικού κοινού και τη διαφύλαξη του υγιούς ανταγωνισμού». Βεβαίως, η εν λόγω διάταξη, εξαιρετικά αόριστη, προβλέπεται ότι θα εξειδικευθεί με υπουργική απόφαση. Αυτή ακριβώς την απόφαση αναμένει η Επιτροπή Ανταγωνισμού για να γνωμοδοτήσει.

Ισχυρό επιχειρήμα όσων αντιτίθενται στην εν λόγω διάταξη, μεταξύ αυτών και τα σουπερ μάρκετ, είναι ότι παρόμοια νομοθετικά πρόβλεψη υπήρχε και στο παρελθόν, η οποία όμως κρίθηκε ότι είναι ασύμβατη με τις αρχές του υγιούς ανταγωνισμού και καταργήθηκε το 2014 κατόπιν σχετικής υπόδειξης του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Η ιστορία ξεκινάει το 2003 όταν με τον νόμο 3190/2003 θεσπίστηκε η ακόλουθη ρύθμιση: «Για την επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας και αποτελεσματικό-

τερου ελέγχου κατά την εμπορία και διακίνηση των οπωροκηπευτικών και αλιευτικών προϊόντων εγκώριας παραγωγής, από τον παραγωγό μέχρι τον καταναλωτή, ως προς την τιμή αγοράς, την ποιότητα, την ποσότητα και την προέλευση του προϊόντος και την άμεση συσχέτιση των αναγκαίων παραστατικών, θεσπίζεται η υποχρέωση αναγραφής πληρέστερων στοιχείων που κρίνονται αναγκαία για τη διασφάλιση της διαφάνειας αυτής στα προβλεπόμενα παραστατικά, τόσο επί των σχετικών δελτίων αποστολής οπωροκηπευτικών και αλιευτικών προϊόντων, όσο και επί των τιμολογίων αγοραπωλησίας αυτών και, ακόμη, καθιερώνονται ενδείξεις σήμανσης επί της συσκευασίας αυτών». Ο ΟΟΣΑ στην περίφημη «εργαλειοθήκη ανταγωνισμού» ασκεί κριτική στην παραπάνω ρύθμιση υποστηρίζοντας ότι «εί-

ναι αυθαίρετη, θεσπίζει διαφορετική μεταχείριση για τα γωπά προϊόντα», ενώ μπορεί να ευνοήσει εναρμονισμένες πρακτικές τιμών, και συνιστά την κατάργησή της. Υποστηρίζει, δε, ότι η κατάργησή της «δημιουργεί ένα ασφαλέστερο και πιο σίγουρο επιχειρηματικό περιβάλλον, χωρίς να υπάρχει η πιθανή απειλή οι έμποροι να υποχρεωθούν να ανακοινώσουν τις τιμές χονδρικής στις οποίες βασίζονται οι τιμές λιανικής και οι οποίες περιέχουν ουσιώδεις και εμπιστευτικές πληροφορίες». Με τον νόμο 4254/2014, έναν από τους πολλούς εφαρμοστικούς νόμους των μνημονίων, η εν λόγω ρύθμιση πράγματι καταργήθηκε. Παράγοντες της αγοράς εκτιμούν ότι η διάταξη στον πρόσφατο νόμο Θεοδωρικάκου εισήχθη κυρίως για επικοινωνιακούς λόγους, υπό το βάρος της κλιμακούμενης δυσάρεσκείας των πολιτών για την παρατεταμένη ακρίβεια, επισημαίνοντας μάλιστα ότι σκοπός η εν λόγω διάταξη είναι αόριστη και απαιτείται λεπτομερής υπουργική απόφαση για την εφαρμογή της. Με δεδομένες, πάντως, τις νέες πληθωρικές πιέσεις αλλά και τις διαμετρικές των αγροτών για μεγάλη απόκλιση των τιμών παραγωγού και των τιμών λιανικής, δεν αποκλείεται το άρθρο 47 του νόμου 5255/2025 να ενεργοποιηθεί γρηγορότερα από ό,τι αρχικά σχεδίαζόταν, σε μια προσπάθεια εκτόνωσης των αντιδράσεων που υπάρχουν τόσο από την πλευρά των καταναλωτών όσο και των αγροτών.

«Κλείδωσαν» τα μέτρα μείωσης του κόστους ενέργειας στη βιομηχανία

Στην τελική ευθεία μπαίνει το ζήτημα της μείωσης του ενεργειακού κόστους για τη βιομηχανία, με την κυβέρνηση να έχει καταλήξει στα μέτρα που θα καταθέσει προς έγκριση στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ε.Ε. Το πακέτο μέτρων που διαμορφώθηκε με οδηγό το ιταλικό μοντέλο φέρεται να «κλείδωσε» και αναμένεται να κατατεθεί στην Κομισιόν τη Δευτέρα από τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρο Παπασταύρου στο περιθώριο του Συμβουλίου Υπουργών Ενέργειας.

Το ιταλικό μοντέλο αποτέλεσε πρόταση του ΣΕΒ, το οποίο ωστόσο η κυβέρνηση προσαρμοσε στα δεδομένα της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού και των δημοσιονομικών περιθωρίων της χώρας, περιορίζοντας κατά πολύ τη μείωση του ενεργειακού κόστους σε σχέση με την πρόταση του Συνδέσμου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι ενεργοβόρες βιομηχανίες που θα ενταχθούν στο σχήμα, θα λαμβάνουν ενίσχυση που αντιστοιχεί περίπου στο 30% της ετήσιας κατανάλωσης σε ορίζοντα τριών ετών, έναντι του 100% που πρότεινε ο ΣΕΒ. Για το ποσοστό αυτής της κατανάλωσης θα διασφαλίζουν σταθερή τιμή στα 55 ευρώ/MWh έναντι 65 ευρώ/MWh που προβλέπει το ιταλικό μοντέλο και εισιγήθηκε ο ΣΕΒ. Η διαφορά της τιμής από τη μέση τιμή που θα διαμορφώνεται στη χονδρεμπορική αγορά θα καλύπτεται από τον μηχανισμό επιδότησης και στη συνέχεια οι ωφελούμενες επιχειρήσεις θα αποπληρώνουν σε βάθος περίπου 20 ετών, επιστρέφοντας ενέργεια που θα παράγουν από νέα φωτοβολταϊκά πάρκα που θα κατασκευάσουν.

Παράλληλα, εξετάζεται η αύξηση των εσόδων των βιομηχανιών από την αντιστάθμιση του κόστους CO₂, μέσω υψηλότερου ποσοστού από τα έσοδα των δημοπρασιών δικαιωμάτων ρύπων, πάνω από το

σημερινό 20%. Το συνολικό κόστος των μέτρων εκτιμάται στα 150 εκατ. ευρώ. Τα μέτρα, αφού εγκριθούν από την Κομισιόν, θα πάρουν τη μορφή τροπολογίας, στην οποία, όπως τόνισε ο κ. Παπασταύρου, θα περιγράφονται με ακρίβεια ο μηχανισμός, το ύψος της ενίσχυσης και οι δικαιούχοι. Το μέτρο φαίνεται να αφήνει εκτός σούπερ μάρκετ και μεγάλες εμπορικές αλυσίδες με υψηλές καταναλώσεις, καθώς η κυβέρνηση στοχεύει αποκλειστικά στην ενίσχυση των βιομηχανικών καταναλωτών με υψηλό ενεργειακό κόστος.

Τα μέτρα θα πρέπει να σημειωθεί ότι έρχονται με μεγάλη καθυστέρηση συγκριτικά με άλλες χώρες και ενώ η εγχώρια βιομηχανία πληρώνει ακριβότερα από 12% έως και 22% το ρεύμα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Πρόσφατα η Γερμανία προχώρησε στην επιδότηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τη βαριά βιομηχανία, θέτοντας ανώτατο όριο τιμών περίπου τα 5 λεπτά ανά κιλοβατώρα από το 2026 έως το 2028. Η Γαλλία ανακοίνωσε σχέδιο μείωσης από το 2026 του «accise» —έναν ειδικό φόρο κατανάλωσης στο ηλεκτρικό ρεύμα— για τις επιχειρήσεις κατά 5-7 ευρώ/MWh. Η μείωση των φόρων αναμένεται να κοστίσει στο κράτος περίπου 2,8 δισ. ευρώ σε απώλεια εσόδων με την υπουργό Δημοσίων Οικονομικών της χώρας Αμελί ντε Μονσαλίν να υπερασπίζεται το μέτρο ως εργαλείο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γαλλικής βιομηχανίας. «Η κυβέρνηση έχει ακούσει τις ανησυχίες που εξέφρασαν οι βιομηχανίες, οι οποίες θέλουν να συνεχίσουν να παράγουν στη Γαλλία, ενώ η ηλεκτρική ενέργεια είναι δύο φορές φθηνότερη στις ΗΠΑ και τέσσερις φορές φθηνότερη στην Κίνα», υπογράμμισε η Γαλλίδα υπουργός ανακοινώντας το μέτρο.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Την υψηλή αναντιστοιχία των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και των προσφερόμενων θέσεων εργασίας στη χώρα μας επιβεβαιώνει ο ΟΟΣΑ, τονίζοντας ότι η Ελλάδα ανήκει στο γκρουπ των οικονομιών όπου τα πόστα με απαιτήσεις για συγκεκριμένες δεξιότητες καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στις ανοικτές θέσεις εργασίας: 70% και άνω. Ωστόσο, ελάχιστοι αναζητούντες εργασία εκδηλώνουν ενδιαφέρον για αναγγελίες απασχόλησης που κάνουν αναφορά σε συγκεκριμένες προδιαγραφές κατάρτισης: μόλις το 5%.

«Στην Ελλάδα, οι εργοδότες δημοσιεύουν ολόένα και περισσότερο κενές θέσεις εργασίας που βασίζονται σε δεξιότητες, αλλά το ενδιαφέρον των αναζητούντων εργασία είναι χαμηλό. Αντιθέτως, σε χώρες όπως η Ολλανδία το ενδιαφέρον είναι υψηλό, αλλά λίγες δημοσιεύσεις απασχόλησης δίνουν έμφαση στις δεξιότητες», αναφέρεται στη νεότερη έκθεση για τις δεξιότητες στις αγορές εργασίας του ΟΟΣΑ.

Το εύρημα έρχεται να επιβεβαιώσει έρευνες οι οποίες τεκμηριώνουν τη δυσκολία εξεύρεσης προσωπικού από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική οικονομία. Μία από αυτές, της ManpowerGroup, έχει καταδείξει ότι το 80% των εργοδοτών δυσκολεύεται στην κάλυψη των θέσεων εργασίας. Στο 76% τοποθετούσε τον ίδιο δείκτη έρευνα που διενήργησαν το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, η Ελληνική Στατιστική Αρχή και ο Σύνδεσμος Εξαγωγικών απέδιδε το μειωμένο ενδιαφέρον των υποψηφίων στην έλλειψη των κατάλληλων δεξιοτήτων για την πλήρωση των θέσεων.

Δεν βρίσκουν εργαζομένους με δεξιότητες στην Ελλάδα

Μόλις το 5% όσων ψάχνουν δουλειά ενδιαφέρεται για αγγελίες που έχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές

Στο σκέλος της απάντησης που θα πρέπει να δώσουν οι κυβερνήσεις σε χώρες όπως η Ελλάδα, οι οικονομολόγοι του ΟΟΣΑ μιλούν για την ανάγκη ανάπτυξης μιας νέας κουλτούρας στην αγορά εργασίας, η οποία θα δίνει προτεραιότητα στις δεξιότητες. Στο πλαίσιο αυτό τονίζουν τη χρησιμότητα εργαλείων όπως η ευρωπαϊκή ένωση δεξιοτήτων, η οποία επενδύει στη διά βίου μάθηση και στην επανεκπαίδευση, καθώς και το πρόγραμμα ESCO που υποστηρίζει την αντιστοιχιστική των θέσεων εργασίας. Στο μεταξύ, εκ των ων ουκ άνευ θα πρέπει να θεωρούνται αφενός η καλύτερη σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις

Αναντιστοιχία αγοράς εργασίας - εκπαιδευ- σης και πτυχιούχοι με περισσότερα προ- σόντα από τις απαιτή- σεις των θέσεων.

ανάγκες της αγοράς εργασίας, αφετέρου η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στο γχείρημα του brain gain: η απώλεια του κατάρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού που μετανάστευσε στα χρόνια της κρίσης είναι μέρος του δημογραφικού προβλήματος της χώρας και κατ'επέκταση σημαντικός συντελεστής της μείωσης του εργατικού δυναμικού που προσφέρεται για την κάλυψη των θέσεων εργασίας, οι οποίες απαιτούν δεξιότητες. Η προσαρμογή των επαγγέλματος στις δεξιότητες που με ταχύτατους ρυθμούς δημιουργεί η τεχνητή νομισμική αλλά και

«Στην Ελλάδα, οι εργοδότες δημοσιεύουν ολόένα και περισσότερο κενές θέσεις εργασίας που βασίζονται σε δεξιότητες, αλλά το ενδιαφέρον των αναζητούντων εργασία είναι χαμηλό. Αντιθέτως, σε χώρες όπως η Ολλανδία το ενδιαφέρον είναι υψηλό, αλλά λίγες δημοσιεύσεις απασχόλησης δίνουν έμφαση στις δεξιότητες», αναφέρεται στη νεότερη έκθεση του ΟΟΣΑ για τις δεξιότητες στις αγορές εργασίας.

η εισαγωγή τεχνητής νομισμής στις εφαρμογές διαχείρισης και πρόσληψης του ανθρώπινου δυναμικού από τις επιχειρήσεις είναι επίσης στοιχεία της κατεύθυνσης που ιδανικά θα πρέπει να λάβει η αγορά εργασίας.

Η αναντιστοιχία μεταξύ προσφερόμενων δεξιοτήτων και κατάρτισμένων αναγκών στην ελληνική αγορά εργασίας εκτείνεται από τους τεχνολογικούς κλάδους που απαιτούν υψηλή ψηφιακή κατάρτιση μέχρι τις κατασκευές, την ενέργεια, τη μεταποίηση και τα logistics. Επιβαρυντικός παράγοντας είναι προφανώς και η δημογραφική

γήρανση της χώρας, καθώς οι εργαζόμενοι που συνταξιοδοτούνται συχνά αφήνουν πίσω τους θέσεις εργασίας με υψηλές απαιτήσεις δεξιοτήτων, οι οποίες θα πρέπει πλέον να αντληθούν από μια συρρικνούμενη δεξαμενή ανθρώπινου δυναμικού.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει πάντως να συνυπολογιστεί ακόμη μία διάσταση στο θέμα της αναντιστοιχίας των δεξιοτήτων με τις ανάγκες των επιχειρήσεων: ένα μέρος των αναζητούμενων εργασίας διαθέτει πτυχία που το καθιστούν όχι λιγότερο, αλλά περισσότερο εξειδικευμένο από αυτό που απαιτεί μια κενή

θέση απασχόλησης, γεγονός το οποίο σε ένα βαθμό εξηγεί επίσης το χαμηλό ενδιαφέρον των υποψηφίων μπροστά στις επαγγελματικές ευκαιρίες που ανοίγουν στην αγορά.

Μέσα σε αυτό το σκηνικό, οι τεchnοκράτες του ΟΟΣΑ αναφέρονται στον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο δημόσιος τομέας με προγράμματα κατάρτισης, με την ενοποίηση οικονομικών κινήτρων και ευκαιριών εκμάθησης σε ενιαίες πλατφόρμες για την ενθάρρυνση της διά βίου μάθησης και την ομαλότερη μετάβαση καριέρας, αλλά ενδεχομένως και με ενέργειες αποσύνδεσης των απαιτήσεων για πτυχία σε πόστα της δημόσιας διοίκησης: το Διπλόσιο αντιπροσωπεύει περίπου το 20% των συνολικών θέσεων εργασίας στις χώρες του ΟΟΣΑ.

Υπενθυμίζεται ότι η έλλειψη εργατικού δυναμικού—η αναντιστοιχία δεξιοτήτων είναι μια μορφή της—θεωρείται από τους διεθνούς οίκους το βασικό εμπόδιο για τους μελλοντικούς ρυθμούς ανάπτυξης στην Ελλάδα, με την επισημάνση ότι οι μεταναστευτικές εισροές δεν φαίνεται να συνεισφέρουν στην κάλυψη των κενών θέσεων εργασίας, ιδίως όταν η συζήτηση αφορά τα αντικείμενα που απαιτούν υψηλές δεξιότητες.

Για την ακρίβεια, η χώρα μας αντιμετωπίζει ελλείψεις τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα, υπό την έννοια ότι οι υψηλές δεξιότητες είναι αυτές που αυξάνουν την παραγωγικότητα και προσελκύουν επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας: όταν οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να καλύψουν αντίστοιχες θέσεις, αυτομάτως στερούνται της δυναμικής που θα τις οδηγήσει στην καινοτομία και στην εταιρική ανάπτυξη.

Christmas and New Year's Celebrations

24/12
Wednesday

CHRISTMAS EVE GALA DINNER
Resident Dee Jay
Adults: €165.00 | Children: €125.00

25/12
Thursday

CHRISTMAS DAY 'SANTA'S' BUFFET LUNCH
Internationally acclaimed Italian Pianist & Composer, Luca Gualco
Adults: €110.00 | Children: €80.00

26/12
Friday

BOXING DAY 'THE ROASTS' SHARING LUNCH
Dee Jay Simos Vamvakidis on the Decks with Live Instrumental Performers
Adults: €110.00

31/12
Wednesday

NEW YEAR'S REVELLION 'CELEBRATION' BUFFET DINNER
Dee Jay Simos Vamvakidis on the Decks with Live Instrumental Performers
Adults: €170.00 | Children: €130.00

01/01
Thursday

NEW YEAR'S DAY 'FESTIVE CARVERY' SHARING LUNCH
Adults: €110.00 | Children: €80.00

06/01
Tuesday

TA FOTA' BRUNCH WITH 'FLAVORS OF THE DAY'

handcrafted with care...

For Reservations: 25 332000

Παλαιά Ελιά

LIVE STAGE

"νωρίς την
Κυριακή"

21/12

Θάνατος Καλλιίρης

ώρα έναρξης: 20:00

ΚΙΘΑΡΑ & ΤΡΑΓΟΥΔΙ:
Γιώργος Μάγος

Minimum Charge €50
Είσοδος (περιλαμβάνεται) €20

Χορηγός
Επικοινωνία: **LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7**

Για να εκκινήσει η διαδικασία και εφόσον οι δύο πλευρές δεν έχουν συμφωνήσει στην ανανέωση του μισθωτηρίου και έχει ολοκληρωθεί η τριετία, ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να κοινοποιεί εξώδικο μέσω δικαστικού επιμελητή τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την ολοκλήρωση του συμβολαίου.

Τι αλλάζει στις εξώσεις για ιδιοκτήτες και ενοικιαστές

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αφορμή για περιστατικά αναληψίας και ασυδόσιας από –ελάχιστους ευτυχώς– ιδιοκτήτες που εκμισθώνουν κατοικίες έχει δώσει η επικείμενη αλλαγή στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με την οποία επικειρείται να διευκολυνθεί η διαδικασία εξώσεως μετά τη λήξη της τριετίας από την αρχική μίσθωση. Υπενθυμίζεται ότι από την 1η Ιανουαρίου θα τεθεί σε ισχύ μια νέα διαδικασία, μέσω της οποίας θα είναι εφικτή η διαταγή απόδοσης μισθίου χωρίς να απαιτείται δικαστική απόφαση και σε περιπτώσεις ολοκληρώσεως μιας μίσθωσης, χωρίς να έχει αποχωρήσει ο ενοικιαστής (πέραν δηλαδή περιπτώσεων απλήρωτων ενοικίων κ.τ.λ.). Εφόσον, δηλαδή, δεν έχει συμφωνηθεί η ανανέωση του αρχικού συμβολαίου και έχει ολοκληρωθεί η τριετία, ο ιδιοκτήτης θα μπορεί να αξιοποιεί τη ρύθμιση αυτή χωρίς να απαιτείται απόφαση δικαστηρίου, όπως ισχυρε μέχρι πρότινος. Ωστόσο, ακριβώς λόγω των δια-

Η νέα διαδικασία που θα τεθεί σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου για την έκδοση διαταγής μισθίου χωρίς δικαστική απόφαση και οι δικλίδες ασφαλείας για τους μισθωτές.

φώρων ζητημάτων που δύνανται να προκύψουν, ο νομοθέτης έχει προβλέψει επαρκή χρόνο προκειμένου να αποφεύγονται δυσάρεστες καταστάσεις. Αρχικά, για να εκκινήσει η διαδικασία και εφόσον οι δύο πλευρές δεν έχουν συμφωνήσει στην ανανέωση του μισθωτηρίου, ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να κοινοποιεί εξώδικο μέσω δικαστικού επιμελητή, τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την ολοκλήρωση του συμβολαίου.

Στη συνέχεια, αντί να προσφεύγει στο δικαστήριο, ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης θα μπορεί να απευθύνεται σε ειδικό δικηγόρο, πιστοποιημένο για τον σκοπό αυτό και διορισμένο από το οικείο δικαστήριο. Αυτός θα εξετάζει τον φάκελο και θα εκδίδει τη διαταγή απόδοσης μισθίου. Εναντι αυτής, ο μισθωτής έχει δικαίωμα άσκησης ανακοπής, εκθέτοντας τις όποιες ενστάσεις και αιτιολογίες έχει. Όπως αναφέρεται σε σχετικό οδηγό που εξέδωσε η ΠΙΟΜΙΔΑ, με τη νέα ρύθμιση ο ενοικιαστής έχει τουλάχιστον έξι μήνες για να μεριμνήσει για τη μετεγκατάστασή του. Συγκεκριμένα έχει το τρί-

μηνο της εξώδικης προειδοποίησης, έχει έναν και πλέον μήνα για τη σύνταξη και υποβολή της αίτησης, ορισμό δικηγόρου από τη γραμματεία του δικαστηρίου, παράδοση, επεξεργασία, έκδοση και δημοσίευση της διαταγής, αίτηση για έκδοση του απογράφου της, σύνταξη του αντιγράφου και επίδοση του, και έχει δύο ακόμη μήνες ως προθεσμία εκτέλεσης της διαταγής. Ωστόσο, η έλλειψη ενημέρωσης και ενδεχομένως και ο δόλος από κάποιους ιδιοκτήτες έχουν αποτελέσει αφορμή για αποπειρες εξώσεως οικογενειών, ακόμη και με μικρά παιδιά, με συνοπτικές διαδικασίες. Πρόσφρατα, ιδιοκτήτες ρωτούσε σε σχετικές ομάδες ιδιοκτητών αν μπορεί να προβεί σε εξώση μέσα σε ένα μήνα, μιας μονογονεϊκής οικογένειας με μικρά παιδιά, μεσούσης της σχολικής χρονιάς, μετά από μίσθωση άνω των 10 ετών και χωρίς να υφίστανται οφειλές. Ο λόγος ήταν ότι δεν είχε υπάρξει συμφωνία για αύξηση του ενοικίου κατά 30% με την ολοκλήρωση της πιο πρόσφατης τριετίας, τον επόμενο Φεβρουάριο. Ασφαλώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται και παράλληλα προκλήθηκε η έντονη αντίδραση και από τους περισσότερους ιδιοκτήτες-μέλη της συγκεκριμένης ομάδας, με αποτέλεσμα ο «ευαίσθητος» αυτός ιδιοκτήτης να σπεύσει να αφαιρέσει την ανάρτησή του αυτή.

Η ρύθμιση αυτή ουσιαστικά εξυπηρετεί τον σκοπό της επιτάχυνσης της αποχώρησης ενοικιαστών, που επικειρούσαν να καταχραστούν το σχετικό δικαίωμα, επωφελοόμενοι από τη μεγάλη καυστέρηση που συχνά παρατηρείται μέσω της δικαστικής οδού. Για παράδειγμα, στο Πρωτοδικείο Αθηνών υπάρχει περίπτωση προσφυγής στη Δικαιοσύνη για εξώση ενοικιαστή που έχει λήξει το συμβολαίο του με αρχική ημερομηνία 6 Οκτωβρίου του 2024. Η υπόθεση έλαβε δικάσιμο τον Μάρτιο του 2025, πήρε αναβολή και θα εξεταστεί εκ νέου τον Ιούνιο του 2026. Ουσιαστικά, θα απαιτηθούν σχεδόν δύο χρόνια πέραν της αρχικής διάρκειας της μίσθωσης για να αποχωρήσει ο ενοικιαστής.

Σε άλλη περίπτωση, ιδιοκτήτης αναφέρει ότι παρότι ενημέρωσε για τη μη ανανέωση του συμβολαίου μίσθωσης πριν από ένα χρόνο, για λόγους ιδιοκατοίκησης, εντούτοις, ο μισθωτής, καθ' όλα τυπικός μέχρι εκείνη τη στιγμή, αρνείται να αποχωρήσει. Μάλιστα, ο ιδιοκτήτης αυτός τυγχάνει και ο ίδιος ενοικιαστής και καλείται και ο ίδιος να αποχωρήσει από το σπίτι που μισθώνει για τον ίδιο λόγο. Είναι λοιπόν σαφές ότι οι πολυμηνες καθυστερήσεις αποχώρησης λόγω ολοκλήρωσης της μίσθωσης γεννούν ζητήματα.

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Η αύξηση της προσφοράς ακινήτων είναι το μέγα ζητούμενο για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος της χώρας, αλλά η ανέγερση περισσότερων νεόδμητων διαμερισμάτων σε αυτή τη φάση δεν δίνει τη λύση στη μέση ελληνική οικογένεια, ειδικά στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Ο λόγος προφανής: οι εξαιρετικά υψηλές τιμές. Τα προς πώληση ακίνητα παλαιότητας όχι μεγαλύτερης των πέντε ετών στο λεκανοπέδιο υπολογίζονται σε περίπου 20.000 και η μέση τιμή διάθεσης έχει κατά πολύ ξεπεράσει τις 4.000 ευρώ ανά τετραγωνικό. Αυτό σημαίνει ότι για ένα διαμέρισμα 100 τετρα-

«Απιαστό» και για τους ενοικιαστές

Ευκολότερη είναι η πρόσβαση στα νεόδημητα ακίνητα μόνο γι' αυτούς που έχουν τη δυνατότητα να πουλήσουν κάποιο περιουσιακό στοιχείο. Και πάλι όμως, ο αριθμός τους δεν είναι μεγάλος. «Κλειστός» είναι ο δρόμος και για την ενοικίαση νεόδημων ακινήτων, καθώς η τιμή «παρακολουθεί» συνήθως την αξία πώλησης και όχι τις συνθήκες στην αγορά.

γωνικών μέτρων απαιτούνται πάνω από... 380 μέσοι ελληνικοί μισθοί, οι οποίοι αντιστοιχούν σε πάνω από 32 χρόνια εργασίας. Η αναλογία μάλιστα χειροτερεύει ακόμη περισσότερο στις δημοφιλείς περιοχές της Αττικής –κυρίως στα βόρεια και στα νότια προάστια– όπου να μη υπάρχει μεγαλύτερη προσφορά ακινήτων προς πώληση, με τη διαφορά όμως ότι οι τιμές εκτοξεύονται ακόμη και σε 6.000-8.000 ευρώ ανά τετραγωνικό.

Το γεγονός ότι η αγορά νεόδημου ακινήτου έχει πάψει πλέον να αφορά τη μέση ελληνική οικογένεια δημιουργεί έντονο προβληματισμό. Αφενός, για το

Απαγορευτικά τα νεόδημητα ακίνητα για τους Έλληνες

Πάνω από 380 μέσοι μισθοί –δηλαδή τουλάχιστον 32 χρόνια εργασίας– απαιτούνται για την αγορά μιας κατοικίας 100 τ.μ. στην Αττική

ποια θα είναι από εδώ και πέρα η πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας στη χώρα. Χωρίς ικανό αριθμό εγκρίσεων αγοραστών, η κάλυψη της προσφοράς επικεντρώνεται περισσότερο στο επενδυτικό και στο «εισαγόμενο» ενδιαφέρον. Αν αυτό κριθεί ότι περιορίζεται, η προσφορά θα προσαρμοστεί ανάλογα. Αλλιώς, ο κατασκευαστικός κλάδος δεν έχει ξεκαθεί ακόμη τις δυσκολίες που προκάλεσε το τεράστιο στοκ αδιάθετων ακινήτων την περίοδο μετά το 2007. Προβληματισμό δημιουργεί επίσης και το ποιες θα μπορούσαν να είναι οι πηγές από τις οποίες θα προέλθει η προσφορά προσιτής

στεγής. Τα νέα μέτρα στα οποία πρόκειται να αναφερθεί ο πρωθυπουργός αυτή την εβδομάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας ψήφισης του προϋπολογισμού αναμένεται να βάλουν στο επίκεντρο τα παλαιά και επισκευασμένα ακίνητα ή τα νεόδημητα, που θα διατίθενται όμως με όρους (και τιμές) κοινωνικής κατοικίας.

Σε πραγματικούς όρους, ένα νεόδημο διαμέρισμα 100 τετραγωνικών μέτρων που βγαίνει με τιμή πώλησης 4.000 ευρώ ανά τετραγωνικό «απαιτεί» από τον υποψήφιο αγοραστή:

1. Να διαθέσει κεφάλαιο της τάξεως των 100.000 ευρώ, το οποίο απαιτείται για μια προκαταβολή

της τάξεως του 20% της αξίας του ακινήτου, αλλά και για την πληρωμή όλων των εξόδων μεταβίβασης,

2. Να «πληρώσει» μία δόση στεγαστικού δανείου της τάξεως των 1.450 ευρώ τον μήνα για χρονικό διάστημα 30 ετών. Αυτό το ποσό αντιστοιχεί σε πάνω από έναν μέσο καθαρό μισθό στην Ελλάδα. Ο τελευταίος διαμορφώνεται αυτή τη στιγμή περίπου σε 1.400 ευρώ μεικτά ή σε 1.100 ευρώ καθαρά. Αρα, ένα ζευγάρι με δύο εργαζομένους που αμείβονται με τον μέσο μισθό, δεν θα λάβουν ποτέ έγκριση για ένα τέτοιο δάνειο καθώς η τράπεζα δεν θα υπογράψει δανειακή σύμ-

βαση αν η μηνιαία δόση υπερβαίνει το 40% του μηνιαίου καθαρού εισοδήματος.

Ευκολότερη είναι η πρόσβαση στα νεόδημητα ακίνητα μόνο γι' αυτούς που έχουν τη δυνατότητα να πουλήσουν κάποιο περιουσιακό στοιχείο ώστε να καλύψουν ένα τμήμα του απαιτούμενου κεφαλαίου. Και πάλι όμως, ο αριθμός τους δεν είναι μεγάλος. «Κλειστός» είναι ο δρόμος και για την ενοικίαση νεόδημων ακινήτων, καθώς η τιμή «παρακολουθεί» συνήθως την αξία πώλησης και όχι τις συνθήκες στην αγορά.

Το 2026 θα είναι η χρονιά της ανακαίνισης παλαιών ακινήτων. Και με τα προγράμματα επιδό-

Χρονιά ανακαίνισης το 2026

Το 2026 θα είναι η χρονιά της ανακαίνισης παλαιών ακινήτων. Και με τα προγράμματα επιδότησης, αλλά και με την «αναγκαστική» στροφή που προκαλεί η εκτόξευση των νεόδημων ακινήτων, το ενδιαφέρον αναμένεται να αυξηθεί κατακόρυφα. Το ερώτημα είναι κατά πόσον θα δοθεί λύση στο στεγαστικό πρόβλημα και μέσα από αυτήν την οδό.

τηνς αλλά και με την «αναγκαστική» στροφή που προκαλεί η εκτόξευση των νεόδημων ακινήτων, το ενδιαφέρον αναμένεται να αυξηθεί κατακόρυφα. Το ερώτημα είναι κατά πόσον θα δοθεί λύση στο στεγαστικό πρόβλημα και μέσα από αυτήν την οδό. Αυτό θα εξαρτηθεί από τα ζητούμενα ενοίκια. Αν η αγορά λειτουργήσει ελεύθερα, είναι πολλές οι πιθανότητες να ανακαινισμένα ακίνητα να βγουν με πολύ υψηλά ενοίκια στην αγορά, κάτι που σημαίνει ότι και πάλι δεν θα απευθύνονται στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, που έχουν και τη μεγαλύτερη ανάγκη.

Στο κυνήγι των «μαύρων» ενοικίων η εφορία

Αυτόματα οι διασταυρώσεις των ποσών που δηλώνουν ενοικιαστές και ιδιοκτήτες

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Αυτόματα θα διενεργούνται από το νέο έτος οι έλεγχοι στα δηλωθέντα στοιχεία τόσο των ιδιοκτητών όσο και των ενοικιαστών για τα ετήσια μισθώματα που καταβάλλουν. Μέχρι σήμερα η ΑΑΔΕ δεν γνωρίζει εάν ιδιοκτήτης και ενοικιαστής δηλώνουν τα ίδια ποσά. Μπορεί να εντοπίσει εάν συμφωνούν τα στοιχεία μόνον εφόσον αποφασισθεί να ελεγχθούν τα δύο φυσικά πρόσωπα. Γι' αυτόν τον λόγο άλωστε διαπιστώθηκαν λάθη και παραλείψεις στους σχετικούς κωδικούς του εντύπου Ε1 οι οποίοι αναζητήθηκαν από την ΑΑΔΕ για την επιστροφή ενοικίου. Με την ενεργοποίηση του Μητρώου Ιδιοκτησίας Ακινήτων, το σύστημα θα «κοκκινίζει» στην περίπτωση που οι δύο συμβαλλόμενοι δηλώνουν διαφορετικά στοιχεία. Το ίδιο θα γίνεται και στις αγοραπωλησίες ακινήτων. Στην περίπτωση που πωλητής και αγοραστής δηλώσουν διαφορετικά ποσά, το σύστημα αυτόματα θα εντοπίζει τις αναντιστοιχίες.

Το Μητρώο δεν θα μένει μόνο στις διαπιστώσεις, αλλά θα προχωράει και ένα βήμα παραπέρα, δίνοντας έτοιμο υλικό στους ελεγκτές της φορολογικής διοίκησης. Ουσιαστικά, θα έχουν τη δυνατότητα να εξάγουν συμπεράσματα για τις τιμές ενοικίασης και πώλησης ακινήτων. Για παράδειγμα, στην περίπτωση που

Τα ενοίκια που δηλώνουν στην εφορία						
	2017	2019	2020	2021	2022	2023
Για 1η κατοικία	753.429 δελτίαεις μισθωμάτων	872.871	909.379	918.982	939.898	970.506
	€1,9 δισ.	€1,95 δισ.	€2,06 δισ.	€2,15 δισ.	€2,29 δισ.	€2,47 δισ.
	€210 το μέσο μηνιαίο ενοίκιο	€186	€189	€194	€202	€211
Για φοιτητική κατοικία	101.454 δελτίαεις μισθωμάτων	101.189	102.613	96.612	87.583	83.801
	€187 εκστ.	€190 εκστ.	€191 εκστ.	€188 εκστ.	€158 εκστ.	€174 εκστ.
	€154 δελτίαεις μισθωμάτων	€156	€155	€162	€151	€173

διαπιστωθεί ότι ένα ακίνητο στο Κολωνάκι 50 τ.μ. με τιμή ζώνης 4.250 ευρώ το τ.μ. πωλήθηκε έναντι 80.000 ευρώ, οι ελεγκτές θα αναλαμβάνουν δράση. Παρά το γεγονός ότι ο φόρος έχει καταβληθεί επί της αντικειμενικής αξίας, θα γίνονται έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχει γίνει συναλλαγή κάτω από το τραπέζι, καθώς το διαμέρισμα αυτό στο Κολωνάκι πωλείται σήμερα πάνω από 300.000 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι θα ανοίξουν τραπεζικοί λογαριασμοί, πιστωτικές κάρτες, ενώ θα αναζητηθούν και τυχόν άλλα και εμβάσματα. Αντιστοίχα, θα εξετάζονται και τα ενοίκια. Δηλαδή,

στην περίπτωση όπου στην ίδια πραναφερθείσα περιοχή εντοπισθεί ενοίκιο 300-400 ευρώ τον μήνα, θα ξεκινούν έλεγχοι σε περιουσιακά στοιχεία και κάρτες του ιδιοκτήτη.

Σημειώνεται ότι η μέση δαπάνη ενοικίου το 2017 ήταν στα 210 ευρώ, το 2018 μειώθηκε στα 189 ευρώ για να φθάσει το 2023 στα 211 ευρώ. Όπως γίνεται αντιληπτό, δεν μπορεί αυτά τα ποσά να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και προφανώς σημαίνει υποδύλωση των ενοικίων. Για τις φοιτητικές κατοικίες η μέση μηνιαία δαπάνη ενοικίου ήταν το 2017 στα 154 ευρώ και το 2023

έφτασε στα 173 ευρώ.

Παράλληλα, με στόχο τον περιορισμό της φοροδιαφυγής ή, διαφορετικά, να «φοβηθούν» όσοι πληρώνουν τμήμα του ενοικίου με «μαύρα», από την 1η Ιανουαρίου μπαίνει τέλος στην πληρωμή ενοικίου με μετρητά. Το ποσό καταβάλλεται υποχρεωτικά μέσω τραπεζών. Εάν εντοπισθούν ιδιώτες και ενοικιαστές που παραβιάζουν τη νομοθεσία, οι μεν φορολόγηση των εισοδημάτων από ενοίκια, οι δε ενοικιαστές θα χάνουν το επίδομα που ανέρχεται σε ένα μηνιαίο ενοίκιο.

Σε κάθε περίπτωση, το οικο-

νομικό επιτελείο έχει επίγνωση πως με το μέτρο αυτό δεν θα εξλειφθεί πλήρως η φοροδιαφυγή. Και αυτό, καθώς στην πράξη ιδιοκτήτες και ενοικιαστές μπορούν να συμφωνούν μεταξύ τους στην αναγραφή ενός χαμηλότερου τιμήματος στο μισθωτήριο συμβολαίο και στην καταβολή του υπολοίπου με μετρητά στα χέρια του ιδιοκτήτη.

Ωστόσο, τα ίδια στελέχη υποστηρίζουν ότι με τις πολλαπλές διασταυρώσεις στα εισοδήματα τόσο από τις αποδοχές όσο και από την ακίνητη περιουσία θα εντοπιστούν περιπτώσεις μεγάλων κυρίως φοροδιαφυγών. Ταυτόχρονα σημειώνουν ότι αρκετοί θα φοβηθούν μήπως πέσουν στα δίκτυα της εφορίας, με αποτέλεσμα να σταματήσουν τις πρακτικές απόκρυψης εισοδημάτων από ενοίκια.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ήδη στο στόχαστρο είναι ιδιοκτήτες ακινήτων στα νότια προάστια που δηλώνουν για παράδειγμα μηνιαίο εισόδημα από την εκμίσθωση ακινήτου ύψους 300 ευρώ για διαμέρισμα 4ου ορόφου. Σημειώνεται ότι στην περιοχή το ενοίκιο για αντίστοιχο διαμέρισμα ανέρχεται στα 1.200 ευρώ. Επίσης στον Αγιο Δημήτριο εντοπίστηκε μηνιαίο μίσθωμα 10 ευρώ για διαμέρισμα 30 τ.μ., στην Ηλιούπολη μίσθωμα 20 ευρώ για διαμέρισμα 133 τ.μ., ενώ στο Χαλάνδρι βρέθηκε διαμέρισμα 119 τ.μ. με μηνιαίο μίσθωμα μόλις 30 ευρώ.

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM €285.000

8000 57 57 | www.cyfieldgroup.com | @cyfieldgroup

CYFIELD

ALPHA BANK ΚΥΠΡΟΥ

Διπλή διεθνής πιστοποίηση

Η Alpha Bank Κύπρου ολοκλήρωσε με επιτυχία τις διαδικασίες πιστοποίησης με τα διεθνή πρότυπα ISO 14001:2015 και ISO 45001:2018, εντάσσοντας όλες τις λειτουργίες, τα καταστήματα και τους χώρους εργασίας της σε δύο ολοκληρωμένα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία. Με τις πιστοποιήσεις αυτές η Τράπεζα επιβεβαιώνει ότι λειτουργεί με βάση υψηλά διεθνή πρότυπα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με το Νομοθετικό και Κανονιστικό Πλαίσιο, δεσμεύεται για βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης και υπεύθυνης επιχειρηματικής λειτουργίας της σε κάθε επίπεδο. Το ISO 14001:2015 θέτει το πλαίσιο για συνεπή παρακολούθηση και μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προωθώντας την ορθολογική χρήση πόρων και τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της Τράπεζας. Η εφαρμογή του αποτελεί βασικό εργαλείο στην προσπάθεια της Alpha Bank Κύπρου για βιώσιμη ανάπτυξη και ουσιαστικό περιορισμό του οικολογικού της αποτυπώματος. Η πιστοποίηση κατά ISO 45001:2018 επιβεβαιώνει ότι η Τράπεζα εφαρμόζει ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, το οποίο καλύπτει όλα τα υποστατικά της και λαμβάνει υπόψη τόσο τους εργαζομένους, όσο και τρίτα πρόσωπα, όπως πελάτες και εξωτερικούς συνεργάτες στους χώρους εργασίας της. Με την εφαρμογή του εν λόγω Συστήματος διασφαλίζει την άμεση αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνων, την αποτελεσματική ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, την ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, καθώς και τη συνεχή εκπαίδευση σε θέματα ασφάλειας και υγείας. Οι δύο πιστοποιήσεις ενισχύουν τον τρόπο με τον οποίο η Alpha Bank Κύπρου εφαρμόζει τις αρχές Βιωσιμότητας και Επιχειρησιακής Υπευθυνότητας και υιοθετώντας Κουλτούρας Ασφάλειας και Υγείας, ενώ αναδεικνύουν παράλληλα τη δέσμευσή της στη συνεχή βελτίωση, στην ευημερία των ανθρώπων της και στην υπεύθυνη λειτουργία με θετικό περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα.

Πέραν από 200 μαθητές και μαθήτριες από Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να εξερευνήσουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει μέσα από δωρεάν διαδραστικά εργαστήρια, που πρόσφερε το Πανεπιστήμιο Frederick σε Λευκωσία και Λεμεσό, στο πλαίσιο του καθιερωμένου Career Discovery Program. Την 1η και στις 15 Νοεμβρίου όσοι και όσες δεν είχαν αποφασίσει ακόμη τον δρόμο που θα ακολουθήσουν, παρακολούθησαν διαδραστικά εργαστήρια επαγγελματικού προσανατολισμού, ενώ στις 22 και 29 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκαν εργαστήρια για όσους και όσες είχαν ήδη μια κατεύθυνση στο μυαλό τους και ήθελαν να δοκιμαστούν στα προγράμματα σπουδών. Είχαν στη διάθεσή τους περισσότερα από 20 διαφορετικά βιωματικά εργαστήρια, ειδικά σχεδιασμένα από το ακαδημαϊκό προσωπικό του Πανεπιστημίου Frederick. Ανάμεσα σε άλλα, είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τα επαγγέλματα της Ναυτιλίας παίζοντας «Maritime Monopoly», να σχεδιάσουν μια μονάδα συσκευασίας γάλακτος λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πτυχές του σχεδιασμού –τεχνικές, οικονομικές, ενεργειακές και περιβαλλοντικές– έτσι όπως θα τις εξέταζε ένας/μία Μηχανολόγος Μηχανικός, να συμμετάσχουν σε ένα εντυπωσια-

κό πείραμα σεισμικής προσομοίωσης και να ανακαλύψουν πώς οι Αρχιτέκτονες Μηχανικοί σχεδιάζουν κτίρια με ασφάλεια και αντοχή, να μπουν στον ρόλο του/της Νομικού και να συμμετάσχουν σε μια εικονική δίκη, να χρησιμοποιήσουν εργαλεία τεχνητής νο-

ημοσύνης για την αναγνώριση προσώπων και αντικειμένων στο εργαστήριο Computer Science/Computer Engineering, να γράψουν και να παρουσιάσουν τη δική τους είδση ως Δημοσιογράφοι, να δημιουργήσουν και να προωθήσουν τη δική τους διαφημιστική κα-

μπάνια ως Digital Marketers, να αναπτύξουν το δικό τους επενδυτικό σχέδιο με βάση τις αποδόσεις πραγματικών μετοχών αναλαμβάνοντας ρόλο Λογιστή/τριας, να σχεδιάσουν και να φτιάξουν τότε bags στο εργαστήριο Fashion Design, και φωτιστικά στο εργαστήριο Interior Design, να μπουν στα παπούτσια του/της Νοσηλεύτη/τριας, του/της Φαρμακοποιού, του/της Φυσιοθεραπευτή/τριας και του/της Επιστήμονα Αθλητισμού, να μάθουν πώς λειτουργεί ένα φωτοβολταϊκό σύστημα ως Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, να δουν στα εργαστήρια του Πανεπιστημίου πώς κατασκευάζεται ένα αυτοκίνητο τύπου Φόρμουλα από το μηδέν, να έρθουν σε επαφή με τη Γραφιστική Τέχνη και την παραγωγή Ήχου και Εικόνas. «Τα σχόλια των παιδιών είναι η καλύτερη ανταμοιβή για αυτό το πρόγραμμα, που βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν τα ταλέντα τους, να ανακαλύψουν νέα ενδιαφέροντα και να σκεφτούν τα επόμενα βήματά τους. Για εμάς, το Career Discovery Program είναι ακόμη ένας τρόπος για να συμβάλουμε σε μια κοινωνία όπου κάθε νέος και νέα έχει πρόσβαση σε γνώση, καθοδήγηση και ευκαιρίες», εξηγεί η κα Βικτώρια Αβρααμίδου, επικεφαλής της οργανωτικής επιτροπής του προγράμματος–θέσμου του Πανεπιστημίου Frederick.

GRAWE & ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μαζί για ένα πιο πράσινο μέλλον

Ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση του αστικού πρασίνου και τη βιώσιμη ανάπτυξη της πρωτεύουσας πραγματοποιήθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2025 με την υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ της GRAWE Cyprus και του Δήμου Λευκωσίας. Η συνεργασία αυτή αφορά τη συμμετοχή του Δήμου στο πρωτοποριακό πρόγραμμα Cyprus Trees Initiative, μια δράση που χρηματοδοτείται από την GRAWE Cyprus και υλοποιείται τεχνολογικά από το Κέντρο Αριστείας CYENS. Στόχος της σύμπραξης είναι η ενίσχυση της εθνικής βάσης δεδομένων για το πράσινο, ο επιστημονικός σχεδιασμός πολιτικών διαχείρισης και η θωράκιση της πόλης απέναντι στην κλιματική αλλαγή. Μετά την υπογραφή, ο δήμαρχος Λευκωσίας, Χαράλαμπος Προύντζος, δήλωσε: «Εξελιγμένοι εί-

μαστε σε συνεργασία για να κάνουμε την πόλη μας πιο πράσινη, πιο βιώσιμη, αλλά και για να δώσουμε σωστή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση στους πολίτες για την ύπαρξη πρασίνου, τη φύση των δέντρων που υπάρχουν στην πόλη μας και την επίπτωσή τους στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα. Όλα αυτά γίνονται δυνατό μέσα από τη συνεργασία μας με την GRAWE, έναν μεγάλο διεθνή ασφαλιστικό όμιλο, ο οποίος χρηματοδοτεί τη δημιουργία της πρώτης πλατφόρμας στην Κύπρο για την επεξήγηση για το πού βρίσκονται τα δέντρα στην πόλη μας και την επίπτωσή τους στο κλίμα αλλά και στην ποιότητα του αέρα. Αυτή η συνεργασία γίνεται εφικτή με τη συνδρομή του ερευνητικού κέντρου CYENS, στο οποίο ο Δήμος Λευκωσίας βεβαίως είναι εταίρος, και είναι η

πρώτη φορά στα κυπριακά δεδομένα που μία τέτοια εφαρμογή δημιουργείται προκειμένου να πετύχουμε τον στόχο μας για μια πιο βιώσιμη πόλη και μια πιο βιώσιμη Κύπρο». Από την πλευρά του ο διευθύνων σύμβουλος της GRAWE Cyprus κ. Παναγιώτης Παναγιώτου δήλωσε: «Να ευχαριστήσω τον δήμαρχο και τον Δήμο Λευκωσίας για την ευκαιρία που μας έδωσε, μέσα από το όραμά σας για μια πιο πράσινη πόλη, να συνδράμουμε και εμείς με τη σειρά μας στο Cyprus Trees Initiative ώστε σε συνεργασία με τον Δήμο αλλά και το CYENS να κάνουμε πιο βιώσιμη την πόλη μας για όλους εμάς που ζούμε στη Λευκωσία αλλά και τους επισκέπτες της. Σίγουρα πρωτοβουλίες σαν τη συγκεκριμένη βοηθούν τόσο την κοινωνία της Λευκωσίας, όμως ευελπιστώ ότι θα μπορούσαμε

να την επεκτείνουμε και στις υπόλοιπες πόλεις της Κύπρου». Η GRAWE Cyprus, στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής της Ευθύνης, συνεχίζει να στηρίζει χρηματοδοτικά και επικοινωνιακά το έργο, αναδεικνύοντας τη σημασία της βιώσιμης διαχείρισης του περιβάλλοντος. Από την πλευρά του, ο Δήμος Λευκωσίας

δεσμεύεται για τη συνεχή ροή πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση του πρασίνου και τον συντονισμό των μελλοντικών περιβαλλοντικών δράσεων. Η συμφωνία έχει αρχική διάρκεια ενός έτους με δυνατότητα ανανέωσης, στοχεύοντας στη δημιουργία μιας πιο πράσινης και ανθεκτικής Λευκωσίας.

THE BIGGEST SCANDAL IN THE HISTORY OF THE MUSIC INDUSTRY

Milli

Vanilli

Girl You Know It's True

SUNDAY NIGHT MOVIE

MOVIES BEST NO

THE HOME OF MOVIES

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 21:00

GIRL YOU KNOW IT'S TRUE

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Οι χορευτές Ραμν Πιλάτους και Φαμν Μόρβαν έγιναν διάσημοι στα τέλη της δεκαετίας του '80 ως Milli Vanilli. Το δίδυμο δεν τραγούδισε ποτέ ούτε λέξη στα τραγούδια τους και, όταν η αλήθεια αποκάλυφθηκε, ξέσπασε ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα στην ιστορία της μουσικής.

Το Κανάκι Διαιτείται

cable.net

cytvision

MESIMOVRIA

MESIMOVRIA

Θέση 101

Θέση 49

www.mesimovria.com

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Read

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Κατέβασε την εφαρμογή και μπες στη μαγεία της ανάγνωσης

ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ

Τράπεζα Κύπρου

Deloitte

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 16 Δεκεμβρίου 2025

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.086,50	2.107,43	-20,93	-0,99%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	5.266,90	5.321,85	-54,95	-1,03%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΔΕΛΑΔΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	20.036,29	19.802,93	233,36	1,18%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.893,87	4.946,03	-52,16	-1,05%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.478,53	2.477,70	0,83	0,03%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.791,88	2.806,55	-14,67	-0,52%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.242,68	1.255,46	-12,78	-1,02%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΙΘΕΧ ESG	2.464,00	2.489,32	-25,32	-1,02%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.875,11	2.877,83	-2,72	-0,09%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	4.107,31	4.148,49	-41,18	-0,99%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.303,55	2.342,15	-38,60	-1,65%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.731,11	6.747,99	-16,88	-0,25%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.770,74	10.950,56	-179,82	-1,64%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.453,05	5.475,61	-22,56	-0,41%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.683,51	5.733,76	-50,25	-0,88%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	8.444,28	8.478,46	-34,18	-0,40%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.756,97	9.740,05	16,92	0,17%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	9.614,36	9.420,95	193,41	2,05%
FTSE/ΑΤΙΘΕΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.646,46	6.687,73	-41,27	-0,62%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	320.153.350,96
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	17.903.215,67
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	16.657.006,32
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	12.371.614,87
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	12.076.448,48
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	11.502.954,35
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	8.277.299,13
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ	6.785.187,54
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	5.920.444,00
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.596.802,98
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	4.888.880,95
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	2.761.044,56
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	2.340.156,01
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.963.739,37
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.608.641,49
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	1.595.377,21
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.483.778,16
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	1.427.990,95
ΤΡΟΦΙΜΑ	891.575,23
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	743.959,76
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	686.099,08
ΥΔΡΕΥΣΗ	627.206,92
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	573.009,04
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	523.074,29
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	432.620,64
Α.Ε.Ε.Α.Π. ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	413.643,68
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΦΟΡΕΙΣ	374.126,71

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜ. ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	2.060	4,57%	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	3,480 -4,40%
LAVIPHARM (ΚΟ)	0.908	3,42%	ΛΑΜΨΑ (ΚΟ)	45.200 -3,42%
AUSTRIACARD HOLDINGS AG (ΚΑ)	5.870	3,35%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	3.580 -3,24%
PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	8.180	3,28%	ΑΥΤΟΝΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	11.760 -2,97%
ΕΒΑΒΑΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	3.900	2,63%	ΦΑΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	3.340 -2,34%
ΝΟΒΑΛ ΠΡΟΠΕΡΤΥ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	2.820	2,55%	ΑΒΕ Α.Ε. (ΚΟ)	0.506 -2,32%
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	12.000	2,04%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	4.020 -1,95%
ΠΑΠΟΥΤΣΙΑΝΗΣ (ΚΟ)	3.050	2,01%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	2.020 -1,94%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΦΑΦΙ (ΚΟ)	0.522	1,95%	ΟΛΠ (ΚΟ)	40.000 -1,72%
TITAN S.A. (ΚΑ)	47.450	1,50%	METLEN PLC (ΚΟ)	41.280 -1,67%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		
	Κλείσιμο	Μετ. %
ΠΕΙΡ	7,022	-0,59%
ΕΥΡΩΒ	3,48	-4,40%
ΕΤΕ	13,13	-1,20%
ΑΛΦΑ	3,415	-0,73%
ΕΕΕ	42,48	-0,28%
MTLN	41,28	-1,67%
ΔΕΗ	18,01	0,61%
ΟΠΑΠ	18,39	-1,08%
ΟΤΕ	16,95	-0,64%
ΜΠΕΛΑ	27,24	-0,80%
BOCHGR	7,94	0,00%
ΜΟΗ	30,18	-1,05%
ΤΙΤΣ	47,45	1,50%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	25,08	-0,48%
ΟΡΤΙΜΑ	7,78	-1,39%
CENER	15,82	0,76%
ΕΛΠΕ	8,32	-1,19%
ΔΑΑ	10,24	-1,44%
ΛΑΜΔΑ	7,02	-0,99%
ΑΡΑΙΓ	14,14	0,28%
ΒΙΟ	12	2,04%
ΑΚΤΡ	9,35	-0,21%
ΕΥΔΑΠ	7,75	-0,26%
ΣΑΡ	13,16	-0,75%
ΕΛΧΑ	3,9	2,63%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ		
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	234.561.750,97	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	9,47%
ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	38.214.483,22	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	1,85%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	23.157.422,29	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,71%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	18.531.928,45	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	1,71%
JUMBO (ΚΟ)	16.657.006,32	CAIRO MEZZ PLC (ΚΟ)	0,79%
ΔΕΗ (ΚΟ)	16.613.265,88	ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	0,48%
METLEN PLC (ΚΟ)	12.076.448,48	JUMBO (ΚΟ)	0,45%
ΟΤΕ (ΚΟ)	11.502.954,35	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,45%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	7.547.544,74	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,45%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	6.785.187,54	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,43%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ			
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	274	7.045	9.875
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	11	912	2.412
FTSE/Χ.Α. Large Cap	263	6.133	7.463
MSCI GREECE REBASED	0	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	4.260	413.982	1.496.381
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	112	10.079	15.022
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	128	3.958	4.551
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	200	43.591	78.203
ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	448	38.768	74.532
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	4	22	273
ΑΥΤΟΝΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	2	6	555
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	126	292	2.150
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	24	2.107	3.204
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	19	253	266
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	31	697	5.403
CrediaBank (ΚΟ)	96	6.034	15.429
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	83	412	2.439
ΕΛΒΑΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	93	1.163	4.765
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	212	23.995	20.225
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	25	515	14.836
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	50	1.475	4.941
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	84	8.263	9.015
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	44	2.244	5.157
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	50	1.726	4.944
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	147	5.054	11.454
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	415	180.911	1.088.566
JUMBO (ΚΟ)	94	1.275	2.439
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	98	4.565	13.440
METLEN PLC (ΚΟ)	456	6.100	13.414
MIG (ΚΟ)	4	80	105
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	58	1.690	1.180
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	233	9.880	15.047
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	85	1.338	4.527
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	15	89	545
ΟΤΕ (ΚΟ)	62	1.433	1.868
ΟΛΠ (ΚΟ)	4	44	68
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	332	44.751	54.768
ΔΕΗ (ΚΟ)	282	9.751	19.596
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4	11	294
TITAN (ΚΑ)	27	564	797
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	113	846	2.363
Δικαιώματα σε Δείκτες	26	365	6.256
FTSE/Χ.Α. Large Cap	26	365	6.256
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	15	2.311
ΑΛΡΗΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	475
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	176
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	550
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	185
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	15	925
Συνολική Δραστηριότητα	4.561	421.407	1.514.823

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	7.9400	8.0000	7.9416	2.0970	«7,392»	7.9400	7.9800	7.9400	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1.5550	1.5600	1.5563	-0.3700	«11,867»	1.5550	1.5650	1.5600	0.32
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD	0.1380	0.1400	0.1383	-0.1700	«15,000»	0.1350	0.1400	0.1400	0.00

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.1220	0.1360	0.1311	0.8860	«832,099»	0.1350	0.1380	0.1350	9.76
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3.5600	3.6000	3.5820	-1.8050	«1,850»	3.5600	3.6000	3.6000	0.00

ΕΝΔΕΛΑΔΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.3600	2.3800	2.3705	-0.9520	«2,100»	2.3600	2.3800	2.3600	-0.84
ΚΟΖΑ	ΚΟΖΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.2600	0.3160		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0375	0.0405		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)						0.0730	0.0795		
ΑΚΕΠ	«ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)»						0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ	«UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)»						0.0530	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.4440		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0285	0.0305		
ΙΣΕΠ	«ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)»						0.0260	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΡΕΕΠ	«REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)»	0.0040	0.0040	0.0040	-0.2000	500	0.0040	0.0120	0.0040	-33.33
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0050	0.0050	0.0050	0.0000	«10,000»	0.0050	0.0070	0.0050	0.00
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0005	0.0005	0.0006	0.0060	71	0.0005	0.0000	0.0005	0.00
ΧΑΕΠ	«HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)»	0.0145	0.0145	0.0145	0.0000	«1,000»	0.0145	0.0000	0.0145	0.00

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC						0.0000	0.0230		
ΑΓΡΟ	«ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΥ «ΑΗ ΠΡΟΟΔΟΣ»» ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ»						0.0000	2.4800		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.3000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.1800	0.1880	0.1856	0.8760	500	0.1670	0.1750	0.1880	4.44
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	1.4500		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD	0.2480	0.2480	0.2480	0.8000	«1,230»	0.0000	0.2480	0.2480	3.33

Βιομηχανία									
NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)					0.0270	0.0000		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)					0.0050	0.0000		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ					1.2000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	1.2000	1.2300	1.2108	-2.6940	«18.92»	1.2300	1.2600	-2.44
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD					0.0000	0.4780		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	4.3400	4.4000	4.3588	-4.1230	«4.017»	4.3400	4.4600	-1.36

ΑΝΑΛΥΣΗ

Εκτός μόδας στην Ουάσιγκτον η ανεξαρτησία της Fed

Του ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΡΟΥΜΠΙΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών, όπως και όλες οι άλλες μορφές θεσμικής ακεραιότητας, είναι εκτός μόδας στην Ουάσιγκτον. Οι κορυφαιοί υποστηρικτές και υπερασπιστές της εγκαταλείπουν τη σκηνή και αντικαθίστανται από αφοσιωμένους οπαδούς. Η επερχόμενη συνταξιοδότηση του προέδρου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας, Τζερόμι Πάουελ, δίνει στον πρόεδρο Τραμπ την ευκαιρία να αλλάξει πορεία μετά την απόφαση του 2018 να διορίσει κεντρικό τραπεζίτη. Ο αυστηρός έλεγχος της διαδικασίας επιλογής από τον Σκοτ Μπίσεντ σημαίνει ότι, όποιος κι αν πάρει τη θέση, ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ ουσιαστικά θα βρίσκεται στην προεδρία. Ο Τραμπ έχει επανειλημμένα και έντονα επικρίνει τον

νόμο Dodd-Frank του 2010, λέει ο Μπίσεντ, καθώς και σε ζητήματα όπως η ισότητα των φύλων και το κλίμα. Αν και δεν υποστηρίζει συγκεκριμένη διαρθρωτική λύση, άλλοι επικριτές υποστηρίζουν την επανεξέταση της συμφωνίας Fed-υπουργείου Οικονομικών του 1951, που επέτρεψε στη Fed να ελέγχει τον ισολογισμό της, χαλαρώνοντας τις ρυθμίσεις από την εποχή του πολέμου που παρέδωσαν τα νπία στο υπουργείο Οικονομικών.

Ήταν το πιο σημαντικό βήμα προς μια ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα από την εποχή του ΥΠΟΙΚ Αντρίου Μέλον, ο οποίος παραιτήθηκε από το συμβούλιο διοικητών της Fed το 1932 – ο τελευταίος κάτοχος αυτού του αξιώματος που υπηρέτησε και στα δύο ιδρύματα ταυτόχρονα. Ο Τραμπ αμφισβητεί αυτή την ισότιμη σχέση. Με κάποιους μετριοπαθείς τρόπους, η Fed έχει ήδη κινηθεί προς την προτιμώμενη ισορροπία του Μπίσεντ. Η Μισέλ Μπούουμαν, η οποία διορίστηκε πρόσφατα από τον Τραμπ ως αντιπρόεδρος εποπτείας, προχώρησε στη μείωση του προσωπικού εποπτείας των τραπεζών κατά 30%. Η Fed αποχώρησε από μια παγκόσμια κοινοπραξία κεντρικών τραπεζών για τον κλιματικό κίνδυνο, λέγοντας ότι το πεδίο εφαρμογής της υπερέβαινε την εντολή της κεντρικής τράπεζας. Για να διατηρήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τον ρόλο της ως δανειστή εσχάτης ανάγκης, η Fed πρέπει να παρακολουθεί, να αστυνομεύει και να διαχειρίζεται τους οικονομικούς και μακροοικονομικούς κινδύνους με αποτελεσματικά εργαλεία. Ο Τραμπ έχει υπονομεύσει επανειλημμένα το ίδρυμα, απαιτώντας χαμηλότερα επιτόκια και ζητώντας την παραιτήση του Πάουελ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι καταδικασμένες να αντιμετωπίσουν μια ακόμη οικονομική ή χρηματοπιστωτική κρίση κάποια στιγμή. Μια συμβιβασμένη Fed θα σημαίνει ότι, όταν αυτή έρθει, η κυβέρνηση θα έχει ακόμη περισσότερες εξουσίες.

Πάουελ, τον οποίο κατηγορεί ότι δεν μειώνει τα επιτόκια αρκετά γρήγορα, και ανέθεσε στον Μπίσεντ την ευθύνη για την αξιολόγηση των υποψηφίων. Λίγο πριν δημοσιευθεί το εν λόγω άρθρο, ο πρόεδρος δεν διέψευσε ότι ο προτιμώμενος υποψήφιος ήταν ο διευθυντής του Εθνικού Οικονομικού Συμβουλίου Κέβιν Χάσετ.

Ο Μπίσεντ άδραξε την ευκαιρία να αναπτύξει τη θεσμική κριτική του για τη Fed σε δοκίμια και δημόσια σχόλια. Σε πρόσφατο δοκίμιο σε ένα ακαδημαϊκό περιοδικό υποστήριξε ότι η κεντρική τράπεζα έχει παρεκκλίνει από τον προηγούμενο ρόλο της. Κατά την οικονομική κρίση του 2007-09, και στη συνέχεια στη διάρκεια της πανδημίας του 2020, η Fed εφφύρε εργαλεία που έχουν επεκτείνει σημαντικά τον ρόλο της στην οικονομία, με ελάχιστη δημοκρατική νομιμοποίηση ή εποπτεία. Πουθενά αυτό δεν είναι πιο εμφανές, υποστηρίζει ο Μπίσεντ, από ό,τι στον ισολογισμό της Fed, ο οποίος ανερχόταν σε 6,6 τρις. δολάρια στις αρχές Νοεμβρίου. Η διολίσθηση της αποστολής της Fed επεκτάθηκε περαιτέρω στη χρηματοπιστωτική ρύθμιση μετά την κρίση και τον

νόμο Dodd-Frank του 2010, λέει ο Μπίσεντ, καθώς και σε ζητήματα όπως η ισότητα των φύλων και το κλίμα. Αν και δεν υποστηρίζει συγκεκριμένη διαρθρωτική λύση, άλλοι επικριτές υποστηρίζουν την επανεξέταση της συμφωνίας Fed-υπουργείου Οικονομικών του 1951, που επέτρεψε στη Fed να ελέγχει τον ισολογισμό της, χαλαρώνοντας τις ρυθμίσεις από την εποχή του πολέμου που παρέδωσαν τα νπία στο υπουργείο Οικονομικών.

Ήταν το πιο σημαντικό βήμα προς μια ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα από την εποχή του ΥΠΟΙΚ Αντρίου Μέλον, ο οποίος παραιτήθηκε από το συμβούλιο διοικητών της Fed το 1932 – ο τελευταίος κάτοχος αυτού του αξιώματος που υπηρέτησε και στα δύο ιδρύματα ταυτόχρονα. Ο Τραμπ αμφισβητεί αυτή την ισότιμη σχέση. Με κάποιους μετριοπαθείς τρόπους, η Fed έχει ήδη κινηθεί προς την προτιμώμενη ισορροπία του Μπίσεντ. Η Μισέλ Μπούουμαν, η οποία διορίστηκε πρόσφατα από τον Τραμπ ως αντιπρόεδρος εποπτείας, προχώρησε στη μείωση του προσωπικού εποπτείας των τραπεζών κατά 30%. Η Fed αποχώρησε από μια παγκόσμια κοινοπραξία κεντρικών τραπεζών για τον κλιματικό κίνδυνο, λέγοντας ότι το πεδίο εφαρμογής της υπερέβαινε την εντολή της κεντρικής τράπεζας. Για να διατηρήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τον ρόλο της ως δανειστή εσχάτης ανάγκης, η Fed πρέπει να παρακολουθεί, να αστυνομεύει και να διαχειρίζεται τους οικονομικούς και μακροοικονομικούς κινδύνους με αποτελεσματικά εργαλεία. Ο Τραμπ έχει υπονομεύσει επανειλημμένα το ίδρυμα, απαιτώντας χαμηλότερα επιτόκια και ζητώντας την παραιτήση του Πάουελ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι καταδικασμένες να αντιμετωπίσουν μια ακόμη οικονομική ή χρηματοπιστωτική κρίση κάποια στιγμή. Μια συμβιβασμένη Fed θα σημαίνει ότι, όταν αυτή έρθει, η κυβέρνηση θα έχει ακόμη περισσότερες εξουσίες.

Με μικρή πτώση έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Με μικρή πτώση έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ). Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε στις 273,70 μονάδες, παρουσιάζοντας πτώση σε ποσοστό 0,32%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 165,93 μονάδες, με πτώση 0,34%. Η αξία των συναλλαγών ανήλθε σε 275.213,31 ευρώ.

Σε σχέση με τους επιμέρους δείκτες, η Κύρια Αγορά έκλεισε με άνοδο 0,10%, και οι Επενδυτικές με άνοδο 0,30%. Τα Ξενοδοχεία σημείωσαν άνοδο 0,93% ενώ η Εναλλακτική Αγορά πτώση 1,03%.

Τη μεγαλύτερη εμπροφυσιότητα παρουσίασαν οι μετοχές

της Louis Plc με €109.094,70 (τιμή κλεισίματος €0,135 - άνοδος 9,76%), της Τράπεζας Κύπρου με όγκο συναλλαγών €58.704,48 (τιμή κλεισίματος 7,94 ευρώ - χωρίς μεταβολή), της The Cyprus Cement με €22.915,15 (τιμή κλεισίματος €1,20 - πτώση 2,44%), της Δήμητρα Επενδυτική με όγκο €18.468,52 (τιμή κλεισίματος €1,56 - άνοδος 0,32%) και της ΚΕΟ με €17.906 (τιμή κλεισίματος €2,62 - πτώση 2,24%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσις, 6 κινήθηκαν ανοδικά, 6 πτωτικά και 6 παρέμειναν χωρίς μεταβολή. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 251.

Έχουν παρέλθει τρία χρόνια από τότε που η OpenAI έδωσε το εναρκτήριο λάκτισμα για την κούρσα της τεχνητής νοημοσύνης παρουσιάζοντας την εφαρμογή της, ChatGPT. Από τότε μέχρι σήμερα οι ιλιγγιώδεις δαπάνες στον κλάδο αυξανόνται διαρκώς, αλλά αυξάνονται και οι αμφιβολίες της Wall Street για τον κλάδο και εντείνεται η ανησυχία για το κατά πόσον θα δι-αρκέσουν οι καλές εποχές. Από το πρόσφατο ξεπούλημα των μετοχών της Nvidia και την πτώση που σημείωσε η Oracle Corp, όταν η εταιρεία ανακοίνωσε τις δαπάνες της για την τεχνητή νοημοσύνη, μέχρι το αρνητικό αίσθημα γύρω από όσες εταιρείες είναι εκτεθειμένες στην OpenAI, όλα αυτά είναι ενδείξεις αυξανόμενου προβληματισμού και εντεινόμενων αμφιβολιών για τον νέο κλάδο. Και καθώς οδεύουμε προς το νέο έτος, ο προβληματισμός μεταξύ επενδυτών επικεντρώνεται στο κατά πόσον θα πρέπει να περιορίσουν την έκθεσή τους στην τεχνητή νοημοσύνη ενόψει του κινδύνου νέας φούσκας ή να διπλασιάσουν την έκθεσή τους ώστε να κερδίσουν όσα μπορούν από τη νέα τεχνολογία που ανατρέπεται τα πάντα.

Οι ανησυχίες για την τεχνητή νοημοσύνη αφορούν σχεδόν ό,τι είναι σχετικό με τον κλάδο, τη χρήση της, το δυσθεώρητο κόστος της ανάπτυξης της αλλά και το εάν οι καταναλωτές θα πληρώσουν τελικά τις υπηρεσίες της. Και οι απαντήσεις σε αυτούς τους προβληματισμούς θα έχουν μεγάλες επιπτώσεις στα χρηματιστήρια. Η άνοδος που έχουν σημειώσει δείκτες, π.χ. ο S&P 500, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μεγαλύτερες τεχνολογικές εταιρείες του κόσμου, όπως οι Alphabet και Microsoft,

Η άνοδος που έχουν σημειώσει δείκτες, π.χ. ο S&P 500, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις μεγαλύτερες τεχνολογικές εταιρείες του κόσμου, όπως οι Alphabet και Microsoft, καθώς και σε όσες επωφελούνται από τις δαπάνες για υποδομές τεχνητής νοημοσύνης, όπως η Nvidia και η Broadcom.

καθώς και σε όσες επωφελούνται από τις δαπάνες για υποδομές τεχνητής νοημοσύνης, όπως η Nvidia και η Broadcom, αλλά και σε εταιρείες παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως η Constellation Energy Corp. Αν διακοπεί η άνοδος αυτών των εταιρειών, οι δείκτες θα υποχωρήσουν. Σύμφωνα με παρατηρητές του κλάδου, υπάρχουν λόγοι για να αισιοδοξεί κανείς. Οι τεχνολογικοί κολοσσοί που αντιπροσωπεύουν μεγάλο μέρος των δαπανών για την τεχνητή νοημοσύνη διαθέτουν άφθονους πόρους και έχουν δεσμευθεί να εξακολουθήσουν να δαπανούν και τα επόμενα χρόνια.

Μόνο η OpenAI σχεδιάζει να δαπανήσει 1,4 τρις. δολ. τα

Οι επτά μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες αναμένεται να σημειώσουν μέσα στο επόμενο έτος τη μικρότερη αύξηση εσόδων των τελευταίων τεσσάρων ετών.

επόμενα χρόνια, αλλά η εταιρεία του Σαμ Αλτμαν, που τον Οκτώβριο κατέκτησε τον τίτλο της νεοφυούς με τη μεγαλύτερη στον κόσμο χρηματιστηριακή αξία, έχει έσοδα πολύ λιγότερα από τα λειτουργικά έξοδά της.

Προβλέπει πως θα δαπανήσει 115 δισ. δολ. μέχρι και το 2029, προτού αρχίσει να έχει κέρδη το 2030. Παράλληλα, όμως, η OpenAI θα αντιμετωπίσει πρόβλημα αν οι επενδυτές αρχίσουν να μη δεσμεύουν άλλα κεφάλαια στην εταιρεία. Και οι επιπτώσεις μπορεί να μεταδοθούν άμεσα σε όσες εταιρείες αποτελούν δορυφόρους της, όπως είναι για παράδειγμα η εταιρεία υπηρεσιών υπολογιστικής CoreWeave. Εξάλλου, για να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις της σε κέντρα δεδομένων που απαιτούν κολοσσιαία κεφάλαια η Oracle έχει εκδώσει ομόλογα αξίας δεκάδων δισ. δολαρίων. Αλλά η έκδοση χρέους δημιουργεί πιέσεις σε μια εταιρεία, καθώς οι

κάτοχοι ομολόγων πρέπει να πληρώνονται σε μετρητά και εγκαίρως, σε αντίθεση, βέβαια, με τους κατόχους μετοχών που κερδίζουν κυρίως καθώς ανεβαίνουν οι τιμές των μετοχών. Την Παρασκευή αφέθηκε να διαρρεύσει η πληροφορία ότι έχει αναβληθεί η ανέγερση κάποιων κέντρων δεδομένων για την OpenAI. Η είδηση οδήγησε τις μετοχές της Oracle σε πτώση, όπως και τις μετοχές άλλων εταιρειών εκτεθειμένων σε υποδομές τεχνητής νοημοσύνης. Εκπρόσωπος της Oracle δήλωσε πως η εταιρεία σίγουρα θα ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της και στα μελλοντικά σχέδια επέκτασής της. Στο μεταξύ, Alphabet, Microsoft, Amazon.com και Meta Platforms προβλέπουν να δαπανήσουν περισσότερα από 400 δισ. δολ. σε κεφαλαιακές δαπάνες μέσα στους επόμενους 12 μήνες και τα περισσότερα από αυτά θα είναι σε κέντρα δεδομένων. Τα έσοδα των επτά μεγάλων τεχνολογικών εταιρειών, μεταξύ των οποίων οι Apple Inc., Nvidia και Tesla, αναμένεται να αυξηθούν κατά 18% μέσα στο επόμενο έτος, αλλά αυτή θα είναι η μικρότερη αύξηση εσόδων τους των τελευταίων τεσσάρων ετών. Ίσως η μεγαλύτερη ανησυχία από όλες γύρω από τις δαπάνες για την τεχνητή νοημοσύνη αφορά την αλλαγή στρατηγικής που εμφανίζουν οι τεχνολογικοί κολοσσοί. Εως τώρα η αξία των σημαντικότερων από τους τεχνολογικούς κολοσσούς βασιζόταν στη δυνατότητά τους να αυξάνουν ταχύτητα τα έσοδά τους χωρίς μεγάλο κόστος, γι' αυτό και συγκέντρωναν τεράστιες εισροές κεφαλαίων. Τώρα όμως τα σχέδιά τους για την τεχνητή νοημοσύνη έχουν αντιστρέψει την κατάσταση.

Γεωπολιτικά stress tests για τις τράπεζες από την ΕΚΤ

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΩΡΤΖΗ

Σε ένα περιβάλλον όπου η Ανατολική Μεσόγειος παραμένει εύφλεκτη, οι ενεργειακοί κόμβοι επανασχεδιάζονται, οι κυβερνοεπιθέσεις πολλαπλασιάζονται και οι διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού συχνά μπλοκάρουν, οι ελληνικές τράπεζες που λειτουργούν στη διακεκαυμένη ζώνη της γεωπολιτικής αστάθειας παραμένουν ευάλωτες σε κινδύνους οι οποίοι σχετίζονται με τις γεωπολιτικές εντάσεις. Η εκδήλωσή τους θα μπορούσε να επιβάρυνει έως και 4,8 δισ. ευρώ τα κεφάλαιά τους μέσω μείωσης του βασικού τους δείκτη κεφαλαίων κατά τουλάχιστον 300 μονάδες βάσης.

Αυτό υποστηρίζει –λίγο έως πολύ– η ΕΚΤ, που επιχειρεί μέσω των γεωπολιτικών stress tests που προγραμματίζει για το 2026 να μετρήσει τις επιπτώσεις και να δοκιμάσει τις αντοχές των τραπεζών σε ένα σενάριο γεωπολιτικής αστάθειας, προσαρμοσμένο ειδικά στα ελληνικά δεδομένα. Τα γεωπολιτικά stress tests έρχονται λίγους μόλις μήνες μετά τα παραδοσιακά που ολοκληρώθηκαν το 2025, αλλά η διαφορά τους είναι ότι πρόκειται για ένα ειδικό θεμα-

τικό stress test, όπου δεν υπάρχει κοινό σενάριο που εφαρμόζεται σε όλες τις τράπεζες. Εκτός του ότι θα επικεντρωθεί αποκλειστικά στον γεωπολιτικό κίνδυνο, θα αφορά ειδικότερα τους κινδύνους που διατρέχει κάθε τράπεζα ξεχωριστά με βάση το γεωγραφικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί και το διεθνές της αποτύπωμα. Για τον λόγο αυτό ονομάζεται reverse stress test, καθώς το κάθε πιστωτικό ίδρυμα καλείται να ορίσει το δικό του δυσμενές σενάριο.

Για τις ελληνικές τράπεζες ο γεωπολιτικός κίνδυνος θα μπορούσε να επέλθει μέσα από ένα θερμό επεισόδιο στην Ανατολική Μεσόγειο, που ενδεχομένως θα οδηγούσε σε αύξηση του country risk, με αύξηση των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων ή επίπτωση στον τουρισμό. Ένα τέτοιο επεισόδιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε πτώση του ΑΕΠ και άνοδο της ανεργίας, δημιουργώντας ένα νέο γύρο καθυστέρησης στις αποπληρωμές δανείων.

Ένα θερμό επεισόδιο στην Αν. Μεσόγειο ενδεχομένως να οδηγήσει σε αύξηση του country risk με αύξηση των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων ή επίπτωση στον τουρισμό. Ένα τέτοιο επεισόδιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε πτώση του ΑΕΠ και άνοδο της ανεργίας, δημιουργώντας ένα νέο γύρο καθυστέρησης στις αποπληρωμές δανείων.

Θα αφορά τους κινδύνους που διατρέχει κάθε τράπεζα ξεχωριστά, με βάση το γεωγραφικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί.

αταράξει τις διεθνείς ναυτιλιακές ροές, επηρεάζοντας τη ναυτιλία, τομέας στον οποίο οι ελληνικές τράπεζες έχουν έκθεση κοντά στα 15 δισ.

Μια κυβερνοεπίθεση, που στις μέρες μας εντάσσεται επίσης στους γεωπολιτικούς κινδύνους, μπορεί να οδηγήσει σε διακοπή των συστημάτων πληρωμών με σημαντικό κόστος αποκατάστασης, στην απώλεια δεδομένων των πελατών των τραπεζών και σε καθυστερήσεις στη διενέργεια συναλλαγών. Όλα αυτά μπορεί να επιφέρουν καίριο πλήγμα στη φήμη μιας τράπεζας, επηρεάζοντας ακόμη και τη ρευστότητά της.

Ετσι, για πρώτη φορά οι ίδιες οι τράπεζες –και όχι η ΕΚΤ– θα πρέπει να περιγράψουν ποιο γεωπολιτικό σοκ θα μπορούσε να «χτυπήσει» τόσο πολύ τα χαρτοφυλάκια τους ώστε να ρίξει τον δείκτη βασικών κεφαλαίων CET1 κατά 300 μονάδες βάσης. Στο πλαίσιο αυτό καλούνται να προσδιορίσουν οι ίδιες ποιο είναι το γεγονός που θα μπορούσε να πυροδοτήσει μια γεωπολιτική ένταση και στη συνέχεια να υπολογίσουν την πιθανή πτώση του ΑΕΠ, την επίπτωση στην ανεργία και ενδεχομένως τις μεταβολές επιτοκίων κ.ά. Το

νέο stress test δεν είναι απλώς «άσκηση γραφείου» που έχει σχεδιαστεί στη Φρανκφούρτη, αλλά μια δοκιμή tailor made, προσαρμοσμένη στα δεδομένα κάθε τράπεζας για το κατά πόσο μπορεί να αντέξει το απρόβλεπτο. Πρόκειται για αυτό που δεν μπορεί να μετρήσει κανένα μοντέλο, αλλά μπορεί να ανατρέψει τα δεδομένα σε λίγες ημέρες.

Αν και, όπως διαβεβαιώνει η ΕΚΤ, το γεωπολιτικό stress test δεν θα επιφέρει άμεσες κεφαλαιακές απαιτήσεις, τα αποτελέσματά του θα τροφοδοτήσουν την εποπτική διαδικασία (SREP) και οι τράπεζες, εάν προκύψουν αδυναμίες, θα λάβουν τις αναγκαίες συστάσεις. Ουσιαστικά πρόκειται για προάγγελο πρόσθετων κεφαλαιακών δεσμεύσεων.

Τα stress tests θα πραγματοποιηθούν στις 110 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες και ο πρώτος γύρος συζητήσεων ξεκινάει την επόμενη εβδομάδα, ενώ η υποβολή των στοιχείων αναμένεται στα μέσα Μαρτίου. Θα ακολουθήσει η ανάλυσή τους το δίμηνο Απριλίου - Ιουνίου και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων στα τέλη Ιουλίου ή αρχές Αυγούστου.

Deloitte.
Together makes progress

Innovate with confidence
Empowering businesses to lead in a digital world

© 2025 Deloitte Limited

